

mei notarij publici et testium infrascriptorū omniū eo modo me-
liori et forma quibus de iure potuit debuit citra tamen reuoca-
tionem procuratorum suorum alij per ipsum constitutorum fecit
constituit et solemniter ordinauit suos veros certos legitimos et
indubitatos procuratores actores factores et negotiorum suorum
gestores speciales et generales. Ita tamen quod specialitas gene-
ralitati non deroget nec e contra: videlicet venerabiles et discretos
viros dominos Huillelmus de burgundo. Stephanus valele le-
gū doctores. Landuū lagereti. Joanne de cruce in legib⁹ liceñ.
ciuitatis neri. Joannē laurenti. Joannē barriere. Jacobū lam-
bardi liceñ. in legibus et. ville motispest. et. eorum et quembet
insoluidi: ita quod inter eos non sit melior conditio psumitur occu-
pantis vel suboccupantis deterior: sed quod per vñ ipsorum ince-
ptū fuerit per alium seu alios et eis psequi mediari valeat et finire.
scilicet ad coparendum agendum et defendendum pro dicto andrea co-
stituyente et eius nomine in omnibus vniuersis singulis suis causis liti-
bus quod sitioib⁹ et de mādatis motis et mouet. tam per eū quod contra ipsum
constituitur. seu eius bona res et iura in omni et quacūque curia eccle-
siastica vel seculari et coram quibuscūque iudicib⁹ iusti. et officia.
ecclesiasticis vel secularibus ordinariis aut extraordinariis de
legatis subdelegatis et commissariis aut alijs personis quibuscūque of-
ficio quocūque vel dignitate fungentib⁹. Dās et concedens prefat⁹ co-
stituentis dictis procuratoribus suis et cuilibet eorū insoluidū plenā
et liberā potestatem et tā speciale quod generale mandatum pro dicto
constituenti. et eius nomine per premissum est coparendi agendi et des-
fendendi libellū seu libellos et alias quascūque petitiones suppli-
cationes requestas seu demās verbales aut in scriptis bandi
offerendi exhibendi et perducendi danti et offerri et aduerso per-
tendi et vidēdi et eis respondēdi et suis responderi petendi litem
seu lites cōstituendi de calūniarū veritate dicenda in animam ip-
sius constitutentis iurādū et aliud quodlibet licitum iuramentum
prestandū et subeundū petendi proponēdi et articulandū ponēdi et
articulari et aduerso petendi et vidēdi: positionibus et articulis
parris aduersi respondēdi et suis rñderi petēdi ad aduersandū et
aduersari petēdi medio iuramento vel als testis instrumentū lit-
teras processus et munimenta alia quecūque et probationum ge-
nera producendi et admitteri petendi productisq⁹ seu producēdis
per partem aduersam contradicendi et obijciēdi testes alterius
parris iurare vidēdi cōtra ipsos et eorum dicta dicendi et obijci-
endi crimina et defectus opponēdi de iure et de facto allegādi re-
plicandi duplicandū triplicandū potestandi et forum declinandū
et se remitti petēdi iudicē vel indices notariū seu notarios pmissi-
sariū aut pmissarios quoscūque eligēdi et impetrādi et cum vel eorū

si necesse fuerit recusandi terminos dilationes ac copiam produ-
corum et actorum ac expensas cum debita instantia petendi et re-
cipiēdi. Exceptiones quascūque tā dilatorias quod perēptorias pro-
ponendi et allegandi. In causa seu causis concludendi et renun-
ciandi concludiq⁹ et renunciari et aduerso vidēdi et petēdi.
Sententiam et sentētiā tam interlocutorias quod diffinitivas ac
als ordinationes quascūque ferri petendi variandi et audiendi et
ab eadem ab eis et a quocūque alio grauamine sibi illato vel infe-
rendo prouocandi et appellandi appellationem et appellationes
intimandi et earum causas prosequendi vsq⁹ ad finem apostolos
et litteras dimissorias ac expensas cum debita instantia petendi
et recipi. litteras quascūque tā gratie quod iustitie impetrandi et ob-
tinendi easq⁹ exequendi et exequi faciendi ac et aduerso impetra-
tis seu impetradis contradicendi et obijciēdi beneficiū absoluz-
tionis simpliciter vel ad cautelā a quacūque et cōdicationis seu in-
terdicti snia et restitutionis in integrū humiliter implorādi per-
cedi et obinendi. Vñq⁹ vel plures procuratores seu procuratores
loco sui substituendi et surrogādi: eū vel eos si necesse fuerit re-
uocandi et destituendi. Et demū ghaliter oia vniuersa et singula
alia faciendi dicendi procurandi et exercēdi: quod in premissis: et cir-
ca ea necessaria fuerunt seu etiam oportuna. et que causarū et ne-
gociorū merita desiderant postulant et requirunt. Etiam si talia
foret quod mādatum erigeret magis specialiter que ipsemet consti-
tuens facere dicere. p. et exercere possit si in premissis et quoli-
bet eorūdem pñs personaliter interesset. Alēnās prefat⁹ consti-
tutes et releuantes volēs dictos suos procuratores substitutos sub-
stituēdos ab eis seu eorū altero et quēlibet eorū insoluidū ab oī one
re satisfaciendi. promittit mihi notario pub. infrascripto. vt et tane-
quod cōmuni et publice pñone pñenti stip. solē. et recip. omē vice et ad
opus oīm et singulorū quoz interesset intererit aut interesse potest
seupoterit quolibet in futurū se ratum gratū et firmū ppetuo ha-
biturū oē id totū et quicquid per dictos procuratores suos et substitu-
endū et substituēdos ab eis seu eorū altero et quēlibet eorū insoluidū
actū dictū gestumve fuerit in premissis nomine dicti constituentis. seu
als quolibet procuratū ac si per eundē constitutū. vel cū ipso pñali-
ter foret actum iudicioq⁹ fitti et iudiciū solui cum suis clausulis
vniuersis. Unde se constituendo hēc insuoz et principale debito-
rem et pagatorem pro dictis suis procuratorib⁹ et ab ipsis seu eorū
altero substituēdos et substituēdis et eorū quolibet insoluidū
petens me notariū publicū infrascriptū vt. s. stip. et recip. sub ex-
pressa et efficaci hypotheca et obligatione oīm bonorū suorū mobil-
liū et immobilū pñenti et futuroz. Et ac sub oī et qualibet iuris et
facti renūciatione ad hec necessaria pariter et cautela. De qui

bus omnibus et singulis supradictis prefatus Andreas constitutus petiit sibi et dictis suis procuratoribus fieri atque tradi publicum instrumentum seu publica instrumenta vnius vel plura per me notarium publicum infrascriptum. Acta fuerunt hec etc.

¶ Forma instrumenti procure ad diuersa negocia sive ad diuersos actus.

¶ Hic dei nomine amen. Anno etc. Nouerint etc. quod in presentem meam notari publici et testium infrascriptorum existet res et personaliter constituti nobiles Joannes de sancto baudilio et tosquina de burgo coniuges ambo simul et eorum quilibet tam coniunctim quam diuissim: sed dicta nobilis tosquina maior vi assensit decem et octo minor vero viginquing annis de et cu volutate licetia et auctoritate dicit nobilis Joannis viri sui presentis: et ita verum confiteri nentias

a ¶ Certiorata debite per memoratum publicum infrascriptum mitiorata de nois etatis et in integrum restitutionis beneficio. Tenore huius bice. De veri publici instrumenti mandato ipsoz coniugum coacti firmiter valituri omnino eo modo meliori et forma quibus de iure mitioratio potuerit: reuocando primitus et ante omnia ac destituedo quoscumque debz procuratores per eos seu alterum ipsozum ad quosuis actus fieri p no hactenus constitutos et ordinatos fecerunt constituerunt et soleniter tantum pri ordinauerunt suos et quilibet eorumdem veros certos legitimos et indubitatos procuratores actores factores et negociorum suorum ge habet. ff. flores speciales et generales ita tñ q specialitas gñalitati nō de ad sena. roget nec eodra: videlicet nobiles viros Raymundum de cōsatus et nolis et Joānem de sauanbargues et eozū quēlibet insolidū ita leya. l. si. q inter eos etc. scz specialiter et expresse ad pcedū erigēdi leua g. fina. in dum recipiendū et recuperandū p dictis constituti. et eoz ac cuius glo. et ibi liber ipsoz nominibus oia vniuersa et singula debite credita non per Bar. mina res et iura censuq reddidit et vaticozū annuozum arrega p quasuis psonas et quibuscūq de causis sibi debeatur. et de his que recipiet psonas soluetes et alias quarū intererit bonas sua quitadū liberandum et absoluedū cū pacto de vterius nō peredo. et ad compromittendū transigēdū cōueniendū et cōcedandū cū quibuscūq psonis de et sup quibuscūq debaris questionibus libris et rōueris et demādis: tam moris quam mouēdis ipsas cōpromissas trasactiōes et pūctiōes sub pena et obligatiōe bonoz dictozū constituti. iuramento et alijs clausulis cōueniens. et oportunis firmandū et roborandū. Et ad laudandū quasquē veditiōes et alienatiōes rerū emphyteoticarū que ab eisde constituti. et eoz altero tenent et nouos emphyteotas de eisdem rebus inuestiti. laudamias q pmissis debita recipiendū et soluetes pūctiōes et ad acceptandū seu ad nouū acceptū dandū et cōcedendū

quascūq res emphyteoticas vacantes que ab eisdem constituti. seu altero ipsoz tenentur. cū et sub antiquis censibus et sine diminutione eozūdem. Quascūq res veditas ad manū ipsozū constituti. iure prelationis et anātāgū ac iure cōmissi. si et vbi expedierit et oportū fuerit retinendū et recipiendū. Recognitiōes quarūcūq rerū emphyteoticarū a quibuscūq psonis recipiendū et acceptandū. Item ad vendendū alienandū locandū et arrēndandū oēs et singulas possessiones domos predia cēsus redditū vstatica ac bona alia quēcūq dictozū constituti. et alteri eozūdem personis et p pces quibz dictis suis procuratozibz placuerit et videbitur expedire pceciāq hūmōi venditiōis locatiōis et arrēndamentozū recipiendū et soluendū quitandū. Item ad recognitiōē quibuscūq dñis baronibz nobilibz et alijs quibuscūq noie ipsozū constituti. et cuiuslibet eozūde oia et singula feuda et trofeuda iuriditiones cēsus redditū seruitia vstatica que ipsi nobiles cōiuges constituti. et eozū quilibet habet tenet et possidet suis predecessores a quibz causam habet hacten? habuerūt tenuerunt et possederūt. Et p pmissis homagia et fidelitatis sacramentū prefatis dñis pōit ad quēlibet eozū pertineat faciendū et plectandū modo et forma quibz sui antecessores a quibz causam habet pfatis dñis et eozū predecessozibz hacten? et ab anti quo fecerūt ac prout in antiquis instrumentis recognitiōis cōtinetur et nō als nec alio modo. Et ad recipiendū et acceptandū noie ipsozū constituti. et alteri eozūdem a quibuscūq psonis recognitiōes homagia et fidelitatis sacramēta pzo quibuscūq feudis et rebz alijs que et quas ab eisde cōiugibz tenet modo et forma ac prout predecessores dictarū psonarū predecessozibz ipsozū constituti. olim fecerūt et facere pauerūt et nō als. Promissis. prefati cōiuges constituti. mihi notario publico infrascripto vt et tanq cōmuni et publice psonē pñti stipu. soleniter et recipi. noie vice et ad opus oim et singulozū quozū interest intererit aut interesse pōt seu poterit quomodolibet in futurū. se ratū gratū et firmū perpetuo habituros omne id totū quicquid per dictos procuratores suos et eozū quēlibet insolidū in et sup pmissis nomine dictozū constituti. et alteri eozūde actū dictū gestum vel fuerit seu als quomodolibet procuratū. ac si p ipos constituti. vel cum eis presencialiter esset actum. Sub ypotheca et obligatione omnium bonozum suozum et cuiuslibet ipsozum mobilium et immobilium presentium et futurorum. Et ac sub omni et quacūq iuris et facti renūciatione ad hec necessaria pariter et caute la. De quibus omnibus et singulis supradictis prefati nobiles ipsozū et tosquina constituti. petierūt sibi et dictis suis procuratoribus fieri atque tradi publicum instrumentum seu publica in-

strumenta vnum vel plura per me notarium publicum infrascriptum, Acta fuerunt hec &c.

¶ Forma instrumenti procure ad resignandum ac permutandum beneficium ecclesiasticum.

In dei nomine amen. Anno &c. Nouerint &c. q. v. venerabilis vir dñs nicolaus de castro p̄byter prior siue rector vel canonicus talis ecclesie. Tenore &c. fecit constituit & solēnter ordinauit suū verum certū et indubitātū procuratōrē &c. v. dñm ant bonius de curre p̄byterū specialiter & expresse ad resignandū permutandū & trāsferendū p̄ ipso constituit. & ei⁹ noie dictū suū beneficium siue canonicatū & prebendā quos idē cōstituit de presenti obtinere & possidere in tali ecclesia causa permutationis fiende et nō abs vel in fauorē talis in manib⁹ reuerēdi in xpo p̄is dñi B. miseratiōe diuina ep̄i nēmausefi. seu eius vicarij aut cuiuscūq; alteri⁹ ad hoc potestātē habētis cū tali beneficio siue prioratu vel cū canonicatu & prebēda quos talis nōscit obtinere in tali ecclesia. & ad iurandū in aiām ipsius constituit. ad sancta dei euāgelia q. in bñdī permutatione fraus simonia siue dolus aut aliqua alia illicita pacta nō siue nullaten⁹ interueniūt. nec nō ad petendū & requirēdū illū vel illos ad quē seu quos p̄tinet seu pertinere pōt de iure collatio seu p̄uissio dictōrū beneficij canonicatus & prebēde quos dicit⁹ dñs talis obtinere quaten⁹ de ip̄is beneficio canonicatu & prebēda dū vacabunt p̄ resignatiōē hēdū p̄ dictū dñm talē de ip̄is ex causa p̄mutatiōis predictē eidē procuratori suo prouideat cū oibus eorū iurib⁹ & p̄tine. vniuer⁹ sis. Et ad petendū & requirēdū q. ip̄m cōstituit. vel ei⁹ p̄curatōrē p̄ ipso & eius noie inducat seu induci faciant in corporalem possessionē ip̄orū beneficij canonicat⁹ & prebēde cū oibus iuribus & p̄tine. suis vniuer⁹ sis. Stālū in choro & locū in capitulo cū plenitudine iuris sibi constituit. vel dicto p̄curatori suo assignatō: dictaq; possessionē reālē & corporālē ip̄orū beneficij canonicatus & prebēde ei⁹ noie recipiendū & tenendū. & de obseruando statuta siue cōsuetudines dicte ecclesie iuramētum solitū & debitū in aiām ipsius cōstituit. iurandū & prestādū & ad faciendū de fructibus redditib⁹ p̄ouē. obueñ. ac oibus emolumentis ip̄orū beneficij canonicat⁹ & prebēde sibi dicto constituit. vel ei⁹ p̄curatori p̄ eo integre fr̄ndi. nec nō ad petendū etigēdū leuandū recipiendū & recuperandū predictos fructus redditus p̄ouēus & emolumenta quēcūq; dictōrū beneficij canonicat⁹ & prebēde & ad eos quomodocūq; pertinētes. & de receptis perceptis & leuatis &c. v. sup̄ra & nihilomin⁹ dictos fructus reddit⁹ et p̄ouēus ip̄orū beneficij canonicatus & prebēde vendū

dum arrendandū acēsandū ac ad firmā seu annuā pensionē tradēdū ad rēpus seu tpa & precij seu precia ac p̄omis quo seu q. bus dicto suo p̄curatori visum fuerit faciendū. & super vniuerso di arrendamenti v̄ditiōibus seu ad firmā & annuā pensionem traditionib⁹ instrumentū & lras arredatiōnū & ad p̄dicta necessaria & oportuna cōcedendū: & sibi noie ip̄i cōstituit. cōcedendū & fieri petendū & insup. p̄missis oibus & singulis & quolibet p̄missorū & eorū occasiōe si necesse fuerit agēdū & defendendū lī bellū seu libellos & quascūq; petitiōes summarias dandū & recipiendū & p̄ parte aduersam dari & recipi videndū &c. in forma.

¶ Alia forma ad resignandum sine permutatione.

In dei noie amen. Anno &c. Nouerint &c. q. dñs talis p̄byter capellan⁹ cuiusdam capellanie olim fundate & deseruii ordinat⁹ in tali ecclesia p̄ talē &c. Tenore &c. fecit constituit et solēnter ordinauit suū verū certū legitimū & indubitātū p̄curatōrē &c. v. dñm talē p̄byterū specialiter & expresse ad resignandū ip̄otē & libere i manib⁹ reuerēdi in xpo p̄is & dñi dñi ep̄i nēmausefi. vel alteri⁹ cuiuscūq; sup̄ hoc potestātē habēt. dictā suā capellaniā cū oibus iurib⁹ & p̄tine. eiusdē & hoc in fauorē talis. & ad requirēdū & supplicandū p̄fato dño ep̄o quaten⁹ predictā capellaniā cū oibus suis iurib⁹ & p̄tine. dū vacabit p̄ predictā resignatiōē vt p̄mittit⁹ sciendū dicto dño tali cōferre ip̄m q. in eadem instituere dignet⁹. Et ad iurandū in aiām ipsius cōstituit. q. in bñdī resignatiōe non interueniat fraus dolus simonie lābes aut queuis alia illicita pactio. & ad dicendū sciendū et p̄curandū cetera oia & singula que in p̄missis & circa ea fuerint necessaria & oportuna. Et que ip̄semet constitutus facere dicere & exercere possit si in p̄missis & quolibet eorūdem p̄sens p̄sonaliter interefferet p̄mittit⁹ mihi notario &c. se ratū gratū & firmitū perpetuo habiturū omne id & quicquid per dictum suū p̄curatōrē in p̄missis fuerit actū sub obligatiōe &c. de quib⁹ &c.

¶ Alia forma ad petendum & obtinendum absolutionis beneficium a sententia excommunicationis.

In dei nomine amē. Anno &c. Nouerint &c. q. Mar tinus de ponte fecit et cōstituit suū procuratōrē &c. talem specialiter & expresse ad petendū et dumli ter implorandū et obtinendū p̄ dicto constituit. et eius nomine a domino officiali nēmausefi. absolutionis beneficium a quadam sententia excommunicatiōnis in ipsum constituit. dudū lata & fulminata per dictum dominum officialem seu eius locutenē. ad instā. andree philippi ex tali causa &c. Et ad prestādū sup̄ his si necesse fuerit cautionē

personalē aut iuratoriā de pariendo iuri ⁊ stando ⁊ obediendo mādaris sancte matris ecclesie atq; ipsius domini officialis seu locutens. Necnō ad appellandū si absolutio predicta sibi denergetur appellatiōeꝝ sue appellatiōis huiusmodi intimandū ⁊ professendum ad omnia ⁊ singula alia faciendū ⁊ c. promittēti habes re ratum ⁊ c. sub obligatione ⁊ c. De quibus ⁊ c.

¶ Alia forma ad intimandū appellatiōem interpositas coram autentica persona.

In dei nomine amen. Anno ⁊ c. Noverint ⁊ c. q. martinus de ponte facit ⁊ constituit suū procuratorem ⁊ c. andream philippi specialiter ⁊ expresse ad intimandū presentandū denunciandū ⁊ notificandū nominis ipsius constituti. ⁊ p ipso venerabili viro dño officiali nemanus. seu eius locutens. ⁊ omnibus ⁊ singulis alijs quoz interest ⁊ eidem procuratori videbit expedire quandā appellatiōem p ipsum constituti. nuper interpositam corā dño iudice curie episcopalis alesti tanq̃ coram autentica persona contra dictum dominū officialē seu ab eodem sup tali gravamine ⁊ c. ⁊ ab eodem domino officiali seu eius locutens. apostolos seu litteras dimissorias ac responsionem suā super dicta appellatiōe cum debita instātia petendum audiendum ⁊ recipiendū ⁊ ad ostendendū ⁊ exhibendū prefato domino officiali seu eius locutens. si videre voluerit de dicta appellatiōe publicū instrumentū. ac ei ipsius appellatiōis copiam exhibendum ⁊ offerendū. ⁊ ad petendū de ⁊ super his fieri publicū instrumentū ⁊ c. Et generaliter ad omnia ⁊ singula alia faciendum ⁊ c. De quibus ⁊ c.

¶ Forma procuratorij seu actorie facte per tūtoꝝ vel curatoꝝ. In dei nomine amen. Anno ⁊ c. Noverint ⁊ c. q. andreas philippi tūtoꝝ liberorum martini de ponte quondam prout de huiusmodi tutele dātiōe cōstat instrumentū publicū per talem notarium in notam sumpto veniens existens ac personaliter constitutus coram domino vicario comitali alesti dixit ⁊ coram dicto domino vicario verbotenus exposuit q. ipse tūtoꝝ occupatus pluribus negocijs tam suis proprijs q. dictorum pupilloꝝ ⁊ propter locoz distantiam negocijs causis eorundem pupilloꝝ cōmode vacare ⁊ intendere nō valet. capropter in presentia prefati domini vicarij dictus tūtoꝝ periculo ⁊ fortuna suis ac rerum ⁊ bonoz suoz eo iure quo melius potuit ⁊ debuit tenore huius veri ⁊ publici instrumenti mandato suo confecti firmiter valituri ac in presentia mei notarij publici ⁊ testij infrascriptozum fecit constituit ⁊ solēnter ordinavit suos ⁊ dūcatorum pupilloꝝ veros certos legitimos ⁊ indubitatos pecu-

ratores actores factores ⁊ dictorum pupilloꝝum ac bonoz ⁊ negotioꝝ suozum gestores speciales ⁊ generales ita tñ q. specialitas generalitati nō deroget nec econtra videlicet talem ⁊ talem ⁊ c. eozū quemlibet in solidū. ita q. inter eos ⁊ c. scilicet ad petendū etigendū recipiendū ⁊ recuperandum p et nomine ipsius tutoris ⁊ dictoz pupilloꝝ oīa ⁊ quecūq; ⁊ vbiq; eozū debita noīa ⁊ credita res bona atq; iura. quecūq; ⁊ vbiq; q. sunt ⁊ per quas cūq; psonas debeantur seu detineant. Et de his que recipiendū psonas quarū intererit quitandū liberandum ⁊ absolvendum cū pacto de ulterius non petendo. Necnō ad cōparendū agendū ⁊ defendendum pro dicto tutore constituti. ⁊ liberis pupillis predictis in omnibus ⁊ singulis eozū causis ⁊ c. in forma. Et dictus dominus vicarius sedens pro tribunali more maiorū suozū in consistorio dicte sue curie ad iura reddendū huic presentī actorie ⁊ omnibus ⁊ singulis supdictis quatenus de iure pcedunt ⁊ sunt vtilia dictis pupillis ad requisitiōē prefati tutoris auctoritatem suā ⁊ dicte sue curie iudiciariā interposuit pariter ⁊ decretum. Et ibidem existētes dicti actores omnes huiusmodi actorie in se gratis suscipientes ⁊ acceptati. promiserūt ⁊ ad sancta dei evangelia ad mandatū ⁊ in manibus prefati domini vicarij suis detritis manibus corporaliter gratis tacta iuraverunt sub hypotheca ⁊ obligatione omnium bonoz suozum presentium ⁊ futurorum q. in dicte actorie officio fideliter ⁊ legaliter se habebunt et gerent ad cōmodū ⁊ vtilitatē dictoz pupilloꝝum ⁊ bonozū suorum vtilia eozundem procurando ⁊ inutilia ac dānosa totis suis viribus evitandū ⁊ pretermittendū cum ac sub omni ⁊ quibet iurris ⁊ facti renunciatiōe ad bec necessariā pariter ⁊ cautela. De quibus ⁊ c. Acta fuerūt ⁊ c. Et nota q. similem actoriam possunt ⁊ debent facere curatores mutatis mutandis ⁊ c.

¶ Forma procure pro curia parlamenti.

In dei nomine amen. Anno ⁊ c. Noverint ⁊ c. q. nobilis iohannes de sancto baudilio tenore huius veri publici instrumenti mandato suo confecti firmiter valituri ac in presentia mei notarij publici ⁊ testij infrascriptozum omniq; cōmodo mellosari ⁊ forma quibus de iure potuit ⁊ debuit citra tamen revocationem ⁊ puratorum suoz alē per ipsum constitutū fecit constituit ⁊ solēnter ordinavit suos ac veros certos legitimos ⁊ indubitatos. puratores actores factores ⁊ suozum negotioꝝum gestores speciales ⁊ generales. Ita q. specialitas generalitati non deroget nec econtra videlicet venerabiles ⁊ discretos viros magistros thomam reynelli ⁊ stephanū de rupe ⁊ c. puratores in venerabili curia parlamenti montispestu. ⁊ eozum

quælibet in solidum ita qd inter eos nō sit melior conditio primi
 rus occupantis &c. & specialiter et expresse ad se representandū
 cōparendūq; agendū defendendū p dicto cōstitutū. et eius noie
 in p̄fata venerabili curia plamenti montispes. et corā metendis
 finis ac et excellentissimis dñis in eadem curia p̄sidentibz. et dictum
 plamentū teneat. ad diem et dies p̄ximie instantis et futuri plaz
 menti senescalæ bellic. et nesci. et aliorz parliamentoz sequentium
 ac alios dies ordinarios vel extraordinarios in quadā appella
 tionis cā in dicta curia deuoluta et pendē. in decisa inter dictum
 cōstitutū. appellatē et vna parte et nobilem raymūdum de cō
 sanicio appellatū et parte altera vel conuerso. ita qd appellas
 primo et appellat? scō nōmīnētur libellū seu libellos ac quascū
 q; alias petitiones supplicatōis requeſtas seu demandas ver
 bales aut in scriptis bandā offerendū et pducendū litem seu li
 tes contestandū ponendū proponendū et articulandū. articu
 los et positiones reddendū et producendum. ac et aduerso p̄dis
 ctis seu producendum r̄spondēdū suis r̄sideri petendū et aduersan
 dū medio iuramento vel alias. Testes instrumenta litteras p̄ces
 sus et quēcūq; alia documenta et probationum genera pducē. et
 admitti petendum ac productis seu producē. per partem aduer
 sam obſciē. et contradicē. litteras quascūq; tam gratie qd
 iusticie impetrandū et exequi faciendum et requirendū. impe
 tratq; et impetrandū. et aduerso contradicendū et obſciēdū.
 De calūniā veritate dicenda in aiām ipsius cōstitutis iurādū
 et quolibet aliud licitum iuramentū prestandum et subeundum. in
 causa seu causis renunciatum et concludendū. Et tētiām et sen
 tentias rām interlocutorias qd diffinitivas. arrestūq; seu arresta
 et alia curie appunctamēta fieri petendum et audiendū. vñq; vel
 plures procuratōes seu procuratores loco sui substituendū et sur
 rogandū et cum vel eos si necesse fuerit reuocandū et destituendū.
 Beneficium absolutiō. simpliciter vel ad cautelam a qua
 cūq; et communicationis seu interdicti snia ac restitutioni in in
 tegrum humiliter implorandū petendū et obſci. et demū gene
 raliter ad omnia vniuersa et singula alia faciendū. dicendū. procu
 randū. et exercendū. q in p̄missis et circa ea necessaria fuerint seu
 etiam oportuna. et que causarum et negotioz merita desiderāt po
 stulant et requirunt. Etia si talia forent que mādaturū exigerent
 magis speciale. et que ipsemet cōstituentis facere dicere procura
 re et exercere posset si in p̄missis eoz quolibet p̄s psonaliter
 iureret. Itē lēnās p̄fate cōstitutū et reuocatos esse voles dictos
 suos procuratores ac substituendū. et substituendos ad eiusdem seu
 eozūq; altero et quemlibet ipsorū in solidū ab oi onere satisfandū.
 promissitq; mihi notario publico in infraſcripto vt et tamq; cōmuni

et publice persone p̄siti stipul. solēnter et recipiēti noie vice et ad
 opus oimz singulorū quoz interest intererit aut interesse pōt seu
 poterit quomodolibet in futurū. se ratū gratū et firmū perpe
 tuum habiturū oē id et quicquid per dictos suos procuratores et
 ab eis seu altero ipsos substituendū. et substituendos et eozū quem
 libet in solidū. in et super p̄missis noie dicti cōstitutū. actū dictum
 gestumve fuerit seu als quomodolibet procuratum ac si per ipm
 cōstitutū. vel cū eo psonaliter esse actū iudicioq; fisci et iudicatiū
 solui cū suis clausulis vniuersis. inde se cōstituēdo fideiussorē et
 principalē reū debitoz et pagatoz p̄o dictis procuratoribus
 suis et substituendo ac substituēdis ab eis seu eoz altero et quolibet
 ipsorū in solidū penes me notarium publicū infraſcriptum vt
 supra stipulati. et recipiēti. sub efficacit et expresse p̄p̄otheca et obli
 gatione omniū bonoz suoz mobilū et immobilium presentium et a t̄sibi
 futurozū. Cum ac sub omni et quolibet iuris et facti renūciatione substituē
 ad necēssaria pariter et cautela. de quibus &c.

Substitutio procuratorum.

In dei noie amen. Anno &c. Nouerint &c. qd andreas ad lites
 philippi pcurator et noie pcuratorio nobilis iōan. possit aſſi
 nis de sancto baudilio prout constare asseruit inſtrō litē p̄es
 publico p̄alem notarium in notā sumpto. sub anno statū sub
 &c. habēs in dicta sua p̄cura p̄tatem et speciale manū situiere
 darū vñm vel plures procuratores seu procuratores loco sibi sub aliis pro
 tituedis prout in inſtrō dicte seu p̄cure plenius cōtinetur. Tēno procuratores
 re huius veri et publici inſtri mandato suo confecti firmiter vali
 si hoc in
 turia in p̄sentia mei notari publici et testū infraſcriptozū lo suo. p̄cu
 o sui substituit et surrogauit ad ea omnia vniuersa et singula que ratioz
 predicti instrumenti vigore habuit et habet in mādatis: videlicet sit isertū.
 talē et talē &c. et eoz quolibet in solidū qd non sit inter eos me: videf. o
 lioz conditio primitus occupantis &c. transſerens in ipsos et eo
 cendū q
 rus quolibet totaliter vices suas donec eas ad se specialiter et er. sic. vt ba
 p̄esse duxerit reuocandas. de quibz &c. Et nota qd in huiusmo b̄es p̄ do
 di substitutionibus semper debet inseri instrumentum p̄cipas. cō. in. l.
 lis procure als instrumentum dicte substitutionis nullam forte qd qd. C.
 in iudicio faceret fidem.

Forma reuocationis seu destitutionis procuratorum.

In dei nomine amen. Anno &c. Nouerint &c. qd in Saly. in
 p̄sentia mei notari publici et testū infraſcriptozū. iū. et. iū.
 eticens et psonaliter cōstitutus. Andreas philip q. Et sic
 pi scies et attendēs vt dixit se budū fecisse et cōsti et nūc se
 tuisse martinū de pōte vel talē talē &c. suos p̄cu bz vñs
 ratores actores factozes et negotioz gestozes spā et filū cu
 les et gñales: scilicet dictū martinū ad petendum et recipiendū &c. riarum.

et alios supra nominatos ad comparandū agendū et defendendū in omnibus suis causis et c. put plenius cōstat instrumentū publicū eo p me notariū publicū infrascriptū vel per talē notariū in notariā sumpto. sub anno et c. Agit dictus inq andreas philippi gratio et ex sua certa sciētia ac ex certis et rationabilibus causis suis in hac parte animū mouē. vt dicebat p p̄dictos suos procuratores p eū vt p̄mittitur cōstitutus et ordinatos ac ab eis seu eorum altero substitutum vel substitutos destituit renouauit cassauit: et penitus annullauit. nolēs q̄ dicti procuratores nec aliquis ex eis substitutus aut substituti: vllā deinceps habeat potestātē pro eodem andrea agēdū comparēdū defendēdū nec in aliquo iudicio vel extra standi sue expectēdiant vel de suis negociis aliquāter introrēdēdū. q̄ si cōtrariū p eos seu alterū ipsorū fieri cōtingeret id totū nūc p tūc cassauit renouauit irritauit et penitus annullauit: nullusq; valoris esse voluit. Quāquidē destitutionē seu reuocationē h̄mōi p̄fatis procuratoribus et eorū cuiuslibet ac substitutis ab eis sic vt p̄mittitur destitutus. Lenore presentis publici instrumenti intimari significauit et notificauit intimariis notificationi et significari p̄citus fieri poterit voluit requisit. De quib; omnibus dictus andreas petijt sibi fieri publicū instrumentū et c.

a C Post Acta fuerūt hec et c. Et nota q̄ si procurator destituit iterū aliq̄ litem con h̄mōi destitutio siue reuocatio eidem fuerit intimata et notificata restatam. ta procedat ad aliquos act? vigore sue procure in iudicio vel ex de hoc b̄ tra valebūt tales act? et p̄cessus ac gesta perinde ac si reuocatur. C. de pro nō fuisset. Item nota q̄ procurator ad lites prosequēdas constituta. l. p̄ ruitus non potest post litem cōtestatam reuocari vel destitui nisi curatoris: cū cause cognitione: re ante integra omnis procurator potest rebus. et ff. uocari. de quo plenius supradictum est.

Sequitur de tutelis et curatoribus.

Et q̄ de quibusdā contractibus dictū est nūc de q̄ contractib; cuiusmodi sunt tutelae aliquae pro iuuenibus notariis instruedū tractare intendo. ostēdēdo quid sit tutela^b et vnde dicat. et cui dicatur. et cui deat tutor. et qui tutores dare possunt. et q̄ possunt dari. De b̄ tra r̄ et esse tutores. et quod sunt species tutelariū. Itē qualiter et q̄ citatur in finitur tutela. et de quibusdā alijs capitulis. Est autē tutela ius et sit. de tut. potestas in capite libero ad tuendū eū q̄ propter etatē suā se de te. s. j. et fendere nequit iure ciuili data ac permisa. Ius et potestas ideo s. d. et ff. diffiniuntur q̄ est violēta potestas. daf enim inuito vel de re. et non petēti. et in hoc differt a curā: q̄ curator non datur nisi volē qui tutela. si exceptis certis casibus et personis de quibus infra dicet. In tuto. daf capite libero ideo dicit q̄ tutor non potest dari seruo: vel ei qui r̄i pos. est in aliena potestate. Ad tuendū ideo dicitur qua tutoris pos

testas non est in impubere vt impubes ei acquirat sicut filius patri acquirat vel seruus dñō sed est bec tuitio et potestas propter utilitatem impuberis. Item ideo dicitur propter etatem: quia tutor masculo minori quattuordecim annis femine minori duosdecim. Item q̄ dicit potestas iure ciuili data: refertur ad dationem tutelam: vel ad legitimā quasi diceret data id est instituta vel inducta. Cum autē dicit ac permisa refertur ad testamētariam tutelam. Dicitur autē tutela a tuendo: tutores enim suos pupillos et bona ipsorū tueri et defendere tenentur. Et cū sui quibus datur tutor. et quidē impuberi vt dictū est etiam si furiosus sit: nec dabitur ei curator vt furioso vt magis etati q̄ dementie tanti semper sit consulendū. Item datur tutor non habēti tutorem^a ideo a C Non impuberi in patris vel aui potestate existēt non datur tutor: illi enim legitimi tutores et defensores existunt. hec tamē regula fallit in certis casibus: puta si tutor datus sit apud hostes vel alias C. q̄ non absens reipublice causa: vel effect? sit mut? furdus vel furiosus tunc enim alius tutor dabitur. vel si mater tutrix conuollet ad se: tūc nuptias: quia tunc debet mater adire iudicem et requirere: dari re aliū dari tutorem b̄ liberis suis cui reddat rōnem: et ita daf tutor habentibus tutorem. sed hoc est ideo: quia ipsa non vult habere tutelam. Item est alius casus si patrimonium pupilli sit in diuersis puincijs: et forte sunt alij casus quos dimitto. Datur autē dari tutorem certus non incertus: nam si duo sint titi pater et filius rem. hec et datus sit tutor titius non appareat de quo senserit testator: non habētur i deficient ius sed p̄batio ergo neuter erit tutor. Debet enim tunc l. omnes. et p̄zimi titius senior: vel titius iunior aut alia demonstratione p̄ cad. fena quam recte et clare discerni possit q̄ de titio itellerit testator. tuscō. ter Item datur tam p̄uiatus q̄ magistratus. Item datur p̄uiatus tul. Ecce paterfamilias. Item liber et non seruus dabitur ad iudicē: in testa ra que in mento autem potest seruus dari tutor. Item datur illi qui non de sequi est mutus vel furdus: tutor enim debet loqui et audire minus aut: tur cōcor tem plene audientes possunt esse tutores. Item datur tutor dant cum ille qui compos mentis sue est non furiosus aut mentecaprus. iure ciuili Nec minor. xv. annis tutor esse potest. Item datur masculus. li. licet aut lus et non femina: quia id munus masculorum est nisi a p̄ncipi etor. noz p̄ specialiter impetrauerit mulier tutelam filiozū suozū. itē ster nihil gulariter enim femina non potest esse tutrix. hodie tamē iure au allegat. tenitor: mater et aua possunt esse trutrices et h̄mōi tutela confir mari potest dum tamen renunciet mater alijs nuptijs sine iuramento tamen qd̄ circa hoc prestare non tenetur et beneficio se natus cōsulti velleyani. Item dari etiam potest tutor ille qui non est ciuis vel habitator ciuis ciuitatis cui? est testator: siue pupilli. Item mater in testamēto tutrix dari potest et similiter a iudice

a C Non habēti tutorem. Et lit in certis casibus: puta si tutor datus sit apud hostes vel alias C. q̄ non absens reipublice causa: vel effect? sit mut? furdus vel furiosus tunc enim alius tutor dabitur. vel si mater tutrix conuollet ad se: tūc nuptias: quia tunc debet mater adire iudicem et requirere: dari re aliū dari tutorem b̄ liberis suis cui reddat rōnem: et ita daf tutor habentibus tutorem. sed hoc est ideo: quia ipsa non vult habere tutelam. Item est alius casus si patrimonium pupilli sit in diuersis puincijs: et forte sunt alij casus quos dimitto. Datur autē dari tutorem certus non incertus: nam si duo sint titi pater et filius rem. hec et datus sit tutor titius non appareat de quo senserit testator: non habētur i deficient ius sed p̄batio ergo neuter erit tutor. Debet enim tunc l. omnes. et p̄zimi titius senior: vel titius iunior aut alia demonstratione p̄ cad. fena quam recte et clare discerni possit q̄ de titio itellerit testator. tuscō. ter Item datur tam p̄uiatus q̄ magistratus. Item datur p̄uiatus tul. Ecce paterfamilias. Item liber et non seruus dabitur ad iudicē: in testa ra que in mento autem potest seruus dari tutor. Item datur illi qui non de sequi est mutus vel furdus: tutor enim debet loqui et audire minus aut: tur cōcor tem plene audientes possunt esse tutores. Item datur tutor dant cum ille qui compos mentis sue est non furiosus aut mentecaprus. iure ciuili Nec minor. xv. annis tutor esse potest. Item datur masculus. li. licet aut lus et non femina: quia id munus masculorum est nisi a p̄ncipi etor. noz p̄ specialiter impetrauerit mulier tutelam filiozū suozū. itē ster nihil gulariter enim femina non potest esse tutrix. hodie tamē iure au allegat. tenitor: mater et aua possunt esse trutrices et h̄mōi tutela confir mari potest dum tamen renunciet mater alijs nuptijs sine iuramento tamen qd̄ circa hoc prestare non tenetur et beneficio se natus cōsulti velleyani. Item dari etiam potest tutor ille qui non est ciuis vel habitator ciuis ciuitatis cui? est testator: siue pupilli. Item mater in testamēto tutrix dari potest et similiter a iudice

vt inferius dicitur. Itē creditur vel debitor minoris eius tutor vel curator a iudice dari nō pōt. Miles etiā armate milicie et te flamēto vel ab itestato vel p iudicē tutor vel curator cōstitui nō pōt. Itē maritus matris pupilli eius tutor esse nō potest et fm aliqua iura pōt: sed de consuetudine ppter suspicionē vitādam non datur vitricus tutor suo puiuiuo. Item nullus cecus pōt tutor esse. Item nullus monachus clericus autē iure cognitionis in telā subire possunt. Qui autē tutores dare possunt refert: qz aut

a **C**etero queris de testamētariis aut de datus. vnde de testamētariis flamenta dic q pater potest dare tutorem filiis suis impuberibz quos bartho. vt bet in potestate non mater nō patronus. si tamē mater dederit C. et insti. filio suo impuberi quem instituit heredē tutore in suo testamēto qui testa. causa cognita p inquisitionem fiet confirmatio talis tutele quasi tuto. dari in rem suam potius q in psonā videatur tutore dedisse. Et ideoz de quolibet extraneo fm aliquos. Item pater dādo tutore filiis videtur et filiabus dedisse tam matris q nascituris sed nō ecōtra: quia in masculino cōtinetur femininum sed nō ecōuerso. Item liberorū appellatione cōtinetur nepotes et filio. sed appellatione filioz nō cōtinentur nepotes. dicitur enim filius a filios qd est amor qui amor intērior est i filiis q in nepotibz. Itē auus paternus habet potestē tutorem in testamēto nepotibus suis et filio quos habet in potestate. ita demū si nō sint recasuri in potestate sui patris q accidit si pater eorū viuūt et non eruiūt de potestate sui patris. ideo intelligi debet auum paternus posse nepotibz suis et filio dare tutorem si nepotū pater premortuus sit alio nō. Item dari potest tutor in testamēto pure et in diē: et sub cōditione itē vnus et plures. itē nedum in testamēto sed in codicillis to tor dari potest. Et siquidē datus sit in testamento vnus tutor et

presides alius in codicillis omnes erunt tutores nisi posteriorē dando priorem reprobauerit testator. De tutoribus autem datus hoc bodie vō est qui p iudicē cū inquisitionē dantur quis eos dare possit dicās cantur se obmissis iuribus loquē. de pfecto vbi et pzetoz et quibuscūdam nescalis in alijs qui in bis prius locum nō habēt q presides puiuium franciā. qui bodie senescali et inquisitione facultatum et mox datur b **S**ed tores et curatores si magne sint pupillorū facultates. Item iudi vtrū eps. ces et magistratus ordinarij locorum possunt tutores et curatores idē dicat res dare. fieri autem debet tutela et decerni a iudice pure vel fm Bart. q pliciter non in diem vel sub cōditione. est enim hic actus legitimus actor nō ius talis vt nō recipiat diem vel sub cōditione expressa. Item li. ff. de tu non potest iudex dare tutorem illum qui nō est de sua iurisdiccione. et cura nisi adeat presidem se puiuium. in testamento autē potest testator. da. ab statoz quēlibet dare tutorem etiam extraneum: et tam magistratibz. tum q consulem vel alium ydoneum. Sed vtrum eps vel iudex

ecclesiasticus possit tutores dare. dic q sic dū tamē pupillus sit clericus cum def. principaliter psonē dabit tutore clericū vel presbyterū et nō laicum: qz in eum non habet iurisdictionem tpale necius cogēdi. vnde posito q nec de cōsuetudine talis iudex cognosceret de causis ciuilibus. non posset tamen dare laicum tutorem cum hec datio sit mitti imperū. Si tamē non inueniat clericos pōt nominare seculares laicos in tutores quos iudex secularis ordinarius loci ad requisitā iudicis ecclesiastici coget subire tutelā. Et scio q circa hoc multi bodie sunt abusus et quibz tales tutele possent in iudicijs impugnari. Item nec iudex secularis pōt dare clericū in tutore: nec cū cogere: sed requirere potest epm vel iudicē ecclesiasticū si casus hoc regat. An autē iudex secularis possit dare tutorez pupillo clerico nō vt cū nō sit de iurisdiccione sua: curatores tamē dare pōt fm aliquos: qz curatores datur principaliter rebus. Itē est notandū q tutela diuidit. nam qdā est testamētaria alia legitima. alia datus et alia anomala. Testamētaria est illa que daf p patre vel auū paternū in testamēto vel codicillis. Et hec precedit omnes alias. post illam venit triz auie. anomalia que permittit matri et auie primo matri si velit: et si ut. C. qn nolit sequi auia si velit: qz nec mater nec auia possunt cōpel. mu. tute. li ad suscipiēdū tutelā: volētes autē pferant alijs tutoribus legiti. offi. funtimis et datus hoc etcepto q si mater sit minor. xvj. annis sibi potest. etiā volēti nō dabit tutelā sz veniet auia et alijs legitimis vel dari aut. maz ui. Et debebit mater renūciare scōis nuptijs simpliciter sine iuz triz auie. ramēto et senatuscō. velleya. autlio et dare fideiussores et pñcere inueneri de bonis et rebz pupilli. et filij auia etcepto q nō renūb **C**etero ciabit scōis nuptijs. Post anomala vō tutelā sed legitima b **L**egitima. cōpetit agnatis vel cognatis liberorū pupillorū fm ordinē suc. At insti. cedēdi: qz qui primo vocatur ad successionē etiā prio vniūt ad de legiti. tutelam. Ita q si plures concurrunt in eodem gradu succedēdi agnato. omnes equaliter admittētur ad tutelam. Et breuiter ordo succē. lorum. per dendi tam in ascendētibz q in collateralibus offendit ordinē totum. et tutelaram. Habet autem hec tutela legitima locum quando paf. de legi liberis suis nec mater vel auia nolunt vel non possunt esse tutri totum. ces. datus vero tutela venit in vltimo locos: scz cessā. omnibus alijs. et datur per iudicē requisitum vel ex suo incumbēti officio. c **E**t te Unde quedam sunt persone que de necessitate debet et tenentur nēq requirere et petere a iudice vt pvideat liberis impuberibz de rere. At tutore et si nō petat prouideri puiuium: quia puiuiatur et excludū ff. qui petur a successionē dictozū liberorū si infra pupillare etate decessit tāt. tutor. rinz: sunt he persone: scz mater et alijs q impuberi possunt succē per totū dare. et debet hec petitio fieri cōfessim hoc est q primum pote titulum.

rit copia iudicis siue presentia commodè haberi. Unde licet alij legitimè habeant annu ad petendū tutorē pupillo tñ mater nō habet annu: sed cōfessim petere debet: qz matris pietas debet esse sine mora. hui? autē tutelē datio fit p iudicē ordinariū vt dictū est p inquisitionē hoc est q citari debent eozam ipso agnati z cognati ac vicini z amici impuberis: qz licet sint aliqui agnati vel cognati ad quos tutela legitimā pertinere deberet tñ forte vel nō sunt idonei vel legē sitime excusantur: ideo locus erit datione p inde ac si nulli forent agnati vel cognati. Aliis autē citatis copā ren. iudex suā cō eis faciet inquisitionē quis videat eis idone? tutor illi? impuberis. z illi quē iudicabūt fore magis idonei in

a **C**on de tutelam decernit. Item est notādū q in tutela testamētaria firmari. quādo inuoluntarius datus est tutor: debet p iudicē cōfirmari: et po vt. ff. dō test esse datio tutoris inutilis qñqz ppter psonam dantis in testa fir. tuto. mento: vt qz pupillū in potestate nō habeat quādoqz ppter pso per totū nā eius cui datus est tutor: vt si datus sit puero tanq impuberi. titulum. qñqz ppter defectū solēnitatis testamenti vel codicillorū in quibus aliquis tutor dat? est. z debet hñmō cōfirmatio fieri cū inquisitionē ita vt si iudici videat talē tutorē ipuberi et pēdite ipm cōfirmet. z si nō nō. Itē est notādū q si mater fuerit i testamēto data tutrix liberis suis et testatoris: tenebit datio dñi tñ cōfirmetur p iudicē: licet regulariter mulier tutrix in testamēto dari nō possit eo qz officiū tutoris virile est: nec tenebit qz nō fidē ubere rē pupilli saluā fore eo qz iudicis patris pupilli habet: debet tñ renūciare scūdis nuptiis z senatus cōsiliū velleyanū auxilio sicut qñ venit p aucto. matris aucte nec tñc etiā cōpellef subire tutelā nisi

a **C**sa. velit. Itē est notādū q tutores testamētarij nō tenentur satisfadere. res eo qz p testatorē sunt approbati cōfirmari tñ debet z inuēta ut insti. rñ facere: etiā dato q testator hoc prohibuerit qualiter eis pos de satisf. sent in fine fue tutelē debiti cōpūā reddere nisi bona z res pda. tuto. pulli sub iuramēto recipiāt. z etiā p eo qz si nō cōficerēt inuēta **S**. Sed si rñ daref eis materia z occasio malignadi z sñr tutores danti nō est p: id est dari p iudicē et iqtitūc nō tenentur satisfadere. Legitimi autē peritum. tutores z mater z auia qñ veniūt ad tutelā p auct. marri z auie. satisfadere tenentur. Itē est notādū q p pōt in suo testamento dare

c **C**fini tutorē posthumosei posthumus: tenebit datio ita demū si nascatur aut tu posthum? si aut nō dederit posthumo tutorē tñc dabit curatorem. rēla. rē. vtrū. i. infantij i vtrēy roris cōfiteri z bonis eiusdē siue succedat ut insti. patri et testamēto siue ab intestato. **C**fini autē tutela multis z. c. z. ff. modis. pzo pubertate qz incipit in masculis post quartū decimū qui. mo. annū cōpleta. in feminis dō post duodecimū annū impleti. Item tu. finif. finif. tutela morte pupilloz z capiti diminiutōe maxima vel me p totum. dia vel minima. qd aut sit capitis diminiutio. videas si velis p te

in lib. instit. de capi. dimi. Item finif tutela morte tutoris vel ei? capitis dimi. maxima vel media. Itē finif si ad certā cōditio nē vel ad certū ipsa datus sit tutor z cōditio existat vel tēpus finitū est. Item finitur si remoueatut tutor vt suspectus: vel qz se excusat iusta causa z onus administradē tutelē deponit.

C Forma instrumēti tutelē datione.

In dei nomine amen. Anno rē. Nouerit rē. q apud talem locū z corā domino tali iudice vel vicario vel bailiui dicti loci suā curiā cōsistorio dicte curie cōfuectō tenēre: z ad iura reddē dum pro tribunali sedente venies z psonaliter cōstituta honesta mulier yfendis vidua relicta Laurentij philippi quōdam dicti loci prefato domino iudici dicit z exposuit q nuper dictus Laurentius maritus suus dicit suos in domino clauit extremos nūlos per eū condito testamēto relictis z supstitit? sibi tribus liberis z dicte yfendis cōibus ipuberibus videlicet iohanne petro et katherina. Cū eū dictus quōdā Laurentij dictis suis liberis nō puerit de aliquo tutore qui psonas z bona eozūdem regat et gubernet. eaproppter humiliter supplicauit z instāter rēquirit dicta yfendis prefatū dominū iudicē volens indēnitare z vtilitati dictozū suozū liberozū puidere: z iuris penas euitare quatenus eisdē liberis suis impuberib? de aliquo bono z ydoneo tutore z gubernatore qz eoz psonas z bona gubernet regat z administret puidere dignet benignū officiū prefati dñi iudicis in premissis humiliter implorādo. Et dicit? dñs iudex audita z intellecta p eū supplicatione z requisitōe pdicta. idēz tanq iuri z ratiōi cōsone annuēs interrogauit ibidē dictā yfendē si ipsa vult assumere in se onus pdicte tutelē dictozū suozū liberozū. Quēquidē yfendē dicit z respōdit q cū ipsa sit adhuc iuuenis z itēdat deo pzeuo cōuolare ad secūdas nuptias. Ideo de dicta tutela se onerare sen intromittere nō intēdit. Quib? auditis prefat? dñs iudex ordinauit corā se citari z conuocari omnes agnatos z cognatos vicini z amicos dictozū pupillozū: vt cum eis deliberare valeat super tutore pdictis liberis decernendo. Quib?quidē agnatis z cognatis vicinisqz et amicis dictozū pupillozū: videlicet tali z tali rē. corā dicto domino iudice citatis z conuocatis prefatus dñs iudex ipsoz z quemlibet eozū suis me dñs iuramentis interrogauit quis videtur eis magis ydoneus z vtilis pro huiusmodi tutela assumēda z administranda: q omnes vnanimiter dixerunt z responderunt q raymundus qui est patruus dictozū liberozū. Quibus peractis dictus dominus iudex pdictam tutelam dicto raymundo ibidem presentē z acceptanti decreuit precipiendo eidem quatenus personas z bona dictozū pupillozū bene diligenter z galititer regat gubere

net et administrat: inuētariumq; siue repertorium de bonis eorū
dem pupillozum tam mobilibus q; immobilibus conficiat: nec
non in fine huiusmodi tutele bonum et legale computum ac legis
rimas rationem reddat et reliqua prester seu restituat. et alia fas
ciat que cuiq; tutori incumbunt faciēda: qui quidem raymūdus
tutor: predictam tutelam et onus administrationis eiusdem in se
gratis assumens et acceptans bona fide et sine dolo per se et suos
et. promissit et conuenit prefato domino iudici mibiz notario pu
blico infrascripto stipulantibus pro dictis liberis ac alijs quo
rum interest seu in futurum poterit quolibet interesse se in regi
mine predictae tutele bene fideliter et legaliter vt premititur ha
biturum. vtilia dictorum pupillozum toto suo posse procurando
ac inutilia et dānosa euitando et pretermittendo. Et in fine pre
dicte tutele bonum et legale computum et reliqua reddere et pre
stare. Pro quibus omnibus sic tenendis complendis et obseruan
dis dicit raymūdus tutor obligauit vt pordecauit et submisit oia
bona sua mobilia et immobilia presentia et futura viribus et com
pulsionē. curiarum et. promittens insuper dictus ray. tutor: pre
dictus se nibil fecisse et. vt in alijs formis pced. mutatis mutad.
vsq; ad de quibus excludit. In quibus omnibus et singulis pre
missis tanq; bene rite et legitime pactis pstat. d. d. i. sedens pro
tribunali prout supra auctoritate suam et dicte sue curie iudicia
riam interposuit pariter et decretum de quib; oibus dictus tu
tor: petiit sibi et dictis suis pupillis fieri publicū instrumentū seu
publica instrumenta vnum vel plura p me notariū publicū infras
criptū. Acta fuerūt hec et. Et ibide dictor tutor: inuētarium suum
de bonis dictorum pupillozum volēs inchoare premisso venera
bili signo sancte crucis sic dicendo in nomine patris et filij et spi
ritus sancti amē. dixit se inuenisse de bonis immobilib; dictorum
pupillozum primo quādam domū cū quodā viridario eidē domui
a pre retro in cōtigu sitam in tali loco confro. sic et sic. Itē quē
dā capum situm in tali territorio p fro. et. protestans q; q̄cūq;
alia bona dictorū pupillozum mobilia et immobilia inueniret et po
terit illa hūc inuētario adijgere seu adiungi faciet infra tempus
iuris. De quibus et. Et aduerte q; inchoatio huiusmodi inuēta
rii debet poni et inferri in pcedē. instrumento ante clausulam de
quibus et. post decretum iudicis.

¶ Alia forma dationis tutele anormale.

Item de nomine amē. Anno et. Hauerunt et. q; apud talem
locum et coraz tali iudice vicario vel bailliuo vel eius locū
ten. suam curiam in loco consueto tenent: et ibidem p tri
bunali ad iura reddendū more maiorū suorū sedē. Teniens et p
souliter pstitutus martinus de ponte presente ibidē etiā yfend

de filia sua prefato dño iudici dixit et et posuit q; laurentius phi
lippi maritus quondā dicte yfendis nup ab hoc seculo migravit
relictis et supstitib; sibi trib; liberis suis et dicte yfendis vroz
sue cōib; videlicet ioāne petro et litherina i pupillari etate psti
tur is. q̄busquidē liberis dictus quondā laurentius eorū pater in
suo vltimo testamento pviderat de tutore rectore et administra
tore scz de petro de orto. q̄quidē petr; ppter plures et certas ra
tiones ac excusationes tutelā huiusmodi acceptare recusauit. Et
dictas suas rationes excusationes et defensiones proposuit
in tali curia propter quas fuit a dicta tutela testamētaria rela
xat; et exoneratus pñciatib; cognitū et declaratum ipm a pre
dicta tutela debere excusari. Et cū ita sit q; dicti pupilli sint nūc
et de pñtēti sine tutore et rectore et administratore psonarū bono
rūq; rerū et iurū suorū qd cedit in eorū maximā p̄iudiciū atq;
dāmnū. Et propter prefatus martin; nolē suo quaten; ipsum tā
git et nomine dicte yfendis filie sue matris dictorum pupillozū
insisteret requisitū dictū dñm iudicē quaten; predictis pupillis
de aliquo bono et ydoneo tutore gubernatore et administratore
puidere dignē officiū benignum prefati. d. i. in premis hūc
liter implorādo. Et. d. d. i. audita et intellecta p eū requesta pre
dicta ipsiq; tanq; iuri et rōni cōsone mater dictorū pupillozū est in pre
dicta tutela suorū liberozū p̄ferēda. ideo in pñtia et audiētia mei
notarij publici et testium infrascriptorū ac plurimū aliorū notabi
liū virozum ibidē pñtium interrogatū dictā yfendē ibidē pñtē
et in pñtia prefati. d. i. constitutā si tutelam dictorū suorū liberozū
et onus administrationis eiusdē acceptare et in se suscipere velit seu
volebat. Quēqdē yfendis cū licentia volūtatē auctoritate dicti
martini patris sui ibidē pñtior: ita vez esse asserētes dixit et r̄
dixit q; sic. Saluo itē et reterō ac p̄testatio p dictā yfendē q; salua
et salue eidē sint et remaneant iura et actiones que et quas ipsa
yfendis hz et sibi cōpetunt in et super bonis dictorū suorum libe
rorum tā ratione dotis sue q; etiam ad causam legatorum sibi p
dictū laurentiū virum suū quondā in suo vltimo testamēto reli
ctorū. q̄bus iuribus et actionibus renunciare seu derogare nō in
tendit. Quia r̄fisione audita prefatus. d. i. tutelam dictorū pupil
lorū dicte yfendi eorū matri pñti et acceptanti decreuit p̄cipiēz
do eidē quaten; personas et bona eorūdē pupillozum bene fide
liter et legaliter regat et. vt in pcedē. forma. que quidem yfend
is tunc pre dicta predictam tutelam et onus administrationis
eiusdem gratis in se suscipiens et acceptans bona fide per se et
suos et. promissit et. vt in pcedē. forma. Et nihilominus
pro maiori securitate dictorum pupillozū dedit et pñtavit dicta

ysendis tutrie in fideiussoze et principalē reum debitoze et pagato rem bertrandū patrū suū ibidē pſentē. quiquidem bertrādus gratis ad pces dicte ysendis bona fide per se et suos se constituit penes pſatū d. i. ac me notariū publicū infraſcriptū vt ſus pra ſtipulaſi. fideiuſſozē et principalē reū debitoze et pagatozem p dicta ysende tutrie predicta ac p omnibus et ſingulis p eam ſuperius pmiſſis et cōuenis tenend. complend. et obſeruand. pro quibus oibus et ſingulis ſupradictis dicta ysendis tutrie et dicti bertrādus eius fideiuſſoz obligauerūt ppoſitecauerūt et ſubmiſſerūt oia eoz bona et culibet ipſoz moralia et immobilia pſentia et futura viribus et cōpuliſionibus curiarū et. p. omittet. inſup dicti ysendis tutrie et bertrādus eius fideiuſſoz ſe nihil feciſſe aut diſiſſe in pteritū et qd nihil dicet ſeu faciet in futurū. ppter qd predicta oia et ſingula minorē in aliquo obſtineant vel habere de beant ppetui robore ſtimitatē vel qd caſſari irritari annullari valeat quomodolibet vel reſcindi. Sed ita predicta omnia et ſingula pnt ſupra ſcripta ſunt rata grata ſirma ſemp habere eaz tenere attēdere et obſeruare cōtraq in aliquo nunq facere dicere ſeu venire de iure vel de facto per ſe nec p aliquā aliā pſonam interpoſita ſeu interponend. alicui vel aliquoz arte ingenio ſeu cautela. p ſolēne et validā ſtipu. et ſub obligatione predicta dicti ysend. tutrie et bertrādus fideiuſſoz pmiſſerūt iurauerūt ad et ſu per ſancta dei euangelia ab eis et quolibet ipſorum ſuis deſcendis manibus corporaliter gratis tacta. renūcia. inde ſuper pcedictis omnib. et ſingulis. et ſpecialiter ſub dicto iuramēt. grat. et ſciēt iuris et facti ignorā. omnib. actioni exceptioni et deceptiōi doli mali fraudis viſ metus errozis et in factū cōditioni indebiti ſine cauſa vel ex iniuſta cauſa ſoci priuilegio petitiōi libelli et oblationi eiūſdē decē et viginſi dieb. iudich. ſeruiſq. meſ ſum et vindemiār. et omni alij dilatiōi tēporis. Et dicta ysend. tutrie pdicta certioza p me notariū publicū infraſcriptū ſpecialiter et expreſſe renūciauit ſcōis nuptiis et beneficio ſenatus cōſultū velleſyani. dicti. et bertrādus fideiuſſoz renūciauit ſpecialiter et expreſſe beneficio noue cōſtitutionis de fideiuſſozibus et ambo ſimul renūciauerūt generaliter omni alij iuri canonico et ciuili nouo et veteri ſcripto et nō ſcripto diuino et hūano. pmulgato et pmulgando vſui rationi cōſuetudini priuilegio et ſtatuto quo vel quibus mediā. cōtra predicta aut et eis aliqua venire poſſent vel in aliquo ſe iurare defendere ſeu tueri. Et ibidē pſatus d. i. ſedēs p tribunali pnt ſupra in pdictis oibus et ſingulis tanq. bene iuri et legitime coā. ipſo patris auctoritates ſua et ſue curie iudiciā. interpoſuit paſſet et decretū. quibus ita patris p. nomenata ysend. tutrie predicta volens penas iuris euitare

premiſſo ſigno venerabili ſancte crucis ſic dicendo. In nomine patris et. inuentariū ſuū de bonis dictozū ſuozū liberozū pupillozū inchoauit in hūc modū qui ſequitur. Et primo dixit ſe inueniſſe de bonis immobilib. dictozū pupillozū quandā domū ſuā in tali carzeria ſic et ſic cōſro. Et quādā vineā cō terra laboratiua ſimul cōtignas ſitas in tali territorio cōſro. et. p. teſtās qd dum et quando alia bona dictozum pupillozū mobilia et immobilia inueniet illa pſentia inuētario adiunget ſeu per notarium publicum faciet adiungi infra terminū iuris. De quibus omnibus dicta tutrie peti. ſibi et dictis ſuis liberis pupillis fieri publicum inſtrumentum et. Acta fuerunt hec et.

¶ Sequitur de curatozibus.

Iacet in titulo pcedenti aliqua de curatozibus diſſerim in genere hic tñ quedā ſpecialia de ipſis dicere volo pro ſimplici notariozū ſue tabellionum eruditione pleniori. Sciēdum itaq. eſt qd eedē pſone que poſſunt dare tutozes poſſunt et curatozes dare et intellige de iudicibus ſue magiſtratib. et. Et pater in ſuo teſtamento pōt filio ſuo furioſo maiorē viginſi quinq. annis quē habet in poteſtate dare curatozē et tenebit datio cōfirmata tñ p iudicem. Et ſimiliter filio nō furioſo adulto ſm aliquos. Quibus autē datur curatoz dicas qd adulto qui. xiiij. annū cōpleuit ſi petierit inuito autē non datur. Et datur curatoz p. dugo furioſo et mentecapto inuitis. i. nō peti. Et datur curatoz pupillo tuto rem habenti ſi lis mota ſit inter ipſum et ſum tutozē. et ſimiliter adulto qui finita cauſa ſue lite deſinit eſſe curatoz. Et datur curatoz adulto agere vel defendere volenti iudicio etiā inuito aſa repellitur nec auditur niſi iurare veli nō venire cōtra. pceſſum ratione minoris etatis quia tunc admittitur. Et datur curatoz ventri vrozis mariti deſuncti qui nato inſtante deſinit eſſe curatoz. Item et de cōſuetudine curiarū daſ curatoz bonis vacan. et indeſenſis qd nullus appareat heres et creditozes inſtat et volunt ſuas intentare actiones ſue petitiōes. Sed qui poſſunt curatores dari. credo qd oēs illi qui tutozes eſſe poſſunt. et excepta muliere que licet tutrix eſſe poſſit curatrix tñ eſſe non poteſt. Finitur autē cura adultozū finito negotio ſue finita cauſa ad quē dati ſunt curatozes. Alij modi aſſignati in tutela finienda intelligantur repetiti in cura. Et finitur cura a furioſo coipſo qd furioſus ſanitate receperit qd intelligi ſi furor erat cōtinuus. nā ſi interpolatus fuerit nō finitur cura ſed manet donec viuit furioſus. cura vero prodigi finitur poſtq. p. digus ſanos mozes recuperauerit. tunc em ipſo iure deſinit eſſe in poteſtate curatozis. Et eſt

¶ Si
ue magi
ſtratib.
De hoc
inſtit. de
curato. p
totū tit.

notandum q̄ tam tutores q̄ curatores tenentur & debent debitum inuentarium siue repositorium facere de bonis et rebus quorum sunt tutores vel curatores. vnde inuentariū est triplex: scilicet inuentarium tutoris vel curatoris. Et inuentariū hereditarium inuentariū fisci. Debet etiam iurare res suorum pupillorum vel adultorum saluas fore. Sub obligatioe bonorum suorum. Debet similiter fideiussores dare exceptis tutoribus testamentariis & datuiis sicut predictum est.

¶ Forma instrumenti cure ad causas & ad negocia.

In dei nomine amen. Anno .xc. Nouerint .xc. q̄ apud alestū et corā dñō vicario comitali in operatorio mei notarij publici infra scripti vbi curia vicarie comitalis inter dū tenet venies & erisēs ac personaliter constitutus robertus filius martini de pōte quondā etatis vt dicit. xvij. annorum prefato dñō vicario dixit & exposuit q̄ ipse habet & habiturus est ac mouere intēdit plures & diuersas causas aduersus & cōtra diuersas personas tā i pñti curia q̄ i diuersis alijs curijs & iudicijs. habens gerere negociari & exercere plura & diuersa negocia quas & q̄ ppter etatis siue defectū & discretiōis sagacitatis & industrie penuriā psequi tractare & expedire sine sui magno detrimento & incommodo nō valet. Et propter ne cōtingat eundē robertū in suis gerēdis causis & negocijs predictis ledi fraudari seu decipi supplicauit instāter & requisitū prefatū dñm vicariū quatenus andream philippi ibidē presentē. de quo plus q̄ de quocūq; alio cōsistit sibi in curatores dare & decernere dignē benignū officiū prefati dñi vicarij in premissis humiliter implorādo. Et dictus dñs vicarij audita per eū & intellecta supplicatioe & requisitioe ne predicta eidēq; tanq̄ iuri & rationi cōsone annuēs prefatum andream ibidē presentē & acceptantē in curatores prefato roberto adulto predicto petri & postulari dedit & decreuit. precipiendo eidem andree quatenū ipm robertū in omnibus & singulis suis causis litibus & negocijs tā in iudicio q̄ extra bene legaliter ac vtiliter dirigat sibiq; fideliter cōsulare & abeat: queq; vtilia & pñcia dicto adulto & curando ac inutilia & dānosa totis viribus euitādo. Quicquid andreas curatores predictus predictā curā ac omnia administrationis eiusdē in se gratis suscipiēs & acceptās bona fide per se & suos .xc. pmisit & cōuenit dictū robertū in omnibus suis causis litib; & negocijs bene fideliter & vtiliter toto suo potēte dirigere cōsulare & auctorizare bonaq; res et iura sua regere manutenere recuperare & saluare ac vtilia & pñcia reuocare pte terminare necnō inuentarium siue repositorium de bonis eiusdē adulti debiti & legale pñm iuris ordinē facere: atq; in fine huiusmodi cure bonū & legale computū eidē adulto seu cui pertinere

rit reddere & reliqua prestare ac restituere. & pro tutori securitate predicti roberti adulti dictus andreas philippi curatores dedit & presentauit in fideiussore petrū de orto ibidē presentē qui quidē petrus ad preces & requisitiōē ipsi andree gratis se cōstituit penes dictū robertū presentē stipu. & recipiē. fideiussorem principalē debitores & pagatores pro eodē andrea curatore predicto & p omnibus per ipm andream superius pmisissis & conuentis tenēdis cōplendis & obsequiis. Pro quibus omnibus & singulis supradictis dicti andreas curatores & petrus fideiussor & eorum quilibet obligauerūt & potēbatur & submisērūt penes dictū robertū presentē stipulantē & recipiētem vt supra oia bona sua mobilia & immobilia presentia & futura virib; & cōpulsionibus curiarū .xc. pmitterēt in sup dicti andreas et petri curatores et fideiussores predicti se nihil fecisse & vt supra i forma tuncle anno male mutatis mutandis vsq; ad finem. Acta fuerunt hec .xc.

¶ Forma instrumenti cure furiosi seu mēte capti vel p̄digi.

In dei nomine amen. Anno .xc. Nouerint .xc. q̄ apud alestū & corā dñis vicarijs cōmunis curie dñi vicarii dixerūt & exposuerūt q̄ dictus robertus dñō permittē. effectus est furiosus et mentecaptus adeo et taliter q̄ rationis vsū penitus amisit vel prodigus & suorum bonorum manifestus dissipator seu dilapidator exisist. Et propter instanter requisierunt prefatos dños vicarios quatenus dicto furioso vel prodigo de ydoneo curatore prouidere dignetur qui ipsum in agendis bonisq; sua regat saluet & gubernet: custodiat. et inde per dictam villam alesti & per alia loca oportuna proclamari seu p̄conisari publice voce tube faciant ac denunciari qualiter dictus robertus est furiosus vel prodigus officiū benignum dictorum dominorum vicariorum in premissis humiliter implorādo. Et tunc domini vicarij audita requisitiōe predicta & facta super his summaria ap̄stia siue informatione cum testibus fidedignis: petrum de orto ibidem presentē & acceptatū. prefato roberto ibidem etiam presentē in curatores dederūt & decreuerunt precipiendo eidem petro curatores quatenus personam et bona dicti roberti furiosi & prodigi bene et fideliter regat et gubernet saluet et defendat et alia faciat et exerceat que cūlibet curatores incumbunt faciēda. ordinā. vltius q̄ fiat preconisatio publice voce tube per dictam villā alesti & per alia loca necessaria & oportuna qualiter dictus robertus est furiosus vel prodigus et

habet curatorem dictū petrū de orto. et quod nullus cum dicto roberto p̄digo vel furioso deinceps cōtrahere habeat emendo vendēdo aut alia negociādo nisi cum licētia auctoritate et consensu dicti sui curatoris. et cum irrimatione quod omnis contractus alius et aliter eius eodē prodigo vel furioso facti et initi erūt et decernerent nunc p̄ tunc invalidi atque nulli. Quicquid petrus curator p̄dixit et actus curā huiusmodi et omnis administratiōis eiusdē in se gratis assumens et acceptans bona fide per se et suos etc. p̄promisit et. ut in forma p̄cedenti cum datione fideiussores et decretor inuenta rō mutatis mutandis vsq; ad finem. Acta fuerunt hec etc. Et nota quod p̄cedens forma cōp̄bendit curā furiosorum curā prodigum quod sunt diuersa vitia. et ideo nō intelligas quod huiusmodi cura def prodigo et furioso infirmul eo quod vit aut nūc inuenitur homo furiosus et p̄digus simul. quinimo separatim dens huiusmodi cure. vnde de et p̄cedenti forma poteris elicere formā infirmi cuiuslibet cure reddēdo singula singulis suo modo. Et nota quod furiosus ē ille qui propter passiōē furie vel demētie iudiciū et vsum rōnis amittit vel illis temp̄ caruit. prodigus vō dicitur ille qui neq; ipsi neq; sine expensarū habet. sed bona sua indiscrete dilapidādo seu dilacerādo et dissipādo p̄fondit. Et nota quod ad hoc ut furioso vel p̄digo de iure curator requiritur quod furiosus vel prodigus sit sui iuris et maior viginti quinq; annis. minorib; em̄ dantur tutores vel curatores ratione minoris etatis nō ratione furie vel prodigalitatis. Et nota mirabile quod etiā filius curatoris patris suo furioso dari p̄t. quoniam enim videat aliqui indecoz esse ut pater a filio regat. tamen si sobrie viuat filius patris curator dabit magis quod extraneus. et idem de matre furiosa.

¶ Sequitur de emancipatione.

a ¶ Pos se libera ri. Demo dis autē quib; sol uitur ius patrie po testat; vi de infir ros natura les et legiti mos. Et cōstituitur patriā p̄as matrimo nio legitimo contracto. Itē p̄ diffinitiuā sniam si pronūciatum ius pa. est illius esse filium med. Item per ingratitudinē emancipatio ius pa. lio reuocato in p̄tate patrie. Item per adoptionē. emancipatio iur.

¶ Cui naturalis affectio cupit ut habeat homo sue libertatis initiū quod natura cuius tribuit et utroq; iure ita canonico quod ciuili sit introductus quod filij et iustis et legitimis nuptijs p̄geniti patrie subiungunt p̄tati. Item iure ciuili inuēto est huiusmodi filios a patre nō potestatis neq; p̄tate per quēdā emancipatiōis modū posse liberari. Forma igitur modū emancipatiōis hic ponere volo p̄mittēdo et osidendo quid sit patriā p̄tate qualiter cōstituatur. Item quid sit emancipatio et vsi dicat et qualiter fieri debeat. Est autē patriā potestatis ius quoddā quod habet qui sunt de impio romano in liberos naturales et legitimos. Et cōstituitur patriā p̄tate matrimonio legitimo contracto. Itē p̄ diffinitiuā sniam si pronūciatum ius pa. est illius esse filium med. Item per ingratitudinē emancipatio ius pa. lio reuocato in p̄tate patrie. Item per adoptionē. emancipatio iur.

patio quasi extra manū. i. potestare patris positio. Qualiter aut fiat. Et quidē apud iudicē competet. ordinariū vel apud eū cur. Modus et cōsuetudine hoc cōpetat voluntate patris et voluntate filij con emancipā curren. et vtriusq; p̄ntia. Si vō quis filij abfuit. velit emancipare di filios. aut filius est infans et tūc p̄t eū pater emancipare cū auctoritate p̄ncipis. aut est maior infans et tūc necessaria sunt ea que sus p̄a diri. Et i huiusmodi emancipatiōe dōz iteruenire scriptura publica siue infirm manu publici notarij cōfectū. Et sit hoc modo. nō pater et filius debent suū iudicem ordinariū adire et sibi exponere qualiter ipse pater vult suū filij emancipare. et filij ab eo emancipari requirendo iudicē quatenus huiusmodi emancipationē dignetur admittere et in eadē suā auctoritatē iudiciariā et suum decretū in terponere. Et his pactis pater se debet in aliquo loco corā iudice p̄ tribunali sedē. et filij ponet se clerici genib; corā patre suoz accipiet pater ambas man; sui filij inter man; suas cōp̄lofas siue iūctas et supplicabit patri filius humiliter quatenus ipm emancipare et a paternis necribus relatare et liberare dignetur. pater vō ipsum filij p̄tati. et supplicabit. emancipabit et dimittet eū abire in manib; suis et a sua patriā p̄tate liberatū. filij autē sic emancipatus erit deinceps tanq; pater fami. qz testari poterit et quoscūq; alios act et cōtract tam iudiciales qz extraiudiciales exercere. Aliqñ aut pater donat certū quid de bonis suis suo filio dū cum emancipat in p̄misiū emancipatiōis. p̄sertim qñ nihil sibi per antea donauerat. p̄t etiā pater in huiusmodi emancipatione retinere si bi dimidiā vsufructū bonoz filij p̄fectitior et aduenticioz. nō autem castrensiū vel quasi castrensiū. Item est notand. quod paus paternus p̄t nepotem et filio emancipare cum ipsum habeat in sua p̄tate. Etiam si pater illius nepotis fuerit emancipatus dum tamen nepos sit cōceptus vel natus anteq; pater suus esset emancipatus. Et quo nota quod pater emancipando filius potest eius filios liberos tam natos vel conceptos retinere in sua potestate.

¶ Forma instrumenti emancipationis.

¶ In dei noie amē. Anno etc. Nouerint etc. quod naturalis affectio cupit carnalis stimulus pulsaret ut habeat hō sue libertatis initiū quod natura cuius tribuit. Et quib; obediū validū retinere affectu et vñ quoniam a p̄mimo nature beneficio reputat se donatū ad eiusdē iuris p̄mieuū statū et libertatis bonoz festinat se redire. sic et intant quod nec paterna p̄tate que iter dum in impietate cōstitit nec dominicalis coherctio que in leui et sana castigatione p̄bas in filialē seu seruili subiectionē possunt aliquo amore seu instinctu naturalis vinculi operari quod filius vel seruus sub iugo seu onere alicuius seruitutis reputat se astris cū statim naturaliter p̄mimo libertatis iure attēto scilicet des

si ita sit alio predicta verba omittantur. Et dicatur post verbum citato. nihilque validum in aduerfum allegat dictus creditor iura uit illud sine fraude amississe. Et facta diligenti collatione signo meo cofueto signauit in fidei testimonio premisso. Item nota quod instrumentum debiti fuerit a murib? vel teneis coorsum et di laniatum aut alio igne vel aqua vel alio modo vituperatum seu destrutum taliter quod nulla fide seu probationem facere possit. nec credito: p suo debito consequendo dicto instrumento vti seu se iuuare valeat non erit necesse. p dicto instrumento reficiendo adire ptozem sed poterit notari? qd illud cofecerat dñi tñ appareant ali que reliquie dicti instrumenti iterum reficere retinendo penes se di ctas reliquias alteriuspimi instrumenti qd in hoc nullum imminet seu paratur periculum aut preiudicium debitori. Et idem de quo cūq; alio instrumento.

¶ Forma transcripti vñ vidimus alicuius publici instrumenti.

a ¶ In
dei noie
amē. De
his exem
plificatio
nibus vi

¶ In dei nomine amen. Anno incarnationis etc. Mouerint etc. qd apud tale locū et corā venerabili viro dñio b. iudice vel vicario vel officiali eiusdē loci veniēs et existēs ac psonaliter cōstituit? Andreas philippi p̄fatus dñio iudici presentauit et exhibuit quoddā publicū instrumentū cofectus de p̄ subscriptū signatū put in eodē prima facie apparebat per talē lādiniū in notariū sub anno et die in eodē contēti. nō vitiatū nō cancellatū; c. p. dēre non abrausum nec abolitū aut in aliqua sui parte suspectus. Sed p̄fificatio omni p̄posui vitio et suspitione carēs: cuius tenor sequitur sub nibus et his verbis. Anno incarnationis dñi etc. in scraf. totus tenor instrumenti quodē in p̄sentia et audientia p̄fati dñi iudicis vicarij vel officialis p me notariū publicū in scrafcriptū de verbo p̄turari. ad verbum ibidem lecto dictus andreas philippi asserens p̄dicto vbi dixer in scraf. indigere et vti velle in pluribus et diuersis locis iudicis. te tracta et formidās p̄pter viariū et itinerā discrimina aut alio de amissio ne eiusdem petijt ideo et requisitū dictū dñm iudicē vicariū vel dem. fo. officialē quaten? p̄dictū in scraf. trāscribi faceret: et ad eternā rē celi vñ in memoria et exemplari et publicari ac in forma publicā redigi p me ipse dñe hugo.

¶ In dei nomine amen. Anno etc. Mouerint etc. qd in presentia summa. ca. mei notarij publici et testij infrascriptorū existēs et p̄ t. quid sit sonaliter cōstituit martin? de pōte scies et artēdens exēplar et vt dixit Bertrando filio suū naturalē et legitimū clerici exēplū. cum iam accolitū velle et p̄posuisse concedente altissimo ad fa. fo. celi vñ. cros ordines subdiaconat? diaconat? et demū p̄sbyterat? gra: in impet datim pmoueri qd minime sacre et pōt sine titulo clericali. Hic fione Lu ne in approbatiū sui ministri spm bertrando opoteat in futurū gduū. medicare. Sed potius honorifice viuere possit et valeat et suū vi citū pariter et vestitū hēe dict? in quā martin? de pōte nō seductus nō seductus vi dolo metu verbis blādis aut alio machinose circūuetus. Sed gratis sciēter beneq; cōsultus et p̄meditatus dñe dixit nō errās neq; deceptus in iure vel in facto suis sed de vtro q; certiorat? put asseruit plenius et instructus. bona fide et sine dolo p se et suos heredes et i futurū successores quoscūq;. Indoe huius veri et publici in scraf. mandato fo cofecti firmiter p̄petuo valituri. dedit donauit cōstituit et assignauit dicto bertrando de pōte filio suo ibidē p̄nti stipulatū solēnter et recipiē. in titulum et noie tituli clericalis ac p suo titulo vti de possit valeat ad dei laudē et honorē ac aiarū fidelitū salutē et redēptionē; ad p̄dictos sacros ordines facili? pmoueri: videlicet p̄rio quādā domū sitā

predicta p̄ dictū andrea philippi supra sibi facta et eidē tāq; ius ri et rationi cōsone annuēs voluit decreuit et ordinauit dictū in scraf. instrumentū p me notariū publicū in scraf. scriptū trāscribi exēplari et in publicam formam et exemplum redigi. Et eidē trāscri pro siue exēplo tātam et eādem fidem adhiberi et adhibēda fore in iudicio et extra quāta adhibet seu adhiberi debet originali p̄ dicto. quibusquidē visis ostēfioni lectioni decreto et declaratiōi ac omnib? vniuersis et singulis supradictis tāq; bene rite et legitime peractis p̄fati? dñs iudex vicariū vel officialis sedēs p̄ tribunali more maiorū suor in cōfistozio curie sue vbi ad iura reddēda consuetus est sedere vel in tali loco supra quoddam scannus ligneum vel lapideū quod locum sibi ydoneū quo ad hūc actum elegit auctoritatē suā et dixit sue iudiciariā interpos fuit pariter et decretū. De quibus oibus etc. Acta fuerūt hec etc. ¶ Et nota quod si modo potest sumi exemplum siue transcriptum seu vidimus de litteris patēti. p̄uilegiorū aut alijs sicut de publico instrumento mutatis mutandis. suis locis. Et de alia quacūq; publica scriptura. ¶ Item nota quod inter exemplar et exemplum a est hec differētia quia exemplar est ipsum in scraf. originale. exēplum vero est scriptum siue vidimus inde sumptum et extractus. vnde versus. Exemplar generans exemplum qd generatur. de p̄ Ro lan. in sua

¶ In dei nomine amen. Anno etc. Mouerint etc. qd in presentia summa. ca. mei notarij publici et testij infrascriptorū existēs et p̄ t. quid sit sonaliter cōstituit martin? de pōte scies et artēdens exēplar et vt dixit Bertrando filio suū naturalē et legitimū clerici exēplū. cum iam accolitū velle et p̄posuisse concedente altissimo ad fa. fo. celi vñ. cros ordines subdiaconat? diaconat? et demū p̄sbyterat? gra: in impet datim pmoueri qd minime sacre et pōt sine titulo clericali. Hic fione Lu ne in approbatiū sui ministri spm bertrando opoteat in futurū gduū. medicare. Sed potius honorifice viuere possit et valeat et suū vi citū pariter et vestitū hēe dict? in quā martin? de pōte nō seductus nō seductus vi dolo metu verbis blādis aut alio machinose circūuetus. Sed gratis sciēter beneq; cōsultus et p̄meditatus dñe dixit nō errās neq; deceptus in iure vel in facto suis sed de vtro q; certiorat? put asseruit plenius et instructus. bona fide et sine dolo p se et suos heredes et i futurū successores quoscūq;. Indoe huius veri et publici in scraf. mandato fo cofecti firmiter p̄petuo valituri. dedit donauit cōstituit et assignauit dicto bertrando de pōte filio suo ibidē p̄nti stipulatū solēnter et recipiē. in titulum et noie tituli clericalis ac p suo titulo vti de possit valeat ad dei laudē et honorē ac aiarū fidelitū salutē et redēptionē; ad p̄dictos sacros ordines facili? pmoueri: videlicet p̄rio quādā domū sitā

in tali loco sic et sic cōfrosi. et c. vna cū bonis mobilibus infra eādē domū de pñti existētibz. Item quādā vinea sita in tali territorio cōfrosi. et c. Itē plus quēdē campus cū quodā prato sibi contiguo situatos in tali territorio cōfrosi. et c. Itē plus victū suum in domo habitarij et bonis eiusdē martini cādū qdū ipse bertrandus viterit in humanis vel saltem quousq; fuerit de aliquo competere. beneficio ecclesiastico canonice pñsus retinuit. tamē pñfatus martinus de ponte de pacto ep̄soli solēni stipula. valida et q post mortē dicti bertrādi filij sui bona oia supradicta tam mobilia q immobilia ad eundem martinū et suos heredes et successores pleno iure pueniāt et reuertātur. Sup quibūsdā bonis suis rebus mobilibus et immobilibz pñdictis p dictū martinū de ponte dicto bertrādo filio suo in titulū et noie tituli clericalis daretis cōstitutis et assignatis idē martinus fecit et cōstituit dictum bertrādū pñtem et vt supra stipula. et recipiē. verū dñm et pcuratōrē legitimū vt in rebus suis pñijs legitime cōstitutū. Ita q amodo et deinceps dicti bertrādus pñterit et ad causas hmoi tituli siue attitulationis possit et valeat p bonis siue rebz pñdictis sibi in titulū daretis cōstitutis et assignatis et eoz occasione in quo cūq; iudicio et extra directe et vñlster agere et experiri. Et capere qz cōponere et tñsfigere compomittere pacifici et concordare. Et cetera oia vñuersa et singula facere dicere procurare et exercere que quilibet versus dñm et pcuratōrē legitimus ac iustus possessor de rebus suis pñijs in eisde legitime cōstituit facere dicere pcurare et exercere potē et debet. Et que ipsemet martinus ante huiusmodi titulū dationē et assignationē facere dicere pcurare et exercere poterat et potuisset. Sed cōdēs pñfatus martinus de ponte dicto bertrādo filio suo pñti et vt supra stipula. et recipiē. licentias auctoritatē et speciale mādātū p se aut aliū loco sui quandoq; voluerit: q primū ad sacros ordines pñdictos pñtus et pñterit possessionem seu quasi domus vinee capī et prati pñdictorum accepiēt corporale ciuile et naturale huiusmodi martinū aut aliterius cuiuscūq; pñone vel curie minime petita requisita seu obreta. Et quousq; eādē possessionē dicti bertrādus adeptus fuerit cōstituit se inter dictum martinū bona predicta noie ipsius bertrādi filij sui tenere et possidere seu qñ. Et nihilominus eādē bertrādū pñtem stipula. et recipiē. vt supra in possessionē ne bonoz pñdictoz nūc p tñc p tactū manu suarū et dicti bertrādi posuit et inuestiuit de eisde pñtēs insup pñnotat martinus de potē se nibil fecisse et c. vt in alijs instrum. muta. mutand. vsq; ad finē de quibz. Acta fuerit hec et c. Et nota q aliqui faciūt huiusmodi titulos clericales p modū donationis inter viuos donato filijs suis. stipula. p se et suis heredibz successozibz in fu-

turū vñuersis: et tñc sequēda est forma aliarū donationū: sed pcedēs forma videt magis cōsona rationi ppter multa de quibz taceo. Item nota q quilibet extraneus potest alium attitularē et de bonis suis noie tituli clericalis donare et assignare. Et tunc notarius poterit sic incipere instrumentum.

In dei noie amē. Anno et c. Hauerint et c. andreas philippus sciēs et attēdens vt dixit petrū de orzo clericū solum cū simplici tonsura filij bertrand. de orzo quōdā velle et pposuisse deo pmittere ad sacros ordines gradatim pmoueri. et nō habere aliqū titulū clericale nec bona aliqua paterna vel materna in et sup quibz valeat attitulari minusq; suū victū decētere in futurū hēc. igit mort? et deuotione et cōpassione ac affectione singulari erga dictū petrū de orzo clericū pñdictū. Et ad finem q dictus petrus dñ ad dictos sacros ordines fuerit pñnot? sit magis inclināt? et teneat deū et dñm nostrū iesum xp̄m ac beatissimā virgīnē mariā et genitricē p aia ipsius andree et parētis suoz deuote orozare. Et ne etiā in opprobriū sui ministerij ipsius petrū oporteat medicare et c. vt in pcedēti. forma mutatis mutand. suis locis vsq; ad finē. Itē nota q etiā i testamētis vñlster volūtatibz pñt hmoi tituli clericales tā p parētis q p alios extraneos fieri et assignari p modū legati cum pactis et retentionibus put testator ordinare voluerit vel ad vitā vel impetū.

Fundatio capellanie.

Fures sunt q suarū animarū saluti et remedio pñtē dē cupiē. in fine dierū suoz vel aīe in vita istituere et fundare volūt capellanas p certos pñbyteros in missis celebrandis deseruiē. assignantes de bonis suis hmoi capellanis p sustentatiōe vite pñbyte rorū in eis missas celebrātū fm magis et minus iura suas facultates q opus vñq; laudare si debite foret executū. Et igit em aliqñ vel ppter negligētiā patroni qui circa curā et seruitiū hmoi capellaniarū parū vigilat. et inter dū bona capelle sibi retinet et vsurpat vel ppter defectū ep̄i q min? ydoneos pñbyteros admittit instituit plures cap. penitus remanere desertas. Et ita fundatores illarū sua intēctione frustrant. Vidi nāq; ego et pote meo quōdā q inspatronat? quādā capella. sibi vsurparunt tenētes et possidētes bona dictis capellanis p fundatores donata et assignata spacio. et annoz et vltra pcurādo cum ep̄o liberos suos successiue vñum post aliū infra sacros minime constitutos in eisde capellanis instituita q nulle misse aut alia diuina officia in dictis capellanis dicebant. Et hoc certe est defectus ep̄i qui tales capellanas nulli cōferre debēt nisi illum prius videat et cognoscat ydoneum et habilem ad deseruiēdū in sacris. et ordi-

nibus constituti. ad qd enim pntat capellan? epo p patronu nisi
 vt eps illuz examinet r de scientia vita r morib? eiusde se info
 met. Et forte ate fundator sic suis interioib? fraudator clamāt
 ad dei cōtra tales qd tenentur debent capellanus facere deserv
 iuri r nō faciūt. Sciendū est aut qd hmoi capellanie qñqz insti
 tuunt r fundant p publicū instrumentū inter viuos. Et aliqui in
 testamentis vltimis voluntariis. vnde quādo inter viuos fun
 dantur poterit notarius ita conficere instrumentum.

Instrumentum fundacionis capellanie.

In dei nomine amen. Anno etc. Nouerint etc. qd in presen
 tia mei notarij publici r testium infrascriptorum etis et
 personaliter constituta nobilis r honesta mulier yfendis
 viduat relicta et heres vniuersalis nobilis iohannis de sancto bau
 dilio quondā mota deuotionis affectu erga talē ecclesiā ob mis
 sas orationes r alia diuina officia que quotidie in eadem ecclesia
 continue r incessanter dicuntur r celebrantur: volens etiam et qd
 plurimum affectans salutē r remedio aie sue r anime dicti quon
 dam nobilis iohannis de sancto baudilio viri sui ac animarū paz
 rentum r benefactorum r dicti nobilis iohannis ac aliorū pro qui
 bus ipsa nobilis yfendis intendit succurrere et debite prouides
 re. igitur non inducta non seducta vidolo metu verbis blandis
 aut als machinose circumuenta: sed gratis scienter bñqz consu
 ta r premeditata viri dicit non errans: neqz decepta in iure vel in
 facto suis: sed de vtroqz certiorata put asseruit plenius r instru
 cta. Tenore huius veri r publici instrumenti mādato suo pfecti
 firmiter perpetuo valituri ad laudem r honore dei omnipotentis
 r dñi nostri iesu xpi: isti ac beatissime r gloriosissime virginis ma
 rie eius matris r oim ciuiū supernorū r signāter ac precipue in
 honore gloriosissimi ptothobi. beati stephani: necnō in redēptio
 nem peccatorum suoz r aliorum supradictorum eis melioribus
 modo via r forma quibus de iure potuit r debuit fecit instituit
 fūdauit ac dotauit quādā capel. perpetuā in supradicta ecclesia
 r in honore speciale beati stephani. in tali capella perpetuis
 tēporibus deseruiendū siue decedendū p vñū pspetū ydoneū
 scientificū r honestum cui quides capel. r pro eius dote r funda
 tione prefata nobilis yfendis dedit donauit r assignauit imppe
 tuū de bonis suis r que olim fuerūt dicti quōdā nobilis iohannis
 viri sui ea que sequunt. Et primo quandā petiam terre laborat
 tiuaz sitam in tali territorio cōfrosi. etc. francā r in puro allodio.
 Item quandā vineam sitā etc. cōfrosi. etc. Cum r sub hac pdrōde
 qd si et casu qd ois directus a quo dicta vinea in emphiteosim
 teneretur nō pateretur ipsam vineam penes dictā capellā esse et
 permanere qd dicta vinea vendatur per rectorem siue capel. qui

pro tēpore fuerit meliori pōio quo poterit. quodquidē pccū in
 emēdis alijs pdrōis seu redditibus dicte capelle r non in alijs
 ylib? puertat. Itē pl? dedit donauit r assignauit put supra pre
 fata nobilis yfendis supradicte capel. quandam domum sitam
 in tali loco vñā cū quodā viridario dicte domui a preterito cons
 tigo cōfrosi. sic et sic etc. Item plus decē solidos cēsuales r an
 nuales quos dicte yfendis dare r seruare tenetur talia p certis
 reb? quas ab ea in ep̄bitcosim t. Itē pl? xxx. solidos turoh. qd
 dicta yfendis habet r percipit singulis annis cū hoibus māsi de
 albusiaco. Itē plus tale qd etc. put ordinabit fundator. retinuit
 tñ fibz succē. suis dicta nobilis yfendis directū dñi laudimū
 ius prelacionis cōmissionis r omne aliud ius emphiteoticū pze
 dictorum censu siue redditu r rerū in r pro quibus pstatū.
 Quāquidē capel. sic vt ptemittit per dictā nobilem yfendam in
 stituta fundatā r dotatā cum sua dote predicta r cum oibus suis
 bonis rebus r iuribus ac pñeñ. vniuersis dicta yfendis tenore
 presentis publici instrumenti in quantum potest de iure r de fa
 cto dedit seu contrulit tali pspetero ibidē presenti et acceptanti
 tanq? bono honesto ydoneo r sufficienti p ipsum r tenendū r des
 seruendum tantum quantū vicerit in humanis. Ipsūqz ad eā
 deseruiendum regendum r gubernandum elegit r nominauit. et
 quem vult r intendit dicta yfendis presentari reuerendo in xpi
 sto patri domino episcopo nemausi. aut eius vicario vt ipsum
 in eadem capellania instituat et confirmet: qui quidem dominus
 talis rector siue capellanus pdrice capellanie teneat r debeat
 ter in qualibet ebdomada missas in dicta capel. r in tali capella
 celebrat. vel als. put fundator ordinabit pro animalibus quoz
 supra. r post eiusdem domini talis obitum et etiam ante et nunc
 prout et tūc r deinceps quotiens dicta capel. vacabit r proprio
 rectore siue capellano carebit prefata nobilis yfendis et nunc
 tiner sibi ius patronat? ipsi? capel. ac ius notandi eligēdi pntā
 di rectore siue capel. eiusdē capel. supradicto domino nem. epo
 seu eius vicario aut alteri ad hoc potestate habenti qñens casus
 occurrerit qdiu ipsa yfendis vitā duet in humanis: post obitū
 tñ qd dicte yfendis voluit r ordinauit ipsa yfendis tenore hui?
 veri r publici instri qd heredes suis: post ipsos heredes si r casu
 quo decesserit sine liberis vno vel pluribus p pinqziores eis in
 gradu parentele seu cōsanguinitatis successiue r per imppetuū
 ius patroni habeantqz r habere debeāt ius patronatus ipsi? cap
 pel. iusqz notandi eligēdi r pntandi in eadē pspetū ydoneū
 r honestū. volēs immo p et pcessum pñibz qd in futurū in predi
 cta capel. deseruienda nominē presentē aut instituti aliquis
 nisi tēpore huiusmodi notations presentationis r institutiois

fit in sacris presbyterat' ordinib' cōstitut' qbuscūq iurib' ad cōtractūs nō obstat. pōmittēs insup pzenominata nobilis yfēdis se nihil fecisse &c. S; ita tenore &c. vt in alijs instrumentis &c. de qbus &c. Acta fuerūt hec &c. Cū aut in testamēto vel alia vltima voluntate: scs in codicillis vel donatiōe causa mortis sit fundatio z institutio capel. poterit fundator ita dicere z ordinare. Itē ego talis testator volēs z cupiēs salutē remediō anime mee puidere z etiam pzo remediō animarū parētum z benefactorū meorū iūde facio fundo instituo z ordino atqz doto vnam capellā perpetuam infra parochialem ecclesiā sancti iōannis de alesto deseruiendū siue decantandū in honorem omnipotētis dei z domini nostri iesu xpi sit z beatissime ac glorioissime vginis marie eius genitricis ac totius curie civium supernorum. Et specialiter in honorem sancti iōannis euāgeliste: necnon in redēptiō nem peccatorum meorum z aliorū quorum supra: quanquidē capel. deseruii seu decantari volo perpetuis temporibus in tali capella per vnum presbyterum honestum ydoneū z sufficiētē. Cui quidē capellanie et pzo eius dote z fundatiōe dono lego et assigno per impetū de bonis meis. Primo quandā domum sic z sic consrōn. Itē vineā. Itē quēdam campum &c. pzo ut ordinabit fundator vt in precedē. forma mutatis mutandis &c. vsqz ad verbū excludit. pōmittens insup &c.

¶ Forma instrumenti appellationis extra iudiciū et in scriptis interposita.

In dei nomine amen. Anno &c. Mouerint &c. q apd alestum nēm. dioecesis. z in pfitia venerabilis viri dñi talis iudicis ordinari dñozū dicte ville meīs notariū publicū z testum infra scrip. veniēs z etñs ac psonaliter cōstitut' adreas philippi prefato dño iudici exhibuit reddidit z pñtavit mihiqz dicto z infra scripto notario tradidit quandā papiri cedulam scriptam certā appellationē in se continē. Cui tenor sequit sub his vbiis. Eū opprellis &c. vel als put incipiet. Et inferas totus tenor. Quas qdē papiri cedula per dictum andrea philippi prefato dño iudici reddidit z pñtata idē andreas ab eodē dño iudice puocauit appellauit apostolos petri z als egit prout quēadmodū in dicta papiri cedula cōtineret. Et dictus dñs iudex vīa p cū dicta cedula assignauit dicto andrea ad audiēdum sua dicti dñi iudicis rñsionē dicte appellationi ab hodie in octo dieb' prime futuris iuris termino sibi retento vel ad diē penultimā iuris. Cui qdē assignatiō dictus andreas nō cōsentit sed puocauit appellauit apostolos petri z als egit prout supra. Et. o. d. iudex als signatur z als egit vt. s. de quib' &c. Acta fuerūt hec &c. Postqz anno q supra. Et die tali q fuit octaua dies supi p. d. d. i. dicto

andree philippi assignata veniēs z etñs dict' adreas corā pfato dño iudice ac in sua appellatione pñtes partē se obrulit iura assignatiōē sibi p. d. d. i. supra factā rñsionē ipf' dñi iudicis audire z apostolos siue sras dimissorias recipere si q sibi fiat z cedatur als prestat' fuit q p cū nō fletit fiat neqz stabit quomius dictā rñsionē audiat z apostolos recipiat si sibi fiat z cedatur. Et. o. d. iudex appellationi pñdite duxit rñsidiū z rñsidit put in quadam cedula papiri quā mihi dicto z infra scripto notario ibidē tra didit continē sequē. tenor. Quia fruiolis appellatiōi a C. Et no b' &c. vel als put cedula continēbit. dict' &c. adreas dicte rñs. Cum sioni nō cōsentit sed puocauit z appellauit apostolos petri pte his q hic status sit z als egit in oibus z per omnia prout supra. Et dicit' dicuntur dominus iudex respondit z als egit vt supra de quibus omnib' vsqz ad si dictus andreas petijt sibi vna cū precedere fieri publicū instrumētū seu publica instrumentum vel plura per me notariū bñ cōcorā publicum supra z infra scriptum. Acta fuerunt hec &c. Et no dar dñs ita si iudex vel magistratus a quo appellatur aliquando responsū sua sūma det appellationi sibi interposite verbo sine cedula hoc modo. C. de apd Et dictus dominus iudex vīa per eum appellatione predicta p. pel. vbi fa dictum andream philippi interposita ipsam appellationem tūc citi septē q fruiolam z inanem a nulloz grauamine interiectam quin membra: immo super mere falsis fundatam ac in materia z forma peccati. videlicet non admittit nec ei detulit cum etiam iura talibus appellationi qd sit apbus fruiolis non deferant presentem rñsionem pro resutā pellationi. totis apostolis cum locus non sit dimissorias concedendo assis quis pñgno dñs pte pte dicto appellare nō tēnti terminum vnius mensis ad se representandum vna cum toto pcessu coram domino lare. z a q iudice ad quem appellat. C. Item nota q si iudex in termino assis possit gnato appellanti ad audiēdum rñsionem sue appellationi appellas non respondeat: sed aliū terminum assignet non tenebitur app. ri. za cui? pellant vltius venire ad ipsum iudicem: sed poterit ire ad ius finia. ad dicem ad quem appellauit pzo impetrandū litteras in casu apz quē possit pella. iudex tamen a quo nō ligimur poterit quandoqz in tra terminum iuris qui est triginta dierum a die interposite app. lari. Quia pellationis computandorum respondere appellationi presente liter fiat vel absente parte appellante. quidam autē dicunt q dicti tria appellas ginta dies incipiunt currere a die sententiē vel illati grauamētio. et ins nis. C. Item nota q si pars appellans in termino sibi per iudicē tra q tem a quo appellauit assignato nō se representet pzo rñsidiōe audis. p. a. itē enda sua appellatio censēbitur esse desertā: et perinde habebit p ordinē ac si appellatum non extitisset. C. Item gratia vberioris doctri vīis bas nō sciendum est q a quocūqz grauamine contra ius et iusticiā visis in illato appellari potest a iudice grauamē inferē. ad iudicem suū intentum

nfi aucto-
ris. et po-
teris pro-
bare p le-
ges et ca-
nones: q
auctor no-
ster scri-
bit.

periores. vt. si superior iudex illud grauamē reparaet seu reuocet.
Unde ad hoc fuit inducta siue inuēta appellatio vt iniquitas vel
imperitia iudicātū corrigatur. Est aut appellatio sentētie a mi-
nore iudice late per inuocationem maioris iudicis pręteritū in-
quitatis prime sentētie rescisso. Aut ergo grauamē inferatur ex-
tra iudicium aut in iudicio. si extra iudiciū tūc grauatus potest et
debet appellare in scriptis infra decē dies a die illati grauamē-
nis vel a tempore sue sentētie numerandos qui quidem decem
dies currunt de hora ad horā et de momēto ad momētum. si autē
grauamē inferatur in iudicio tūc vel in sentētia iterlocutoria vel
in diffinitua. si in interlocutoria appellari debet in scriptis infra
decē dies: vt supra. si vero inferatur grauamē in diffinitua sentē-
tia tunc sufficit ibidē apud acta iudice adhuc pro tribunali sedē-
te vna voce appellare. sed si grauatus sit tunc absens p cōtuma-
ciam verā. et post q iudex fuerit exērit a suo tribunali vel eo ad
huc sedēte veniat et velit appellare non audietur nisi ad hoc per
iudicem restitatur si autem sit fictus contumax et veniat et velit
appellare poterit hoc facere postea quādoctq cum ad eius nos-
titiam peruenerit sniam fuisse latam contra eū: et hoc in scriptis
in precedēti. Est aut verus cōtumax ille qui dū citare et sentē-
tiam audiendū. fuit inuentus per seruientem et nihil respondit:
vel respondit et dixit q bene veniret vel dixit q non veniret nec
venit. Et talis verus cōtumax nō audietur appellans vt dictum
venit. fictus autē cōtumax est ille qui fuit citatus per emptorie ad
sentētiā audiendam ad domū sue solite habitationis nec fuit
inuentus et talis fictus contumax audietur appellans vt supra di-
ctum est. Sed quid dicemus si non fuerit facta aliqua citatio:
sed iudex duntaxat iudicialiter sedens pro tribunali assignauit
partibus pręsentibus per emptorios terminum ad suam sniam
audiendam: et in dicto termino altera pars non compar et snia
fertur contra eam. an debeat dici et reputari verus contumax. vi-
detur dicendum q sic: q tātum et plus debet oprari assignatio
siue edictum iudicis quātum citatio seruientis. Item est notan-
dum q licet procurator verus contumax non audiat appellas
tamen dominus ppter contumaciam pcuratoris poterit appel-
lare infra decem dies qui computant a die late sentētie. Item
est notādum q quādo quis appellat p se et suis adherēti. ipsi ad-
herēti debēt se adherēti dicte appellationi et eam expresse rati-
ficare infra illud tps infra qd debuisse et ipsi appellare: als lapso
illo termino non poterūt se dicta appellatione tueri nec eidem
adherere aut prosequi qd est menti tenendum. Item quia super-
ius dictum est appellari potest a quocūq: illato grauamine. et
posset aliquis dubitare et querere an ab instanti et nondū illato

grauamine vel a comminatione iudicis possit appellari. dic q
aut cōminatio iudicis inferit iustū metum facit: et tunc appellari
pōt: nam a factis ante sentētiā pōt appellari: q post factum et
post torturam et fracta ossa tar de appellat: multo et melius est
ante tēpus occurrere q post vulncratā causam remedia quere-
re. aut iudicis cōminatio nō inferit iustū metū vt q: cōminatur
se pronunciatū et tunc nō appellatur. Quia alia essent hic di-
cenda circa materiā appellationū: sed q ad artē notariatus nō
pertinent sufficiat pro nunc quod dictum est.

¶ Forma instrumēti appellationis interposite corā autē-
tica persona quando scilicet pręsentia iudicis qui grauamē
intulit haberi non potest.

¶ I dei nomine amē. Anno .xc. Nouerint .xc. q apud
alestum et corā honorabili viro alerio loscraim bur-
gesi. vicariog alesti p conditio dicte ville tanq corā
ram autētica persona venies et existēs ac personali-
ter constitutus nobilis iohannes de sancto baudilio
prefato dño vicario et corā eodē reddidit et pręsentauit quāda
papii cedulam scriptā appellationē suā a baiulo loci de roffo
no in se continēs. huius tenoris. qm appellationis remediū .xc.
ponatur ad plenum totus tenor cedule. quaquidē papii cedula
sic vt pręmittitur per dictū nobilē iohannē de sancto baudilio co-
ram dicto dño vicario reddita et pręsentata idē nobilis iohannes
prefato baiulo de roffono et a quadā ordinatione sue licētia per
eum contra dictū nobilē iohannē et in fauorē nobilis raymundi
de consancis nuper lata infra tēpus iuris a tēpore sciētie et no-
tie adhuc pōt dicebat existēs pōuocauit appellauit aposto-
los petiit et als egit vt in dicta papii cedula plenius cōtinetur
protestans q q̄ cito pręsentia dicti baiuli cōmode habere pore-
rit pręsentē appellationē eidē intimabit et alia faciet que cuiq
appellatū faciēda incūbunt. et dictus dñs vicarius prędicam ap-
pellationē fiet quatenus de iure potest et debet admissi dictū no-
bilem iohannē appellatū remittendo dicto baiulo de roffono a
quo appellatur et qui grauamina dicitur intulisse. de quibz om-
nibus dictus nobilis iohannes petiit instrumentum .xc. Acta fue-
runt hec .xc. ¶ Et nota q talis appellans coram autētica pers-
ona debet appellationem suam intimare iudici iue magistras-
rui a quo appellat infra vnum mensem siue. .xxx. dies a tempore
interposite appellationis numerandos: als appellatio erit des-
serta: si inde eius copiam commode habere possit. sin autem
suam faciat diligentiam de qua constet per publicum instru-
mentum.

¶ Forma instrumēti intimationis appellationis.

In dei nomine amē. Anno 2c. Nouerint 2c. q̄ apud locum de roffono r corā prouido viro iacobo peleri baiulo dicti loci veniens et existēs ac personaliter confitutus nobilis iohānes de sancto baudilio prefato dño baiulo exhibuit et presentauit mibi 2c. notario publico infra scripto tradidit quoddā publicū instrumentum confectū subscriptū et signatum vt prima facie apparebat per talem notariū publicū sub anno 2c. certā appellationē per dictū nobilē iohannē interpositā a dicto dño baiulo super contestē in eadem corā honorabili viro alexio loserani burgen. et vicario alesi tanq̄ corā persona autētica in se continēs sequēti. tenorē. In dei noie amen. Anno 2c. quo liquidē instrumento sic vt premittitur per dictū nobilē iohannē de sancto baudilio prefato dño baiulo exhibito et presentato idem nobilis iohānes petijt et requisijt illud per me ibidē corā dicto dño baiulo publice legi et explanari. et insuper persistēdo in appellatiōe sua predicta et apostolorū petitione dictā suā appellationem in dicto instrumento contentā eidē dño baiulo intimauit et notificauit ad eius q̄ notitiā deduxit prouocās appellās aplos petēs et als agens vt in dicta sua appellatione siue instrumentō predicto cōtineretur protestādo q̄ per eum non fiat stetit neq̄ stabit quomin⁹ aplos recipiat si sibi cōcedatur. Et dict⁹ dñs baiulus audito tenore in strumēti predicti et appellationis in eo contentē ac alijs per dictū nobilē iohannē dictis. ppositis petitijs et prestatis ad audiēdū responsionē suā super contestē. in dicta appellatione si quā de iure facere teneatur et debeat ab hodie in. xv. diebus proxime futuris in presenti loco dicto nobili iohanni de sancto baudilio assiggnauit. Lxi quidē assignatiōi dict⁹ nobilis iohannes nō cōsensit sed intimauit puocauit appellauit aplos petijt et als egit vt supra. et dictus dñs baiulus assignauit et alias egit vt supra. de quibus oibus prefatus nobilis iohānes petijt sibi fieri publicum instrumentū seu publicā instrumētā vñ vel plura per me nota. pub. infra scriptā. Acta fuerūt hec in māsō de trulbassio iurisdictionis loci predicti de roffono añ domo habitatiōis dicti dñi baiuli pñtibus testibus ad premissā vocatis tali et tali 2c. et me. 25. **Q**uo publico auctoritate regia notario q̄ requisitus de predictis oibus notā recepit 2c. post q̄ anno q̄ supra et die martis intitus lara. xj. mēsis augusti apud dictū māsū de trulbassio corā prefato iacobo peleri baiulo dicti loci de roffono veniens et existēs supradict⁹ nobilis iohānes de sancto baudilio iurta assignatiōe per dictū baiulū sibi supra factā persistēdo semp i sua predicta appellatione paratū se obtulit responsionem dicti dñi baiuli audire si qua sibi fiat et aplos recipere si sibi concedatur per dictū

dñm baiulū als prestatus fuit pur supra q̄ per eū nō fiat stetit neq̄ stabit quin dictā responsionē audiat et aplos recipiat si eis dē fiat et cōcedant. Et dict⁹ dñs baiulus respōdēdo appellatiōi predictē casu quo eidē rñdere teneat als respōsiōne sequēti. hīc voluit p nō tacta dixit q̄ predicta appellatiō et falsis timoris et mēdacijs et alias sine vilo grauamine. pcessit prout et eius rextura ac tenore pcessus corā eodem dño baiulo agitati luculēter apparet et apparere pōt. ideo predictā appellatiōe tāq̄ si volā et inanē et a nullo grauamine interiectā peccantēq̄ in materia et in forma nō admittit. honore et reuerētia dñi seu dñorum ad quē seu quos appellat semper saluis presentē respōsiōnem pro aplis debitis concedēdo. Lxi respōsiōi dict⁹ nobilis iohannes non cōsensit. sed appellauit puocauit aplos petijt et alias egit in oibus et per oia prout supra. Et dictus dñs baiulus respōdit a et alias egit vt supra. De quibus 2c. Acta fuerunt hec 2c.

Forma instrumenti super reconciliatione mulieris adultere facta per maritum.

Emel fuit notari⁹ requisit⁹ vt reciperet instrumentum super reconciliatione cuiusdā mulieris q̄ ppro vi portante dimisso visitauerat cameras studij. spacio viginti diebus et ultra. Et demū penitētia ducta quibuscūq̄ corde fa interuenientibus ad domū mariti voluit remeare. tui vō in maritus aut tanq̄ vir pacificus et benign⁹ eidē vxori pepercit fronte. et gratis remisit oēm iniuriā et oēs penas quas ppter premissā frē ista erga eundē cōmittere et incurere potuisset. notari⁹ vero requisit⁹ reconciliationis instrumentū publicū de premissis cōfecit in hunc modum. rñ super

In dei nomine amē. Anno 2c. Nouerint vniuersi et singuli q̄ cum esset orta dissētiō inter guillelmū et margaritam tales cōiuges ville mortipessulani. Supra cōlicita fin quia datū fuerat intelligi dicto guillelmo dictam marit leges. vt garetā et vxorē a domo eiusdē guillelmi causa adulteri cōmit. C. ad. l. i. tedi aufugisse et de facto cū plurib⁹ et diuersis adulteriū cōmissam de iure in eodē deprehensam nup fuisse. et ita dorē eiusdē margaritam adulter. l. sibi dicto guillelmo cōfiscatā et lucrata ēptitisse. dicta margaritam crimē leuata pmissa negare asserentēq̄ hec falso modo imposita fuisse per nocinū. quosdā suos malivolos et inuidos et zizanias ac discordie semina. Sed finitores. paci amoris et cōcordie vxorū coniūgū inuiditēs. Tandē canones vero dict⁹ guillelmus predictis minime acquiescens tanq̄ frē et licita. voluit et inanib⁹ et sibi falso modo plaris vt asseruit predictā dissētiōem inter ipsos coniuges ozam vt premittit volēs in partē eī de eam et concordia reformare ac dictā margaritam eius vxorē de adulter. et nigne solito more tanq̄ bonam mulierē et honestā tractare et ne stupro. et aliquod scandalū inter ipsos cōiuges cōtingere possit occasione iij.

premissor. voluit pcepit et expresse insinuat eidem margarete vrosi sue ibidem pñti quatenus incōtinenti accedat vñatū andrea fra tre suo ibidem etia pñte ad domū eiusdē andree: ibidē remaneat trib⁹ vel quattuor dieb⁹: quib⁹ elapsis voluit et eidē margarete

a ¶ Turi concessit qd ad hospitium ipsi⁹ guillelmi libere venire possit redi bus dota re et ibidē stare comedere et bibere: et alis suum hospitium tractare lib⁹. De et ordinare: put et quēadmodū solita est facere cōsuevit tēporiz iure enis bus retroraplis. nolens nec intēdens idem guillelm⁹ vt dicebat vrosi: aduip bñmōi remissione quā supra fieri voluit de dicta margareta teras p: ad dictū hospitium dicti eius fratris aliq⁹ pñdiciū seu dñmū dit dotē. fieri aut posse generari dicte margarete: seu eius bonis et iurib⁹ vt. C. de dotalib⁹. quimodo gratis et sua spontanea volūtate eidē margarete. retere vrosi sue peper cit⁹ penit⁹ remittit omnē culpā seu iniuriā l. si dotē. si qua cōtra ipsum guillelm⁹: seu eius bona dicta margareta cō: et. l. liber misit: fecit: intulit seu incurrit ratione premissorū qd non credit ratem. C. vt dixit. Et vltius si qd ius fuerit eidē guillelmo premissorum ad. l. i. uocacione acquisitū sup dote ipsius margarete illud quodcūq⁹ et liam de quācūq⁹ sit fieri esse possit eidē margarete eo casu quo sibi eēt aduile. quēstio pteretū premissorū put nō credit vt asseruit. dedit cessit penitus et remisit. voluit etiā et cōcessit pñfatus guillelm⁹ qd hoc b ¶ Ad pñfens publicum insinuat possit dictari corrigi refici et meliorari sūma ma ad dictam et consiliū vñus vel plurium in iure sapientum ad cō gisti ro: modum et vtilitatem eiusdē margarete. facti tamen substantia ladi. i. c. in aliquo non mutata de quibus et. Acta fuerunt hec et. viij. p. p. to: illud capitu.

Hoc loco bñ cōgruebat doctrinā tradere de cōtra citib⁹ manuissis sūoz. Itē adoptiois et arrogatiois. Et de multis alijs quoz nō est nūer⁹. de q⁹b⁹q⁹ vellet singulas materias et formas adducere nō sufficeret ipsi calamus nec papi⁹. Sed p his que bñ mētoz. omittunt recurat ad summā magistri rolandi bñ bononici. Hec q⁹ se vbi plenius qd hic de singulorū cōtractuum formis pertractatur: quib⁹ quas formas si hic infererem non esset nisi lauare cippū et mura habētur re ad emutare finapium de vna scutella l. aliā. vnde his omnib⁹ plene p. obmissis ad materiā vltimā volūtatiū transsum meum facio do. azo. i. vbi primo de testamentis. Secūdo de codicillis. et tertio de cau sua sum. sa mortis donationib⁹ vt melius potero in quātum: scilicet ad no C. de te. ta. pertinet super his erudiri pertractabo.

¶ De testamentis.

Alra testamentorū materiā quatenus ad notarios siue ta bellios publicos princ. vidēdū est primo quid sit testa mentū. et vnde dicatur. Itē quot sunt species testamentorū. Itē qui possunt facere testamentum. Itē qui possunt here

des insinuat. Item que res possunt legari et que non. Itē qui pñte esse testes in testamento: qui non. Item que et quales substitutio nes in testamento fieri debeant et de differentia seu diuersitate eardēdem: que et quot requirantur in qualibet substitutione et de quib⁹dā alijs. Est autem testamentū volūtatē nostre iusta scientia de eo qd quis post mortem suā fieri vult de vñuerso pa trimonio. vel sic. testamentū est quedā solēnis ordinatio siue volūtatē cū institutione hered. Et dī testm quasi testatio mētis. si cut et argumentū dī quasi argute inuentum. Diuiditur autē testm qz aliud est nuncupatiū. aliud solēne siue inscriptis condit⁹. Et est nuncupatiū quod consistit nuncupatione testatoris nō in solēnitatē scripturē: septem tamen testes necessarij sunt in nū cupatiuo testamento et hered. institutio. Item requiritur qd fiat vno cōtectu id est nullo alio actu interposito nisi fiat ex necessitate puta superflui pōderis depositio vel medicaminis datio vel leuis infirmitatis languor. Ideo autem dicitur nūcupatiū: qz testibus qui interfunt omnia nuncupant seu manifestantur que in testamento ponenda sunt siue sint legata siue institutioes. Et appellatur testamentum siue scriptis licet in scriptura cōmuni ter redigatur eo quia scriptura non ad substantiam interponit: sed ad perpetuam rei memoriā: l. si scriptura non interponere tur nihilominus bene valeret. Testamentū autē solēne qd fit in scriptis est illud quod cōmuniter appellat⁹ testm clausum. quod aut. rñ. requirit etiam numerum septem testium et vltra hoc subscriptio De his q⁹ nes siue signacula eorūdem. Item est necessarium qd testator: se testamen subseribat vel octauus testis pro eo nisi testator totū testm manu ta facere sua scripserit et alias solēnitates que sunt septem in vñuerso non pñt quas dimitto. De hoc autem testamento in scriptis qd in solēne extat gl. nuncupat amplius tractare nō intēdo. eo qd raro in vñs occurrit ordinā. et periculosum est tali testamento inniti cum multas requiritur so isti. qui. lenitates: et si vna deficiat nullum est testamentum. Sed omnia nō est p: que infra dicam ad nuncupatiū testamentum referuntur. vñ. mis. face de q⁹is hoc testm dicatur siue scriptis: tamen scriptura interue re testm. nit in eius consecutione: inde fit publicum instrumentum. pos. s. fi. glo. sunt autem facere testamentum omnes qui de iure non prohiben sup vbo: tur. Sunt aut. rñ. numero quibus non licet facere et testamentū. et. l. i. cor: videlicet filiūfamilias. Item impubes nisi pro causis pñs si sit neta. Et capat: quia tunc potest. Item furiosus. Item prodigus cit bono p. d. azo. rum administratio est inter dicta. Item mutus. Item cecus nisi i sum. C. quadam speciali solēnitatē adhibita. Item damnatus ad mor: qui tē a tem. Item obles. Item intestabilis. Item de statu suo incert⁹. mē. facez Item ille cui lege interdictum est testari. Item seruus. Item mo: pos. vel nactus et quilibet alius religiosus regularis testari non potest. non.

vnde oēs iste persone siue casus possunt reduci ad quinq̃. Nam quis p̃hibet testari q̃nq̃ ppter defectū sue p̃tatis vt filius. seruus monachus et obsec̃. q̃nq̃ ppter defectū mentis vt impubes furiosus mentecaptus et p̃dig̃. Q̃nq̃ ppter defectū sensualitatis vt cecus et surdus et mutus. q̃nq̃ rōne penaltatis vt dānatus ad mortē. de portatus. et dānatus de crimine quo efficit̃ intestabilis vt hereticus et ob carnē famosum dānatus. q̃nq̃ rōne dubitatis de statu suoy ignoziā an sit manumissus vel emancipatus. item nota q̃ senectus vel corporis infirmitas non impedit testamenti factionē dum tñ als appareat testatorē sane mētis. Nam in senē p̃sumitur perseverantia et integritas mentis. vñ plus valet ymbra senis q̃ enis iuuenis. qd̃ bene nota. Qd̃ dictū est de filiis familiaris obtinet etiam si patet ei concedat testari. factio enim testamēti est publici iuris. et ideo nō debet et alieno arbitrio p̃dere. In castrensis autē vel quasi castrensis p̃testat filius familiaris etiam patre nō permittente testari impuberes certū est q̃ non possunt q̃ non habent animi iudiciū. Et dicuntur impuberes mares qui nō cōpleuerunt. t. iij. annum. femine que nō cōpleuerunt. xj. annū. Et cōpleuisse autem videns quo ad testamenti factionem et quo tetigerit aliquā horam vltimi diei. Item furiosus testari nō potest quia non est ius mentis. Si tñ habuerit interualla dilucida interim illis durantiis licet ei testari dum tñ completum sit testm̃ anteq̃ superueniat furor. nomine ṽo furiosus et mentecaptus intelligit̃. Item prodigus cui est interdicta bonorum administratio testari nō p̃t. Nam nec aliquid de bonis suis alienare potest. Item mutus testari nō potest. si mutus et surdus sit ab ip̃a natura. Si autē mutus surdus esset accidentaliter et sciat litteras poterit testari et codicillos facere. si tñ manu sua scribat testm̃ vel codicillos vel p̃ alio scribi faciatz boca p̃ncipe impetraverit. id est et si sit mutus et non surdus et accidenti. qd̃ tñ raro cōsuevit accidere. Nam fm̃ naturam si mutus est dz et surdus esse. Surditas em̃ sola nunq̃ impedit testi factionē siue sit et accidenti siue a natura. raro tamen inimo impossibile est aliquem esse surdū a natura et nō mutus. Et intellige p̃dicta de illo muro qd̃ nihil eloq̃ p̃t nō de eo qd̃ tarde loquit̃. ille enim qui tarde loquitur non h̃ iuris impedimentū quoniam testm̃ facere possit. Locus testari nō p̃t nisi quada adhibita solennitate que est hec. dz cōm̃o care septē testes et nota. siue tabellione publicū. Et coram testis p̃primere se velle testari siue scriptis hoc est nūcupatiū testm̃ facere. Et nota heredes quos instituit seu institutē vult et eorū dignitates et iudicia dz expunire et legata designare. Et hec oīa cōsultū scribenda a notario corā testibz. tñ vel si fuerit antea scripta debet corā testibz recitari. Et cecus dz ibidē p̃ferri illud esse

a Lec
testari.
Boc h̃
C. de tes
sta. l. hac
cōsultū
ma.

sūū elogiū et ipsum esse dispositum ex sui animi consciētia siue vo a tōb̃s lunare. Et in fine testi debent se testes subscribere et eorū signacu fides. ob la. et s̃l̃r notari? dz supponi q̃ si tabellio siue notari? inueniri nō fides grez p̃ot octau? testis loco notari dz adhiberi. itē dānatus ad mortē ce dicis testm̃ facere non p̃ot. siue sit dānatus vt moriat̃ siue vt fiat seru? om̃ion. pene siue deportat? fit in insulā. It̃ elegari autē siue bāniti q̃ non b̃t. Sui amittunt libertatē vel ciuitatē testm̃ facere p̃t. item possunt testis iuris est. stari qui dati sunt loco captiuor hostibus p̃p̃i romaniz illi ap̃. Ut. C. de pellam? obfides. itē dānatus ob carnem famosus intestabilis est. epi. et cle. vñ non p̃t testm̃ facere. nec ad testm̃ adhiberi. nec aliqd̃ ex testō aut. sed capere fm̃ aliquos. Item de statu suo dubitantes vel certantes nō ep̃alis dz p̃t testari q̃ ne sciunt se manumissos vel emancipatos. Itēz gñitas. q̃ is cui lege interdicitur bonis vt heretic? et reus per duelliois te est situz stari nō p̃t. Itē seruus testari nō p̃t eo q̃ nulla bona h̃ et pro ta sup. l. p̃io capite caret. Itē monach? et canonici regulares et ceteri sanctiores ligiosi testari non possunt cū nihil habeāt propriū et se et sua dedi thodote. cauerint sue ecclesie siue monasterio. De ceteris autē clericis secu C. De laribus dic q̃ ep̃s eo ipso q̃ ep̃s est sui iuris est b̃. Et ideo de res excoicatus et bonis que habebant antea p̃t testari potest. Cetera autē res seruans sue ecclesie. Et idem de p̃b̃is et alijs administratois coicatus nē ecclesiasticā habentibz. Alij ṽo clericis vel p̃s byteri seculares possit te nullum beneficiū siue administratiōē haberi. impedimentū non stari ṽa haberi in testō faciendū de rebus et bonis suis. dum tñ als sint res r̃ij varia stabiles. Sed quid dices de excoicatis? poterit ne testari. q̃busdā scriptis videtur q̃ nō eo q̃ oīs actus legitimi excoicatis sunt interditi. r̃ij. post testm̃ aut facere est act? legitim? igit̃ et. Iudic q̃ excoicatis nō oēs autē p̃hibetur nisi pro aia testari. quod ad alia aut testari et disponere p̃t de bonis suis. Alio q̃ testm̃ facere p̃t videndū restat qd̃ possunt heredes institui. Circa qd̃ p̃notat̃. est q̃ heredem institui res nihil aliud est q̃ sibi heredem aliquē excoicatis sunt interditi. r̃ij. post institutio interd. verbis directis vt esto mihi heres. iterd. ṽbis nim? de inscrip̃is vt talē hered. facio vel instituo vel volo vel mado vel esto fē. exco. vel erit. Item fit institutio in testō tñ. Et potest fieri ante legata. l. i. ṽi. recitari vel post legata tñ. quia institutio caput est et fundamentū totius testamenti. In codicillis aut hereditas directo nec dari ne oim et cō q̃ auferri potest. per fidei cōmissum aut potest. Sed nec conditio heredi in testamento instituto in codicillis adici potest: nec excoicatus substitutio directo fieri potest. Item est notandū q̃ in institutio sine testa ne faciendū certū hered. demonstrari oportet aliqua nota et clari possit. ra demonstratione vel per nomen propriū vel als. et hoc per ipm̃ d. C. Fies met testatorem non p̃t alim. potest autē fieri institutio p̃p̃i r̃ij. in testō. conditione. Et certo autem tempore aut ad certū tempus nō debet hac vi test institutio fieri. imo valet incontinēti illo tēpore per testatō. de p̃ do.

As. i. sū. rem presito sublatō de medio. Qui aut possunt institui heredes ma. C. de 7 quidem quilibet persona potest heres institui si habet testas here. isti. mēti factionem in passiva significacione id est que non veratur a 7 qui pos. iure et testamēto capere. Poterit ergo institui homo liber. Itē here. isti. seruus. Item paterfa. 7 filiusfa. pupillus. posthumus. mutus sur tuus. 7 per dus furiosus. mentecaptus p̄dignus priuatus 7 miles laicus clez do. Rolā ricus monachus fiscus: ecclesia 7 quilibet locus facit 7 venera: dūnā i sua bilis veluti hospitalia pauperes sp̄licet exp̄ssim nō demonstā sūma. ca. stentur seque declarantur: 7 hoc diuini numinis intuitu. alē enim viū. de be certus heres demonstrari d̄s vt dictū est. Institui nō nō possunt re. insti illi qui depotati sunt: neq; heretici neq; sacri baptismatis iura tu. 7 qui toros: neq; apostate: neq; collegia illicita nō habentia sp̄alepi p̄nt here illegium: neq; incerte plōne. p quibus nō p̄tendit fauor pietas des insti tis: vt statim dictum est. Item nō possunt institui nati ex dānato tui. fo. ciij coitur: intellige p patre iuxta: quia p alium extraneū bene p̄t. in ipellio Secus in his qui nati sunt ex concubina qui naturales filij ap pellantur: quia si pater nullos habeat filios legitimos vel nepo tes: licet habeat ascendēdē. poterit illos naturales filios heredes institueret: relicta legitima parte ascendētibz. Quid de excom municato. dic q potest etiam institui heres. Itē quia superius feci mentionē de locis 7 causis p̄is. est notandum q pietas di citur duobus modis. Vno modo respectu persone quā. f. debent parentes erga liberos 7 econtra. Alio modo respectu actus di: sributui siue dispositui 7 hec est de presenti materia: vnde reli ctum ad pias causas dicitur illud q̄ relinquitur persone misē: rabili vel pio loco: vel in rem ipsam p̄m vel in refectionē ecclesie vel monumēti vel cuius distributio cōmittit arbitrio executoris. ¶ Sequit̄ videre quibus tenet testator legare: 7 quos heredes instituire. pro quoz declaracione sciēdū est q filioz alij sunt legi timi rāumali: naturales rāumali: alij legitimi 7 naturales insti mul: alij nō neq; naturales neq; legitimi. Legitimi tantum sunt adoptiui: naturales tñ sunt nati ex concubina vnica 7 in domo 7 indubitato affectu viro coniuncta. Legitimi 7 naturales insimul sunt qui nascuntur ex legitimo matrimonio siue ex nuptijs legi timis. Qui nō neq; legitimi neq; naturales sunt dicuntur illi q̄ ex illicito vel damnato coitu nati sunt. Et hi sunt multiplices: nā quidam dicuntur spurij: qui tribus modis appellantur spurij fm ius ciuile. p̄mo modo qui patrem incertum habent: vt si filius meretricis. Secundo modo qui habent patrem certum: sed talem qui fm deum 7 honestatis pudicitiam demonstrari non potest: vt filius sacerdotis: vel religiosi: non enim videtur esse qui non est habilis: vel qui non potest cum honestate demon strari: vt iura dicunt. Tertio modo dicitur spurius qui natus

Quot mo
dis dicit
spurius.

est ex seruo 7 libera. Alij dīcūt in incestuosi nepharj 7 adulteri: Incestuo si. vnde incestuosus proprie fm ius ciuile. est nat? ex linea trās: si qui dīa uersali in gradu prohibito. nā incestus dicitur inter tales consi cantur. ctos per petrarī: licet alie numerētur persone. Nepharj dicunt: Nepharj qui nati sunt ex linea descendēte vel ascendētem: tales am rj q̄ dicā p̄plexus dīcūtur nepharj. Adulterini dicuntur qui de adulterio tur. nascuntur: sēz ex muliere cōiugata 7 ex alieno viro cōiugato vel a C. Scōz non coniugato. Aliquotiens aut isti tres vltimi appellantur dā ius ciuī: nati: aliquādo spurij. in iure vero canonico vocātur nauseres no le. Secus tñ: 7 spurij. vnde isti filij a successione repelluntur paternā 7 mā: de iure ca ternā: non solum isti sed omnes qui nascūtur ex nuptijs probi nonico qz bitis. Etiam si parētēs vellēt: nam talibus etiā inter viuos pa sunt alen ter donare nō potest: nec viro alēdē nec pro filijs habēdī fm ius dī 7 ip̄is ciuile: repellunt etiā ab bonozibz cū omni bñficio legis carēat. p̄t relin ¶ Item est notandū b̄ q̄ heredum alij sunt sui 7 necessarii tñ et qui p ali alij extranei. Sui 7 necessarii heredes sunt illi qui sunt in pote: mētis. vt state testatoris tēpore mortis sue. Necessarii tātum sunt serui a in. c. cum dñō instituti. 7 appellātur necessarii: quia vbi velint siue nolint habere. omnino post mortē testatoris p̄tinus liberis liberet necessarii heredes vt extra. efficiuntur. Extranei nō heredes sunt qui neq; in potestate te: de eo qui statozis sunt: neq; serui sunt. Nunc autem sciendum est q aut te: duxit in statozis habet filios legitimos 7 naturales: 7 tenētur eis relinque vro. quaz re dimidiā vel tertiam partem bonozū suozum fm numerum possit p liberos: vt si sint quinq; vel vltra dimidiā: si vero quatuor aut adultus infra tertā partē. 7 in hoc eos grauare vel dictā bonozū portio rium. nem diminuerē nō potest p̄tingitorem aut si velit facere potest. b C. Itē Si vero nō habeat liberos naturales 7 legitimos: nepotes aut est notan ex filio vel filia p̄moxiū habeat. eadē obseruare debet que in dum. De legitimis 7 naturalibus filijs dicta sunt. Si aut nō habeat testa his habe to: neq; filios naturales legitimos neq; nepotes: sed habeat lez tur insti. gitimos tñ in sua potestate tenet eos instituire in dimidia vel de bere. tertā parte bonozū fm eozū numerū sicut de alijs supradictum quali. et est. item si habeat naturales tñ tenetur eos instituire saltim in disse. per vna vncia sue hereditatis. hoc est in vno decima parte 7 in plus totum si. si velit. ¶ Alios autē filios ex dānato coitu scilicet nepharj seu c. Dñmi incestuoso vel adulterino natos spurios non tenetur testator in diam. Ut aliquo instituire vel eis legare: etiaz si nullos alios habeat libe in aut. no ros. spurij tamē possunt nati succedere nisi sit illuſtrj. Itē si te vissima le statozis nullos habeat liberos neq; nepotes aut alios descendēdē. ge. C. de i ascendēdē. aut habeat tenet eos instituire sicut de filijs naturali offi. testa. bus 7 legitimis dictū est. salua tamē gradus prerogatiua. Et vt vbi d̄ hac breuiter me c̄pēdiā oēs illos tenet testator: in aliquo instituire materia seu legata iure institutiū eis facere q̄ sibi ab intestato succedere tractat.

re possent et deberet: ut sunt ascendenti, et descendenti, et filii fratres
 a **C** Itē ubi turpis persona esset instituta. **C** Itē est notandum quod si testator
 est notan tot habet uxores pregnantes tpe sui cōditi testamēti tenet posthu-
 dum. De mo vtriusque sue uxoris aliqd de bonis suis iure institutionis lega-
 bis qd se re vel si alios liberos naturales et legitimos nō habeat tenetur
 quicqz ita eū instituere saltem in tertia parte bonorū suorū. Dicit aut posthu-
 ciatur. ff. mus qui nascitur post mortem patris. inde est dicif posthumus
 de libe. qz postqz pater est pumatus nascitur. Si aut pterit? sit posthu-
 posth. de mus a toto testamēto: mortuo patre vel adhuc vivēte nascit
 re. insti. p viuis emissā voce: vel nō emissā dum tamē cōstet eum vivum na-
 totum. tum: vel ex secto ventre editū integrū cū spiritu tamē ad nullum
 declinatē in natura monstrum vel p dūm rumpet testamētū
 b **C** Du: paternum. et idē de auo patre mortuo filio patre posthumū: q
 bietatem si prereretur posthumus rūpet aut testamētū. An autē in lega-
 tollendā. to facto illi qd oportet instiui debeat apponi hec verba. iure in
 Et bene stitutum. quidā dicūt q nō. Quia subintelligūt in verbo le-
 quoisit qz go qd inducit institutionē fm eos. alijs dicūt cōtra de iure ciuili
 de iure ci sed de equitate canonica valebit testamētū licet illa verba nō
 usli d: ta apponantur: tutius tamē est q apponantur ad oēm dubitatem
 libus re: tollendā. **C** Itē cū superius dictū sit q testator tenet suos libe-
 linqui in ros et nepotes et filio vel filia p mortuo instituere supplē vel ex
 re instiui heredere. Nam certi casus sunt in quibus pōt pater vel mater
 tionis. vt auus vel avia liberos vel nepotes suos exheredare et sunt qtuor
 in aut. vt decim. primus est si filiū vel nepos nam? iniecerit in parētes vt
 cū de ap: eos offenderet. Secundus si grādē iniuriā et cōtumeliā eis fece-
 pella. co: rit. Tertius si parentes de criminalibus causis accusaverit nisi
 gno. S. il eos accusasset de crimine lese maiestatis. vel de offensa in repū-
 lud quos blica facta. Quartus si filius malefic? cū maleficis v: sef. Quin-
 capitulū. tus si filiū machinas vel infidias in necē patri. Sextus si filius
 col. viij. calūniose litē mouerit patri in qua lite patre grādia dāna susti-
 nuerit. Septim? si filiū rogatus a patre incarcerato ob debitum
 c **C** Sunt vt p eo fidei debet: fidei debere noluerit. et hec ingratitudo in ma-
 quartuor: sculis solū filijs locū habet. Octauus si filiū pphibuerit patrem
 decis. Ta testari. Non? si filiū ioculator est ptra volūtate patris nisi p: cā
 sus illi pōt p fessione habuerit. Decim? si filiū nō cōfenserit patri volēti
 nuntur in eā honeste nubere: dorē cōstituerē fm patrimonij vires: qz
 aut. vt cū tius vult ipsa filia luxuriari: qz tūc tanqz flagitiose et turpis vite
 de appel. exheredari pōt. Undecim? si filius nouerit casu aut cōcubine patris
 cognoscit se immiscuerit. Duodecim? si filiū patrē furiosum neglexerit. in
 tur. S. ea quoquidē casu etiā l3 nō fuerit a patre exheredatus ipso iure
 sus autē exheredatus est. Tredecimus si filiū patrē a saracenis captū re-
 ingratuū dimire noluerit. in quo casu si pater in illa captiuitate moriatur
 dinis. hereditas spectat ad ecclesiam: et hoc credo verū si nullos alios

habeat pater liberos. si enim alios haberet essent impuberes seu
 infantes qui ingratitudinem cōmittere nō possent nō foret rōnā-
 bile q ppter ingratitudinem aliterius ipsi iure suo priuarent.
 Quartus decimus si pater sit catholicus et filiū hereticus. Lausē
 autē ex quib? filiū vel nepotes possunt suos parētes exheredare? a Suos
 sunt septē. Prima est si pater filium de crimine accusauerit exce parentes
 pto q de crimine lese maiestatis. Secūda si pater vite filij insti-
 diatus fuerit p venenum vel alio modo. Tertia si pater vxori vel re. Ut in
 cōcubine filij se immiscuerit. Quarta si pater pphibuerit filium aut. vt cū
 testari de his in quibus testari poterat. Quinta si pater nō egit de appel.
 curā filij furiosi: faciēdo sibi mēdē vel aliter subueniēdo sibi. cogno. S.
 Sexta si pater filiu a saracenis captū nō redemerit: qz tunc si fil-
 lius in saracenorū captiuitate moriā? bona sua de quibus testat-
 ri poterat debet ecclesie applicari vel dari p redēptionē capti-
 uorum. Septima si pater est hereticus: et filius orthodoxus. Itē
 nota q dū superius nominauī patrē homicidā intellige de matre
 vel auo vel auia suis locis. Et filij cū filiū nominauī intellige idē
 de filia nepote vel nepte. **C** Itē est notādū q hmoī exhereditatio
 fieri d: nominatim? et expressim nominādū illū in testamēto quē b **C** Fies
 vult testator: exheredare: et d: exhereditatio causa in testamēto ri d: noia
 inseri et specificari aljs nō teneret exhereditatio quā causas heres tim. vt in
 postea pbare tenebif: aljs nihil impedimēto erit filio exheredat autē. vt
 tio quin de inofficioso agere possit. Itē d: fieri exhereditatio a to cū de ap: ta
 hereditate nō a quota vice pte hereditatis vel bonorū. **C** Itē pella. co:
 est notādū q predictas causas ingratitudinis liberi nō possunt gno. S. si
 cōmittere donec sint dolice causas seu primi pubertatis: post v igitur
 ad possuat excepta vndecima capsa pteritionis vel exhereda: omnes.
 tionis que cū sit ex delicto carnis nō cadit in impubere licet doli
 capace. Testator autē exheredando filium vel filiam nepotē vel
 neptem et filio p mortuo dicit ita. talem filium mem eo qd me
 atrociter verberauit vel tale delictum erga me commisit exhe-
 redo vel ab hereditate mea alienum et experte esse volo. **C** Sed c **C** Sed
 quid de monachis? et canonicis regularibus. et de fratribus m: qd de mo-
 niozibus et alijs medicantibus ac sanctimonialibus an habeant: machis.
 tur in numero liberos quo ad succedendum: et quo ad legitime de his sa-
 mam. ita q necesse habeant parētes eorum eos instituere in alijs tuis proui-
 quo seu legata iure institutionis et iure hereditario eis facere si: sus est. C.
 cur ceteris liberis vel exheredare. an pteriti possint a parētē. de epis. et
 bus sine metu inofficiosi et caduci testamenti. Ad hoc dicas q clei. deo
 monachi albi et nigri et canonici regulares et sanctimoniales qui nobis. S.
 licet renunciantur seculo: non tamen saliter renunciantur hoc etiā.
 quin saltem possint habere bona in comuni habētū in nune: vbi etiā
 ro liberos: quantum ad succedēdum: et quantum ad legitimam per doc.

et sic per consequens debet eis pariter ipsorum in suis testamentis legata iure institutionis facere saltem quinq[ue] solidi. tunc alii si pretereantur possent testamentum querelare tanq[ua]m inofficio[su]m

a ¶ De sum. De fratribus vero minoribus^a et alijs medicantibus qui re fratrib⁹ nunciauerunt seculo taliter q^d et sua professione et ex suo voto nō mino ipsi non debent habere bona in proprio nec in communi. et p^{ro} rib⁹. De ferrim fratres minores qui ex hoc dicunt se esse in statu pfecto. b. h^{ic} i^{tem} d^{icitur} q^{uia} habentur p^{ro} mortuis sicut depozati et damnati ad mentina mortem et qui amiserunt ciuitatem et liberatem ipsi non debent etui de haberi vel computari p^{ro} liberis in succedendo vel in legitima paradiso. perenda:als professio eorum et eorum desiderium inter se offere. de v^{er}boz parent. et ita parentes eorum non tenentur eos instituire in ali signfica. quo. Attramem quia tales religiosi non possunt viuere de vento sine alimentis nec sunt mortui quo ad comedendum: nec quo ad quedam alia. i^{tem} legetur eis aliquid in causam alimentorum: ipsi poterit illud habere et potere non in re actionis sed per officium

b ¶ Item iudicis implozati. Quicquid de his dictū sit supius ego cōsule
 et notan rem q̄ tales religiosi p̄o virandis questionibus et cōtroversiis
 dum. ¶ q̄ si p̄terierunt suboziri possent inquisitionis saltem in quinq̄
 de d̄ his solidiorum turoi. et sic testamenta parentum ponentur in tuto.
 q̄ hic b̄ ¶ Item et notandum b̄ q̄ si testator nō habeat filios legitimis
 cum per et naturales vel legitimis tñncq̄ nepotes et filio v̄ filia p̄mo
 do. 430. i. tuius habeat aut bastardos filios et cōcubina p̄ testamētū corpo
 rā. C. q̄ vocat eos filios nō addo naturales legitimatū: quo ad suc
 d. natura cessione nō aut q̄ ad plenā legitimatiōē cū ad hoc nō habeat
 lib̄ v̄ liber: pater plenam potestatem.

ris, i fine. ¶ De legatis.

Cetero vero de his que bñc dicitur vide pōt facere testamentū. Ad tertiū dico qd ei soli pōt legari qd pōt legari p do. heres institui. Ad quartū aut scz qd res legari possunt qd nō. Rñ asone in deo qd habita doctrina de rebus qd legari non possunt statim scia sua sum: mus que possunt legari. Sciendum est igitur qd legari nō pōt in ma- titu: testamentū vel in codicillis res sacra vel sancta vel religiosā: te- glo de lega: neraliter ille res quaz commercium nō habemus legari nō po- ris. vbi p sunt. Itē legari nō possunt ea qd rerū natura nō sunt nec esse se ordinem ranē vt p pcentauris ebimera et similes. Ites aut future bñle ponit la- gari possunt vt fruct? et part? futuri et similes. Itē res aliena le- te qd hic gari nō pōt vbi testator credebat esse suā: ignorabat esse alienā dicuntur. nec valet legatū. si autē legata sint aliena res quā sciebat testator

aliena esse valet legatū nō q̄ dñiū illi? rei trāseat ex tali legato ī
legatariū; s; in hoc qz heres tenebit rē illā luere. i. ei? extimatio
nē dare legatario. Sit igit̄ regule generalis hoc qz legatario

ne dare legatario. Si igitur regula generalis hec q legari pos-
sunt ea que sunt r q futura sunt quoz habem? cōmētiā v bictū
est. I3 ea q nec sunt nec fuerūt nec erūt legari nō pñt. Multa alia
specialia circa materiam legatorum hic adduci possent: sed quia
ad notarios nō pertinent illa ad p̄fens dimitto. Qui aut
testamentis testat⁹ esse possunt r qui nō videre ops. vñ sciendū
q op̄s testes q als sunt retestabiles r q tñ in p̄tracribus q̄ in iur
testamen-
dicijs admittunt possunt in testamētis adhiberi in testes. Ecce testes
piunt aut hi q sequuntur. Primo mulier. Item heres in testamen-
tū institut⁹ r q in eius prate sunt: etiā illi qui vñ cō hered. in de test. o-
potestate vñ? sunt. Itē illi qui in prate testatoris sunt testes in dīnā. S.
i. iur testamēto esse nō possunt. Legatari⁹? nō fm alios potest testes au-
esse testis in testamēto in quo est nō legat⁹ Alij cōtra: q in cau tem.

Propria uideretur testificari eo qd necessario sequitur ualer testa
 mentū ergo legatū, tutius ite esse credo qd addicere in testem
 si alij ydonei inueniri possint. Hic dicitur commissarius uiuere satis
 siue substituit? testis esse nō potest. Si filius testatoris r alij qd
 habet in potestate testes esse nō possunt. item nec filius emancipa
 tus quamuis in patris testatoris potestate nō sit. et similiter pa
 ter in testamento sui filij emancipati uel non emancipati haberi
 censetur uel quasi censetur peculij testis esse non potest. **¶** Si
 nota q domesticus potest esse testis in testamento puta pater uxor
 famulus? nō ita nō sit sub potestate testatoris uel supra dictū esset
 qd alij qd non sunt honesti et testabiles. **¶** Si testator habet uxorē

a quibus in p^{ro}bis p^{ro}bitus & testibus. ¶ **I**te monachi & ceteri cu. titulo
 religioſi ſicut canonici regulares & medicantes: qui ad hoc libe- de teſte.
 re feigerūt teſtes in teſtamentis eſſe nō poſſunt ſine licentia ſuo- §. j. xxi.
 ſuperioris: q̄ nec aliter in iudicijs in teſtes admittuntur: immo item
 ſim aliquos nec de licentia ſuperiorū in teſtamentis adhiberi poſ- piſ q̄ eſt
 ſunt in teſtes. vnde teſtes qui teſtamentis adhiberi debent eſſe mona-
 chali v^{er} ciues romani non ſerui. Et quia monachi & alij religio- chus.
 ſi ſub voto & obediencia ſuorum p^{re}lato^{rum} ſine ſuperioris conſenſu
 i cōparatū ſeruis in aliquibus: ideo teſtes in teſtamentis eſſe nō ¶ **T**em
 poſſunt de iure ciuili ſicut nec ſerui licet forte fecus fit de iure ca- pore 2 di
 nonico. quod ſuis valde clericis ferui. Multa ergo teſtamentā im- tri teſta
 pugnari poſſunt in quib^{us} tales religioſi ſunt teſtes ſcripti pot^{er}ti. mēti. De
 ſine ſine licentia. Seruus aut ſi tēpore cōdiſi teſtamenti q̄ ad hoc eſt
 bibeat teſtis cōmuni opinione reputab^{at} liber cōparabitur in ſuis iuſti.
 numero teſtū & valer teſtamentū. ¶ **E**t eſt notandū q̄ conditio de teſto
 teſtū attēdenda eſt tēpore cōdiſi teſtamentū ¶ **I**tem moris teſta- me. ordi
 tois. verbi gratia. ſi ſeruus vel erōmunicat^{us} fuerit adhibet^{us} te. nā. §. 5.
 ſiſ in teſtamentō & poſtea tēpore moris teſtatoris ſerū^{us} fit. ma. q̄ aliaq̄

numissus et factus liber? vel excommunicatus sit a sententia exco-
munionis absolutus non valebit eorum testimonium, immo testamentum
erit nullum ob defectum debiti numeri testium. ¶ Item est notandum

a ¶ Esse testes qui adhibentur testamento debet esse rogatus non fortuitus
rogatus, ut quid si notari? non scribat in instrumento testamenti quod fuerint ro-
gati, de rogati an rogati presumatur, quidam dicunt quod non quia rogare est for-
sit, autem, lenitas extrinseca que non presumitur, alii contra, sed primum

Rogati, credo verius, quid si dicat presentibus testibus vocatis et roga-
tis, et non dicat, ad hoc, an sufficiat, credo quod sic. Sed quid si nota-
rius non scribat in instrumento se fuisse rogatum an rogatus pre-
sumatur, quidam tenent quod presumitur rogatus, alii contra quod cre-
do verius. Item est notandum quod testes tempore conditi testamen-
ti et non per notarium leguntur et recitari debent esse in conspectu
testatoris: nisi ex privilegio aliud sit concessus, ubi si testator staret
retro coram et testes non videret eum, nec ipse testes non valeret
testamentum. ¶ Item est notandum quod duplet est sollemnitas in testa-
mentis, una extrinseca, que consistit in numero testium et in roga-
tu eorumdem et similibus, alia est intrinseca, hec consistit in debita
testamenti ordinatio veluti in faciendo legata eis quorum interest
et in heredando et sic de alijs. Cui si in altera eorum fuerit defectus
nullum est testamentum quo ad institutionem. ¶ Item est notandum quod

b ¶ Unum testamentum debet vno contextu fieri absque aliqua interruptione
contextu, vel actus extranei interpositione ut pactatum est nisi necessitas
debetur, vel actione testatoris vel testamentum hoc requireret, et idem servari debet
de causa mortis donatione et similiter in codicillis: quod hec est una
testa, l. cum de sollemnitatibus que in ultimis voluntatibus requiruntur. ¶ Et
antiqui, ut autem notarij ne in suis instrumentis que conficiuntur ex testa-
tis, circa mentis et ultimis voluntatibus vel alijs contractibus obmittant de
fidei perbitas sollemnitates: quod de falso tenentur quod est verum quando
Barto. notarij expresse vel tacite scribit intervenisse sollemnitatem que
Bal. revera non intervenit: scilicet si nec vere nec presumptue attestat
de sollemnitate ut in sollemnitate extrinseca: nam tunc non tenetur
de falso. Quid si testator non nominet ore proprio: voce propria
heredes: sed notarius tamen recitando testamentum ipsum nominet an
valeat, dicunt quidam quod sic, alii contra, tutius credo quod testator
met nominet suos heredes: quod ex hoc melius apparebit de eius vo-
luntate. Item est notandum quod mulier potest esse executrix in tes-
tamento saltem quo ad distributiones et executionem voluntatis
et ordinatio testatoris: non autem quod iudicia. ¶ Religiosi ve-
ro regulares non possunt sine licentia suorum superiorum esse ex-
cutores: quis ad hoc libenter se ingerent. ¶ Item est notandum
circa illam clausulam codicillarem que in testamentis solet appo-
ni videlicet, Et si non valeret iure testamenti etc. quod differentia est

et multum refert. An concipiat per illa verba, si non valeret, que sunt
verba presentis temporis: an vero per illa verba, et si non valeret,
que sunt preteriti imperfecti conjugii modi et trahuntur ad fu-
turum tempus, nam si testamentum rumpatur postea natiuitate
posthumi preteriti illa clausula concepta per hec verba, non va-
leret, faciet illud valere iure codicillorum quod non faceret si con-
cepta esset per verba, si non valeret, que sunt tantum presentis tem-
poris et non possunt trahi per extensum ad futurum quod bene nota. ¶ Item
quia in materia testatorum inveniuntur communiter hec verba
sive dictiones scilicet inofficiosum caducum irritum ruptum inin-
stum et infirmum quorum significata et differentias invenies si sim-
plices notarij cum sint termini iuris verisimiliter ignorare pos-
sent, ideo pro declaratione dictorum verborum sciendum est quod te-
stamentum dicitur inofficiosum quod contra officium pietatis est a
conditum sive factum, etenim officium inter patrem et filium dictum
dicitur pietas sive dilectio, inter patronum et libertum dicitur obsequium
quod pietas, inter deum et hominem dicitur religio, inter prelatum et clericum,
subditum dicitur obedientia, inter maiorem et minorem reverentia, inter dominum
et servum servitium, inter hominem et hominem stat in nomine generali: scilicet officium
ut dicatur id quod homo si testator debet homini ex natura, dicitur ergo testamentum inofficiosum
quod factum est non ex officio pietatis: ut quis in eo inveniretur
heredatus vel preteritus est quasi non sane mentis fuerint pa-
rentes qui testamentum ordinaverunt, unde liberis sine causa pre-
teritis vel herederatis datur querela inofficiosi contra testa-
menta parentum in qua obtineant reductum testamentum ad cau-
sam intestatam quatenus ad institutiones et succedat liberi quasi ab in-
testato. Caducum autem dicitur testamentum quod viribus caret seu
deficiens contingit quod testamentum quod ipso iure nullum vel propter
defectum alicuius sollemnitatis vel quod heres in eo institutus propter
testatoris vel defuncti esse capax aut alio. Irritum autem propter de qua-
dam cadu, tol-
len.

len. ruptum vero dicitur testamentum quod natiuitate seu agnatione posthumi
rumpit seu annullat, in iustis dicitur quasi non iure factum: ut quod iuris sol-
lemnitates non sunt in eo adhibite: vel quod iam natus in eo perierit. Omnia
vero et infirma sunt verba generalia seu communia ad omnia
predicta. Excepto quod inofficiosum testamentum non est ipso iure
nullum, sed tunc demum si proposita querela inofficiosi heres
defecerit in probatione legitime cause preteritionis vel exheredationis
et super hoc lata fuerit sententia pro iudicem compe-
renti. ¶ Item de dictione intestabilis, sciendum est quod quis dicitur
intestabilis vno de quatuor modis. Primo modo in signifi-

catione actiua: p eo qui testamētum ppter aliquod impedimen-
tum facere nō pōt sicuti pupillus seruus et similes de quibus su-
perius dictum est. Secūdo modo in significatiōe passiua: p illo
qui heres instituitur vel legatarius sibi fieri nō pōt: vt hereticus de
portatus et similes. de quibus etiam supradictum est. Tertiū mo-
do p illo qui testis in testamēto vel in iudicio aut aliquo contra-
ctu esse nō potest q sunt plures: vt p3 p predicta. Quarto mō bi-
cur inestabilis ille cui testimonius dici nō potest vt hereticus
et similes. Testabilis autem dicitur per oppositum ad p̄dicta affir-
matue singula singulis reddēdo. ¶ Et nota regulam q qui non
habet factionē testamēti actiue absq sui delicto vt pupillus ha-
bet testamenti factionem passiuē: nomina enim verbalia possunt
intelligi actiue et passiuē: et vtroq modo proprie. Item de hac
dictione inquā quam notarij sepiissime apponunt in suis publi-
cis instrumētis et scripturis multos interrogauī notarios etiam
p̄mectos et exheredatos: que pars esset et qd significaret. q̄ nihil
respōdere sciuerunt. plures etiā sunt notarij qui pluribus vniū
dictionibus in suis instrumētis et scripturis publicis quarum si-

a ¶ Itē significata p̄osus ignozāt qd dolenter refero. Ideo p cruditiōs
quia. De ne iuuenum et simplicium notariōrum. Sciēdum est q̄ hec dictio
diuersis inquā est defectuum et significat idem q̄ dico dicis. et importat
peculiis tempus p̄sens et tempus futurum modi indicatiui. vt inquam
de quib? id est dico. et inquam id est dicam. ¶ Item quia³ superius in di-
u in iure sit uerhis locis nominatū bona p̄fectitia: et bona aduētitia: et bona
mērio. vt castrēia bona quasi castrēia et peculium. Ideo p̄o iuueni eru-
ditone ne procedat p̄ ignora. Sciēdum est q̄ bona p̄fectitia di-
mi. B3o. cūtur illa que p̄ficiuntur a patre vel ab auo paterno sicuti bo-
na in ritu. de testatū et donationes et similia. Bona v̄o aduētitia sunt illa
bo. que lī que pueniunt ab alijs veluti a matre auo materno aua paterna
be. nunc. vel materna patris auunculis fratribus fororibus et ab alijs et
q̄. iij. v. traneis. Sed bona castrēia dicunt illa que filiūssa. miles acq̄-
rit in armis iuste guerre p̄ principē contra suos hostes indicē.
nate p̄o. non em̄ credo q̄ p̄dones et latrūculi nostri tēporis possint aut
nit quid debeat gaudere priuilegijs militum vere et iuste militie. et p̄ con-
sit quodli sequēs q̄ habeat bona castrēia. Quasi castrēia autē bona sunt
ber pecu illa q̄ acquirūt filiūssa. milites militie sicuti sicuti doctores legū-
lum. f. p. et canonici licentiatī baccalarij aduocati et suis sciētis. et fm̄ q̄
fecerunt dam etiam tabelliones et nota. publici et arte sua notariatus. et
aduētitū quidam aliū. Peculium v̄o dicitur quicqd̄ h3 separatim in bonis
tū et ca. filiūssa. siue sit peculium siue sit castrēse aut aliud. Seruus autē
strēse seu p̄o h3e peculius suo dñō p̄mitrēte. sed nō eodē modo sicut filiū
quasi ca. familiars: quicqd̄ et re patris vel occasione rerū paternarum
strense. acq̄rit pleno iure p̄prietatē p̄i acq̄rit. Si autē aliud obueniūt

bona filiūssa. vel laborib? suis vel p̄pera fortuna ipse h3 p̄prie-
tatem mudā et pater vsumfructū p̄ter q̄ in castrē. vel quasi cas-
trē. q̄ in illis nihil querit patri. Dicit autē peculius quasi pus-
la pecunia siue pusillū patrimoniū. Et circa autē oēs vltimas volū-
tates in genere et p̄cipue circa testamēta admonēdi sunt notarij
et tabelliones publici quatenus dñ et q̄n requirent et rogabū-
tur vt de testamētis et alijs vltimis volūtatibus recipienti publi-
ca instrumēta se primitus diligenter informēt de cōditione quali-
tate et dispositione p̄one testari volētis vel codicillari vel causa
mortis donationē facere vt sc3 sit talis et testari possit codicillā-
ri vel donare. sup quib? notarij superi? sufficiēter instructi. Itē
an sit sane mētis et sani intellect? qd p̄pēdi poterit in loquelar
verbis. nā si recte et pertinēter loquat? respōdeat ad ea de quib-
us interrogabitur et testes ac nota. perfecte cognoscat singulos
suis nobis et cognobis nominādo cōpos mentis p̄o iudicari.
Si autē verba impertinētia et vana p̄ferat vel si nō cognoscat no-
tariū et testes mōtecaptus sine frenetice? iudicandus est nec habi-
lis ad testandū. p̄terea inquireat nota. et se diligenter informet
an p̄sona testari volēs habeat liberos vel nepotes et filio vel sis-
lia p̄mortuis. et quot habet q̄ oēs singulos tenet instituire³ in a ¶ Tes-
tariū seu eis iure hereditario aliquid legare als si aliq̄ p̄e-
tercat inofficiosum erit testamētū siue nullū. aut saltem subiace-
bit querēle inofficiosi nisi eos testamēto notatim exheredauerit. Tūde in-
cepta matre cui? p̄terito p̄ etheredatione habet dñ tñ causa sit. de ex-
p̄teritionis inserat in testamento. Itē querat de vroz si iune: hereda-
nis est an sit p̄gnas: q̄ si p̄gnans fuerit tenet testator facere libero. p̄
legatū posthumo iure institutiōis vt ceteris liberis als testamē-
totum. et tum irritū esset et nullū. et si vroz dubitet an p̄gnas sit vel ne ff. de lib.
statōz in dubio faciat legatū posthumum seu posthumū v̄trius tñ posthu-
vrozis vni vel pluribus si et casu quo p̄gnas fuerit et ad lucem here. in a
vnius peruenierit seu puenierit. Si vero nullo habeat liberos sti.
aut nepotes testator inq̄rat notari? si habeat aliquos ascendē.
puta patrē vel matrē aut vel auiā p̄nos aut m̄nos: q̄ si patrē
vel auiā p̄nū habeat testari nō poterit: nisi esset emāpat? vt ha-
beret peculū castrēse vel tñ castrēse: si nō habeat patrē vel auiā
paternū testari poterit: tñ tenebit alios ascendēse si habeat b ¶ Bra-
in aliquo instituire sicut de liberis et nepotibus dictū est. Itē si dus p̄os
lius emāpat? et filij filiūssimilias h3is peculū castrēse vel qua gatua.
si castrēse sit testent? nullo habeat liberos vel nepotes: tenent ¶ At. C. ad
suis parentib? et alijs ascendē. si quos habeat aliquid de bonis senatus
suis iure institutionis legare. Salua tñ gradus p̄rogatiua: q̄ cō. tertu.
pater et mater tenebant primū gradū: ita q̄ illis seu altero eorū aut. des-
cendētib? nō tenebit filij testator aui vel auiē aliqd legare. Et lo. functo.

a C^{pu} lateralibus aut veluti fratribus vel sororibus patris anteculis
bluce dis vel amitis vel materis non tenet testator aliquid relinquere si non
famati. veluti: nisi persona turpis institueret: quod sic fit. Sic autem turpes pro-
prie etiam non excoziationes equarum meretrices: lusofores potissime ad taxillos:
Sic Pau. ebriofos dissoluti male vite et inhoneste: mulier adultera in adulte-
de ca. in rio de predeffa et similiter filia qui in corpus suum peccat cum patre non
cōfi. Item, differat et matrimonio copulare cēfetur turpis tanquam mulier fla-
icipi. ad gitiōse et turpis vite. Item oēs publice diffamati de criminibus quod
primū vi buseū: et homicidio rapina furto falsitate et similibus cēfentur
detur di turpes quous non fuerint p sententiā cōndēnati. Item locutores
ctas foro siue mimi qui sui faciem publice spectaculū ppter pecuniā. Cte
res. his oibus ita pacis notari querat a testatore quomodo et quali-
ter vult disponere de bonis suis et quod legata suis liberis facere: et
quē seu quos heredes vult instituire. vñ si videat notarius testa-
tozem non iure velite testamentum suum ordinare vel quo ad legata
vel quo ad heredis institutionē seu substitutiōes et fideicommissa
vel liberozū preteritionē seu exheredationem aut alio ipse debet
Adde in eum dirigere et vt melius poterit informare. caueat tñ ne testator
fieri qui recta et bene ordinata voluntatē et intentionē suā puerat et
sta. turo. mutari faciat: quod si fozopsciētie teneat et hoc leso seu dānicato.
da pos. Cte si habeat testator filios vel nepotes et filio pmozuo im-
ff. eo. tit. puberes poterit eis in testamēto prouidere de turoze b. et de hoc
debet et notari admonere et auisare quod decernat turoze ydoneā
et talē quod testamētarius turoz esse possit: de quo superius in tracta-
tu de tuteis et turozibus sufficiēter dictū est. Deinde oia que p tes-
tationē. fozatoz ordinabunt fideliter describat notari et corā testatore et
de mlti testibz postea veraciter et seriatiim recitet: summe cauēs ne pecu-
plici gñe nia vel donis aut alio corrupti aliquid falsitatis intererat vel veri
substitutiō: tatē imuter vel omitrat sciēs magnā fili sup hoc penā iminere.

Sequitur de substitutionibus.

e C^{de} substitutionibus nūc aliqua dicere oportet. et pri-
mo vidēdum est quid sit substitutio et vnde dicat. Item
quoruplex est siue quot sunt eius species: et qualiter
inter se differūt. deinde quibz verbis cōcipi fit
quolibet substitutio. Item quis faciat eas. item que et
quot requiruntur in quolibet substitutione. Alia vero que circa
de pupi. substitutionis materia dici possent dimitto cū predicta sufficiāt
sub. C. de notariōzū fidei tabellionū publicorū instructionē. est aut sub-
impub. stitutio scda institutio. ois institutio que fit post primā in locis
sub. C. de prime dēficiētis: sicut institutio est primus gradus oim institutio
rū. et di de sub et institutio. Substitutio autē est vñ genus gene-
ralissimū. et diuiditur in duas species. quod quedā est substitutio re-
ga. et pu: rum. alia est substitutio personarū. Substitutio rerū est quando

vna res in locū alteri? rei surrogat. personarū quod persona in lo: pil. sub.
cū persone surrogat. et ista vltima subdiuidit: quod quedā est etra et in iure
vltimā voluntatē: quedā est vltimarū voluntatum. et bec vltima cano. de
subdiuiditur. quod quedā est directa. alia est obliqua. directa iterū testa. c.
subdiuiditur. quia alia est vulgaris. alia pupillaris. alia exēpla raynurti-
ris. alia breuiloqua. alia cōpendiosa. et de hac substitutione pfoz. et c. ray-
nurti que est vltimarū voluntatū hic pertractare intēdo. C^{Dis}. naldus. i
fert aut substitutio directa ab obliqua in duobus. Primo quia glo. ibi
per directā quod directo succedit testatori et non per mediū alteri? dem.
pserone. et nuda animi dispositioe fit heres: et hereditariū rez-
rum dñum sine corporeali traditione nascitur. l. 2. sequitur. per a C^{Dis}
obliquā vero quod non succedit testatori directo sed capiti p manus fert aut.
alterius. Scda differētia est ista: quod in substitutioe directa non ha Cide do.
bet locū detractio quarte trebellianice: secus est in obliqua. Qui pe. de fer-
bus aut verbis fiat quolibet substitutio. et quidē vulgaris fieri so- pra. in sua
let cōiter per ista verba. Institutio talē herede meū: si heres non practica
erit vel non sit substituo sibi talē. Substitutio autē pupillaris cō- de sub. si
muniter fieri solet per ista verba. Institutio talē filiū meū impu- deicom.
berem herede meū. Et si infra pupillare etatem mortuus fuerit
vel decesserit substituo sibi talē. Substitutio vero exēplaris cō-
muniter solet fieri p ista verba. Talē filiū meū furiosum herede
meū instituo: et si mortuus fuerit pendēte furiositate substituo si-
bi talē. Substitutio autē breuiloqua cōiter solet fieri p bec ver-
ba. Institutio talē et talē heredes meos et eos inuicē substituo. Et
pendiosa vero substitutio cōiter solet fieri per bec verba sequen-
tia. Institutio talē filiū meū herede meū: et quancūqz moriatur
talem eidem substituo. de fideicommissaria dicitur. j.

De vulgari substitutione.

Circa substitutionē vulgarē. Primo queritur quare b C^{pri}
dicatur vulgaris. Et dico quod ideo quod a quolibet et cui mo quē-
libet fieri pot. vel ideo dicitur vulgaris quia illud quod dicitur. De
est cōe et nihil habet specialitatis dicitur vulgare. vel bac sub-
ideo quia sic placuit imperatozi cum notari: quia non stitutioe
mina imponuntur ad voluntatem imponentium. Que autem re: vide pe.
quiritur in hac substitutione. dico quod nulla specialia requirunt de ferra.
tur: quia vt dictum est a quolibet et cuiuslibet fieri potest. et intelli: i sua pza
gea a quolibet qui testamentum facere possit et cuiuslibet quier te: ti de vul-
stamento capere possit. Et etiam diuiditur substitutio vulgaris gari sub
quia quedam est expessa vt quod fit verbis negatiuis vt dictū est in stitutioe
pra. Alia tacita que fit verbis affirmatiuis vt vos inuicem sub: ne.
stituo. vel ita quisque vestrum mihi heres erit filio meo. et sic de si-
milibus. Alia est partim expessa et partim tacita et habet locū
cum quādo vnum extremum substitutionis vulgaris exprimitur
p 1)

et aliud omittitur: vt si dicatur sempromius planei heres esto vel sit, quia est sumis hic in tertia persona, quis autem eam facere possit, dic vt supra q quilibet eam facere potest qui vult.

C De pupillari substitutione.

C Quot requiruntur. Ad de gl. 102. **C** Arca substitutione pupillare videtur, e primo qd sit substitutio pupillaris. Secundo quare dicat pupillaris. Tercio quare sit inuenta. Quarto q requiruntur i ea siue quot sunt necessaria ad hoc vt habeat locum. qd e facere possit. Quinto r ultimo quotuplex e. Ad p^{ri} dinarias mō dico q pupillaris substitutio e dⁱctionalis institutio p parē sup vbo tem liberis vni vel plurib^{us} suis natis vel nascituris institutio vel liberis. i exheredatis q in alteri^{us} nō recidit p^{ri}ate facta vel a iure intelles si de pu cta collecta in casu mortis infra pupillare etiā contingēt. Ad pilla. sub scdm quare dicat pupillaris. vna rō e q fit pupillo. alia rō est q fit tñ infra pupillarem etatem. alia ratio e q: si nif cum pupilla^{ri} etate. quarta rō q fit tāta in bonis pupilli deuenientib^{us} ad cū

C Est cū bonis patris vel alio mō. pupillaris aut improptie dⁱ. i. pueri duplex. lⁱs vel impuberis. pupill^{is} em p^{ri}oprie e q patre caret vel si h^{is} de hac in eius p^{ri}ate non est. Ad tertiū quare fuit inuenta. rñdē q ppter substitutiōem cōsiliū pupilli. Ad quartū q quot requirunt^{ur} in tⁱōe etiaz ea. qd eā facere possit. dico q octo requirunt^{ur}. p^{ri}mo requirit^{ur} etas. ff. q ille cui fit substitutio sit de liberis. Scdo q fit impubes. Ter^{ti}o q sit in p^{ri}ate testatoris. Quarto q sui iuris post mortē testat^{or} et pupil^{is} totis efficiat. Quinto q nō definit esse in p^{ri}ate ante mortē tes^tat^{or}is. Sexto q etiā pater faciendo dictā substitutionem sibi iam hoc met faciat testat^{or}. Septimo q impubes fit heres institut^{us} vel ex iure. vbi hereditat^{is}. Octauo q patris ad eā hereditas. hac autē substitutiōe pupillare facere p^{ri}nt^{er} patres suis filijsz auus patern^{us} nepo^{ti} tib^{us} r neptibus suis et filio p^{ri}moztuo. Ad quintū r vltimū dico

C Dici q substitutio pupillaris est duplex. q quēdā e tacita. alia est ex^{tr} tur ex^{tr}em p^{ri}essa. tacita est que fit vbi^{us} tacitis seu a iure subintellectis. Ex^{tr} plaris. p^{ri}essa vō que fit verbis exp^{ri}essis put supra dictum est.

C De substitutione exemplaris.

C Arca substitutionem ex^{tr}emplare queritur p^{ri}mo quare dⁱ ex^{tr}emplaris. Scdo an sit species substitutiōis p se. Ter^{ti}o qualiter describit^{ur} siue diffinit^{ur}. q^{uo}to a qb^{us} fieri possit. pube. et quinto cui possit fieri. sexto qui possunt ex^{tr}emplariter substitui. Se^{pt} alijs sub. p^{ri}mo que r quot requirunt^{ur} vt valeat. Ad p^{ri}miū dico qd ideo vō l. hūan^{is} cas^{us} ex^{tr}emplaris q est introducta ad ex^{tr}emplum pupillaris. Nā si^{ci} tatis. vbi cut pupill^{is} ppter defectū etatis r discretionis testari nō potest. plene p^{er} ideo fieri ei pōt pupillaris substitutio. ita r furiosus cui fit sub^{sti}itutio ex^{tr}emplaris ppter defectū iudicij testari nō pōt. Et iō ex^{tr} tes. plaris substitutio sibi fieri pōt. Ad s^{ec}dm. si an sit spēs substitutio

nis p se. dico q sic r est directa vt sup^{er} dictū est. Ad tertiū quas^{us} liter diffinit^{ur} siue describit^{ur}; dico q ex^{tr}emplaris est substitutio dⁱ recta ab altero ex^{tr} parentib^{us}; facta libero mentecapto de p^{ri}onave risimiliter ei ab intestato successura bona vtriusq^{ue} cōp^{re}hēdēs sua natura. Ad quartū. si a quib^{us} fieri pōt. dico q pōt fieri ab vtro qz parēte: r sic tā a patre q a matre auo vel aua qd nō est in p^{ri}u^{is} pillari vt vidisti supra. Sed an m^u postq^{ue} transiit ad scdas nū^{is} b^{us} **C** Ar^{ca} p^{ri}as possit substituere filio suo furioso ex^{tr}emplariter. quidā dicūt sic. Et s^{ed} q nō. alijs q sic: sed p^{ri}miū cōdoverius. Ad quintum cui hec sub^{sti}itutio fieri possit. ad hoc rñdē qd plon^{is} correlatiuis iplis fa^{ci} m^u pōt cientibus quia pater filio mentecapto r auus nepoti pa^uus pro sub^{sti}tute nepti mentecapto vel p^{ri}onepti mentecapto: r idem de matre et re ex^{tr}ema aua r c. Sed an prodigo possit fieri ex^{tr}emplaris substitutio. dicunt plarie si^{ci} quidā q sic: q furioso r p^{ri}digo pariter p^{ri}ouide^{re} de curatōib^{us}: cur p^{ri} r quia ista prodigalitas non procedit nisi ex quadam dementia. vt habes

C Item an muto vel surdo vel muto r surdo infimul hec sub^{sti}tutio fieri possit. dic q sic testari pōt non pōt sibi ex^{tr}emplariter sub^{sti}trum de stituti^{us} aut nō pōt testari pōt hec substitutio fieri. qñ aut testabi^{li} serra. in lis sit vel nō: dictū est superius. Ad sextū qui pōt ex^{tr}emplariter sub^{sti} sua p^{ri}az stitui: dico q p^{ri}ma causa erit liberorū oim vel certorū furiosol^{is} ma libel cedent^{ur} vt p^{ri}z in diffinitione supra scripta. Ad septimū. si que li q agis r quod requirunt^{ur} vt valeat substitutio. dico q multa. p^{ri}mo q et sub^{sti}t. eam facies sit de parētib^{us}. Scdo q ille cui fit sit de liberis. Ter^{ti}o q fit mentecapto vel furiosus. quarto q illam faciens sibi ex^{tr}empla testetur. quinto q mentecapum hered^{is} instituat saltem in leg^{it}ie rie. timā vel in re certa. ita q possit agere ad supplementū. Sexto vt substituantur p^{ri}mo liberi furiosol^{is} quos habeat. scdo ei^{us} fra^{ct} b^{us} **C** De tres si liberos non habeat r deinceps.

C De bzeuiloqua siue reciprocā substitutione.

C Arca ista substitutionē bzeuiloqua siue reciprocā q substitutiōis r de duob^{us}. p^{ri}io quare vocat^{ur} bzeuiloqua seu reci^{pi} agitur vide p^{ri}oca. Scdo qual^{iter} describit^{ur}. Ad p^{ri}miū dico q hec petrū de substitutio ideo vocatur reciprocā q repetit r reci^{pi} procat plonas r institutionē p^{ri}cedentē reflectit i se^{ci} forma lⁱ ipsam^{us} marie qui apponit dictio Inicē. r vocat^{ur} bzeuiloqua iō q belli qua verbis bzeuibus fit. r sic sub bzeuiloquo plures substitutiōes cō agitur ex^{tr} p^{ri}ehēdit quas ad p^{ri}ens dimitto. Ad scdm. si qualiter describit^{ur} substitutiō hec substitutio vel diffinit^{ur}. Dico q hec substitutio reciprocā tione. sup^{er} seu bzeuiloqua est q sub bzeuiloquo plures cōtinent substitutiōes vbo bres nes equaliter r reciprocē. bzeuiloqua iō dⁱ qz fit bzeuib^{us} vbi^{us} r ulioce fit bzeuiloqua. plures iō dⁱ qz nunq^{ue} vñ tāta r singularē. sed ad re reci^{pi} minus duas vel plures cōtinet substitutiōes. qd qñq^{ue} nō contin^{et} p^{ri}oce.

a ¶ De git in vulgari vel pupillari. & sic merito differt ab illis. Substitutiōes id ē: qz talis reciprocatio nō reperit nec cadere pōt i in substitutiōibz. Et qualiter id ē: qz si eēt inegalitas nō eēt reciprocatio propria. Reciprocio id ē: quia recipitur idem ab eodē vel in eundem qd nihil aliud est q̄ reciprocare. fm Duguitonem. substiti. vi. Catholicon & Papiam.

de pe. de ferra. in forma lib. **E** ¶ De compendiosa substitutiōe. **E** x pedit de breuiloqua nūc acedam ad compendiosam. cir ca quā queritur de duobz. primū qd sit compendiosa substitutiō belli qua turio. Sēdo quare sic dicat. Ad primū dico q̄ substitutiō compendiosa est quedā substitutiō que sub p̄ditioe mortis vel alia multū substituta cōprehendit tpa. Sub cōditione mortis idē dī: qz post tps tūc sup illud vt plurimū apponit. vnde tps mortis pōt dupliciter appo h̄bo cō. n. vno modo ideterminate vt qñcūqz talis decesserit. alio mō de p̄ditio terminatē vt qñcūqz talis infra vicissimū quintū annū decesserit sic. Et in talis sit heres. vel alia idē dī: qz in hac substitutiōe alia cōditio l. p̄cibus tūc qz mortis pōt apponi pura qñcūqz liberos nō habuerit: vel si C. deipu. heros masculos. vel certū quid nō fecerit. Multa tpa idē dī: qz et alijs quālibet eratē cōprehendit vel est apta nata cōprehendere. Ad substitutiū scdm cū querit quare dicat compendiosa. r̄sides q̄ id ē: cōpēdio vbi p̄ do fat: qz sub cōpēdio h̄boz plures substitutiōes i eadē p̄sona com eto. r̄ glo p̄hendit plura tpa. Et hec differt a breuiloqua. qz illa vnū tps: sam ordi hec plura cōprehendit. item illa pluribus p̄sonis fit: hec vni. itē nariam. illa reciprocacō in se ipsa: hec secus quia non reciprocatur.

b ¶ C. **E** De obliqua substitutiōe que fideicommissaria appellatur. **E** x pedit directis substitutiōibz de obliqua videtur. Necesse est qd fideicommissaria vulgariter nūcupatur. Et p̄rio querit quid est substitutiō fideicommissaria. r̄sides q̄ est quedam substitutiō obliqua siue restitutiō totius de p̄ pe. hereditatis vel quote fienda per heredē. etiā inuitū per quā fidei cōmissarij efficiū quodāmodo heres. vñ bene ponit in diffinitio in forma ne q̄ est substitutiō obliqua seu restitutiō: qz fideicommissarij dīz libel. q̄ recto nō capit sed manu alteri. totius hereditatis vel quote id agit er dī: qz tunc tān bz effectū senatusconsultū trebellianū. Sēcū si sit substiti. su de re singulari rogat. per heredē inuitū idē dī: qz inuitus pōt per h̄bo cogi. quodāmodo id ē: qz fideicommissarius vere nō est heres sz fideicō per obliquū. Sēdo querit quibz verbis fiat. dico q̄ per vbi fideicommissarie. uertatur. item fit p̄ h̄ba obliqua vt per verbum venire. item per p̄. d. 430. verbum pertinere. item per verbum retinere. item per verbum i sua sum restituere. itez per verbum substitui. Sed istud verbum qñqz est ma ti. de directū. qñqz obliquū. Itē querit de vno. quidā istituit filiū suū fideicommissum impuberē heredem suū & dicit in testō qñcūqz filiū meus decesserit. serit substitui sibi talem vulgariter pupillariter & fideicommissa

rie. an talis substitutiō valeat. Et videt prima facie dicendus q̄ nō. Nam cū verba copulatiue ponantur ergo oīa cōcurrere ops. Sed hoc est impossibile qz directā & fideicommissaria respectu ea fidem rerū & p̄sonarū & eodē tpe non concurrerent cū p̄vna directo succedatur in alia per obliquos. dicunt qdā q̄verbū substitui ad vulgare & ad pupillare & ad fideicommissariam extenditur. & idē ante aditā hereditatē habet locū vulgaris: post aditā infra pupillare etatem habet locū pupillaris: post pupillare etatem fideicommissaria: & ita tenent multi doctores & cōsulant ita fieri. dī autem substitutiō fideicommissaria idē qz olim testatores si de heredē. comittebant hereditatis restitutiōem illi cui mandata testatores sic dicendo. talē heredē meum facio & rogo eū p̄ fideicommissum quatenū meam hereditatē restituat tali ita qz nullo iure cogi poterat heres restituere. Et quia multi heredes frāgebant fidem nec hereditatem restituebāt: idē imperatores & senatusconsulti statuerūt qz postq̄ heres rogatus erit hereditatem alij restituere illā velut nolit & inuit restituat retenta sibi quarta que trebellianica appellat dum tamen sponte restituerit. Si em̄ inuit restituat nullā q̄rtā sibi retinebit. Itē est notandū qz testator pōt onerare siue grauare heredem suū ne in casu substitutiōis detrahat quartam trebellianicā sicut quartā falcidiā: qz non videt maior ratio de vna q̄ de alia fm aliquos. vnde si testator ficto amore diligat vtorē & velit sibi cōplacere poterit eā heredē instituire in solidū vel pro parte. Et sibi restituere quēuo luerit hoc modo. talem vxorem meā dilectam heredē mihi instituo. Et eidem qñcūqz qualitercūqz in futurum decederit. substitui talem absqz detractiōe alicuius quartę. tunc enim vxor sic instituta nō poterit retinere aut detrachere quartā de bonis & hereditate mariti quo ad p̄prietatē nisi solū v̄suffructū quādiu vixerit. Et certe multi testatores sunt qui dī faciunt substitutiōnes suis heredibus credunt & intendunt oīa eoz bona peruenire debere integraliter ad substitutiū nulla per heredē q̄rtā retenta. Et idē debent super hoc p̄notariū certiorari & interrogari qd volūte intendāt. In quarta autē iure nature liberis debita nō potest testator liberos suos heredē. grauare vel p̄ziuare quin in casu fideicommissarie substitutiōis possint eā retinere siue detrachere eo qz illā habet pater necessario filij relinquere.

¶ Forma breuis & simplicis testamenti.

In dei noīe amē. Anno cc. nouerint &c. qd ad hoc sit in scriptura publica vt in ea rei geste memoria semp valeat rep̄iri. Scilicet ego martin⁹ de ponte fan⁹ & compos me⁹ te intellectu p̄ dei gr̄as: quis infirm⁹ sin corpore. cōsiderās nil fore morte certius nihilqz incertius eius h̄ora: corpis tamen

imminēte languore illius magis formidat eū? volēs? cupiēs?
de bonis rebus? iuribus meis disponere? ordinare: ne inter li-
beros? & cōsanguineos meos aut alios quoscūq; psonas aliqua q-
stionis materia in? sup dictis bonis meis post mei obitū suscite-
tur. ne ego ab intestato decedere valeā. in pntia tui notariū publi-
ci? & testium infrascriptorū ad hoc specialiter vocatorū? rogato-
rum facio condo? & ordino meū testamētū vltimū nūcupatiuū?
meā vltimā volūtatē in hunc quī sequitur modū. In primis ani-
mā meā cum? a carnis netib? fuerit dissoluta humiliter recō-
mendo altissimō creatori? & redēptori nostro dño iesu xpō? & go-
rosissimē virginī marie eius matri toriq; curie ciuū supernorū.
corpori vero meo dā anima mea ab eo fuerit separata. eligo sep-
tū in cimiterio ecclesie parochialis sancti iōannis de alsto.
Et accipio de bonis meis adeo mihi collatis p aīa meā: & in res
dēmpcionem meorū peccaminū decē libras turof. de quibus fie-
ri? & exolui volo omnes equeias meas funerarias: & oīa in eis
necessaria pū bonorū q; necessitatis? & legata seu distributa in-
frascripta semel tātum. Et primo lego de dicta summa dño prio-
ri alesti p lecto funerario? & sepultura meis ac p canonicā portio-
ne sibi contingente de bonis meis quinq; solidos turof. Item le-
go capellano curato dictē ecclesie. xij. denar. turof. Itē lego &c.
ponātur legata pū ordinabit testator. residuū? dō dictarū decēz
librarum turof. si qd fuerit dari? & distribui volo p meos executo-
res infrascriptos in missis pro aīa mea celebrādis ad volūtatē
z a rbitrium dictorū executorū. Item de alijs bonis meis lego iu-
re institū? & iure herēd. petro filio meo. xij. lib. turof. semel tantū
in quibus dictis petrum herēdē mihi institui: volēs? & ordinās
īpsū cū dicto legato fore cōtētū de omnibus bonis meis: ita
q; in eisdem nihil plus petere possit cōsequi seu habere. Item
lego de alijs bonis meis iure institutiōis? & iure hereditario tof
quine filie mee vrozī laurētī philippi vltra dotē p me olim fuit
cum dicto laurētio marito suo pstituta quātoq; solid. turof. semel
tātū. in quib? & in dicta dote dicta tofquinā herēdē mihi institui.
volēs? & ordinās q; cū dictis qing. solid. & dote ipsa sit? & esse de
beat cōtēta de oibus bonis meis ita q; nihil plus in eisdem pe-
tere possit cōsequi seu habere. Itē lego de alijs bonis meis iu-
re institutiōis? & iure hereditario psendi filie mee? & ad op? sui
maritagij viginti lib. turof. semel tīm. in vltro hoc p suis vestib?
nuptialib? decē lib. turof. semel tīm. in quib? & c. ita q; &c. Quas
quidē summas sue legata dicte psendi exolui volo p meū herē-
dem infrascriptū p terminos? & solutōes statuēdos? & ordinādos
tpe cōtrahēdi inrimonij dicte psendis p amicos? & panguineos
suos. In ceteris aut oib? vniuersis? & singulis bonis reb? & iuri-

bus meis mobilib? & immobilib? pntib? & futuris quēcūq; quas
liacūq; quātracūq; & vbiq; sint vel cōsistant dicta bona res? &
iura ac quocūq; noie censent? seu valeāt nūcupari herēdē meū
vniuersalē mihi institui facio? & ore meo p pzio nomino bertran-
dum filiū meū legitimū? & naturalē. p quē exolui volo iubē atq;
q; mando oīa legata? & distributa p me supfacta locis? & psonis
quibus ptiuerit. Debita? & ac forefacta mea si q; post mortē meā
apparuerint. vt autē mea pntens ordinatio ac bonorū rerū? & iu-
rium meorum dispositio meli? celeri? & pfecti? equequant? execu-
tionis? ad salutē? & remediū aīe mee demādēt? & exequutores meos
z hui? mei vltimi testamēti gradatōres facio ordino? & esse volo
andrea philippi? & petrū de orato. Quibusquidē executorib? meis
z cuiuslibet eorū dē do tribuo? & cōcedo potestātē licētiā? & auctori-
tē de bonis reb? & iurib? meis accipiedi? vēdēdi? & distrabēdi tā-
tum qrtū fuerit necessariū? p solūdo? & satisfaciēdo oīa? & singula
legata? & distributa pdicta pspas oīa solūdo? & satisfaciēdi locis
z psonis qb? debebunt? lnia dicti mei heredis aut alteri? cuius-
cūq; psonē seu curie minime petita reqsita seu obtēta. hoc ē autē
testamētū meū vltimū nūcupatiuū? & mea vltima volūtas: qd et
quā valere volo p pzio atq; mado iure testamēti vltimi nūcupa-
tiui. Et si nō valeret iure testamēti volo qd valeat iure cōdicillo-
rū ac iure cuiuslibet alteri? vltime volūtatīs omniq; cō iure via
modo? & forma qb? meli? firmi? & efficacī? de iure vsu seu cōsue-
tudine valerēt? & cōsistere poterit? & debebit. Et si vnq; aliud
cōdidi siue feci testamētū seu testamēta cōdicillū aut cōdicillos
donatiōē vel donatiōes cū mortis seu alius quascūq; vltimas
volūtatē: illud illa illū illos illā? & illas de pnti casto īfringo: re-
uoco penit? & annullo nulliusq; valoris efficacie seu virtutis ab-
inde inantea esse volo. isto solo pnti testamēto meo vltimo nūcu-
patiū: & hac mea vltia volūtatē in suis firmitate: efficacīa? & vir-
tute ppetuo duraturo? & pmafuro. Rogans? & requirēs vos oēs
dnos infrascriptos qui bē estis pntes: & quos ppter pscris-
pta euocari feci: vt de pdictis oibus? & singulis dñ locus affuerit
sitis memores atq; testes. rogo etiā? & reqro? & notariū publicū
infrascriptū: vt? & tāq; cōmunē? & publicā psonā quaten? de oib?
z singulis supradictis cuiq; tāgētī facias? & cōficiās: facereq; &
cōficere possis? & valeas publicū institutiōnē: seu publicā instru-
mentā vñ vel plura: quot? seu que possint? & valeant dictari? &c.
Cōditum fuit hoc testamētum? & acta fuerunt hec &c.

¶ Forma testamēti continentis plures bonorum dispo-
sitiōes? & ordinatiōes.

In dei noie amē. Anno &c. Nouerint &c. q; cū hūana fragili-
tas qñq; mortis cogitatiōe turbata minosē possit adhibere

providetia in agendis. Salubre igitur ut remediis ut vnuquisque de bonis suis ordinet et disponat dum clare viget in eo iudicium rationis capropter ego andreas philippi sanus et corporis meum et corpore per dei gratiam in mea bona firma et valida memoria existens: confidens et attentes nihil fore morte certi? nihilque incerti? ei? bona. ac cupiens propterea gratia mihi assistere divina ipsius mortis levitabiles laqueos dispositione testamentaria praevenire. Ac de bonis rebus et turibus meis a deo mihi collatis disponere et ordinare: me ipsorum peritum inter liberos confanguineos et affines meos seu alias personas quascunque aliqua quistio materia post mei obitum suscitetur nec ego ab intestato decedere valeam: in tui notarii publici testium subscriptorum ad hoc specialiter vocatorum rogatorum presentia facio: codo: dispono: et ordino: meum testamentum ultimam nuncupatum et et mea ultimam voluntatem in hunc quod sequitur modum. In primis si quis deus cum aia sit corpori preterea mea deo aiaz cum a carnis necibus fuerit dissoluta humiliter recomendo altissimo creatori et redemptori domino nostro iesu christo. Necnon precesse ac gloriofissime virginis marie ei? matri. totique curie civium supriorum. Ceterisque omne corpus catholicis eius tradi de ecclesiastica sepulture. meo igitur corpori dum deus me duxerit ab hoc seculo evocatum aia mea ab eodem corpore meo fuerit sepata eligo sepulture infra ecclesiam conventus fratrum predicatorum alexandri in tuba parietum et antecessorum meorum. Et accipio de bonis meis per aia mea et in redemptionem meorum peccaminum centum libras turoff. de quod quidem summa fieri et excolui volo oes meas requias funerarias: et oia in eis necessaria tui bonorum que necessitatis offerend. et annualem panis vini et luminis fieri et excolui volo de alijs bonis meis. Et primo lego de dicta summa centum libras turoff. obitu prioris ecclesie parochialis sancti iohannis de alesto per lecto funerario et sepulture meis ac per canonica portione sibi ettingere. de bonis meis decem solidos turoff. Et lego capellano curato dicte ecclesie quatuor solidos. Et lego duobus secundariis et diacono maiori ipsius ecclesie quilibet eorum duos solidos et sex denarios turoff. Et lego quilibet bassino quatuordecim eiusdem ecclesie decem denarios turoff. Et lego quilibet presbytero tui seculari qui religiose quod mee inter fuerit sepulture et illa die qua corpus meum sepelietur vna missam de requie pro anima mea celebraverit duos solidos et sex denarios turoff. alijs vero presbyteris qui tantum intererint mee sepulture lego quilibet ipsorum quindem denarios turoff. Et lego supradicte ecclesie parochialis sancti iohannis de alesto per vno cantari i dicta ecclesia per aia mea fiendo et celebrando infra novena mei obitus quindem solidos turoff. Et lego pueri fratrum minorum dicte ville alexandri per vno cantari ecclesia dicti conventus per aia mea fiendo et celebrando infra novena dicti mei obitus quindem solidos turoff. Et lego tali ecclesie

tali et tali te. put testator ordinabit. Item lego supradicto conventui fratrum predicatorum alexandri per duobus cantaribus in ecclesia dicti conventus per aia mea fiendis et celebrandis vno scilicet in capite novene et alio in capite anni predicti mei obitus: per quolibet cantari viginti solidos turoff. Et lego supradictis alijs ecclesijs per filiis bus cantaribus tam in capite novene quam in capite anni mei obitus in eisdem ecclesijs per aia mea fiendis et celebrandis per quilibet cantari similes summas siue legatarum: put supius eis legavi. Et lego omnibus et singulis presbyteris tui secularibus qui religionis quod in capite novene et in capite anni mei obitus missas de requie per aia mea celebrabunt: et deinde i absolutis supra mea sepultura fienda itererunt per quilibet die quilibet ipsorum duos solidos et sex denarios turoff. Et lego dicto conventui fratrum predicatorum alexandri per vno annuario perpetuo in ecclesia dicti conventus singulis annis i fili die mei obitus per aia mea: et per alios parietum meorum et aliorum quibus teneor et per quibus intendo fiendo et celebrando quindem libras turoff. Et lego religionis fratribus tali et tali per vno tricenario missarum per quilibet ipsorum per aia mea celebrandarum quilibet eorum triginta solidos turoff. Et lego de summa predicta centum libras turoff. decem pauperibus puellis maritandis per heredes meos infra scriptos eligendis quilibet earum quatuordecim libras turoff. Residuum vero dicte summe centum librarum turoff. si quod fuerit dari et distribuere volo per meos executores infra scriptos i missis per aia mea put visus fuerit dictis meis executoribus ad eorum arbitrium et voluntatem. Et lego de alijs bonis meis lego iure institutionis et iure hereditario Karherine filie mee: et ad opus sui maritagi centum libras turoff. semel tamen vestibus suis et alijs armentis et localibus nuptialibus i dicta summa inclusis. In quodquidem centum libris turoff. dicta Karherine herede mihi instituo volens et ordinans quod dicto legato ipsa sit et esse debeat cuncta de omnibus bonis meis: ita quod i eisdem nihil per petere possit cunctis seu hinc. Quia summa siue legatum eadem Karherine excolui volo per meos heredes infra scriptos per terminos et solutiones statutorum et ordinandis per executores meos infra scriptos: et alios amicos meos et dicte Karherine tpe quo maritabitur. Et eo casu quo dicta Karherine in futurum decederet infra pupillarem etatem aut alio quocunque fine ple legittima de se et ex suo legitimo matrimonio precreta substituo sibi pupillariter vulgariter et per fideicommissum heredes meos infra scriptos. Et lego de alijs bonis meis lego iure institutionis iure hereditario posthumo seu posthumis legum ventris Margarete uxoris mee si et casu quo pregnas fuerit et ad lucem pervenerit seu pervenerint: siquidem vnicuique mascululi fuerit. It. libras turoff. semel tamen si fuerit duo aut plures mascululi quilibet eorum. It. libras turoff. semel tamen si non fuerit unica femella lego eidem quater viginti libras turoff.

semel tñ. si aut fuerint due aut plures semelle cuiuslibet earum lego quinquaginta libras turoñ. semel tñ. Et si fuerint duo posthumus vnus. s. masculus et alia femella lego masculo. xl. libras turoñ. et femelle quinquaginta libras turoñ. semel tñ. In quibus quid sum mis siue legatis dictos posthumus seu posthumos heredem. mihi substituo volēs et ordinās qd cum predictis legatis siue summis ipsi sint et esse debeāt cōtēti de oibus bonis meis. ita qd et. Et quas summas siue legata dictis posthumus seu posthumis i casu seu causa sibi predictis exolui volo p meos heredes infra scriptos p solutiones et. put ordinabit testator. Si vero dicti posthumus aut posthumi decederēt in futurū infra etatē pupillare aut alio quocūq; sine ple legitima et. substituo eis pupillariter vulgariter et per fideicommissum heredes meos infra scriptos. Item volo et ordino qd heredes mei teneantur et debeant de et sup bonis meis alimētare lutherinā filiā meā supra dictā atq; dicti posthumus siue posthumus quousq; fuerint etatis maritadi et in matrimoniu fuerint collocati seu collocare. Et Item lego dicte magarete vxori mee omnes suas vestes et localia et sui corporis garnimenta per me sibi hactenus emptas et emptā vel donatā. Et Item pl lego eidē magarete vusufructus et administrationē bonorū meorū tandiu quā diu viuet et in domo et bonis meis morari et mansiones facere voluerit vitam vidualē et honestā tenendo et seruando absq; redactione computi cuiusq; curie seu persone et qd vusufructus bonorum meorum predictis ipsa teneat et debeat liberos meos nutrire et alimētare ac alia onera hereditaria supportare. Et Item lego eidem magarete vxori mee viginti libras turoñeses semel tantum pro suis voluntatibus in vita et in morte libere facendis. Item confiteor et recognosco prefate magarete vxori mee ibidem presenti stipulanti solēniter et recipienti me et ab eadem de bonis suis dotālibus vltra alia per me sibi recognita realiter habuisse et penes me habere primo triginta libras turoñenses. Item plus octo marcas argenti in sex talleis operis mōtis pfulani. Item vnum lectum munitum de vna culcitra cum suo puluinari plume ponderante duo quintalia. duobus coopertoriis. duabus flaciatis et sex lintheaminibus bonis et sufficiē. que omnia eidem magarete vltra stipulati reddere et restituere promitto. et per meos heredes infra scriptos reddi ac restitui volo de die in diem post mei obitum. dum et quādo dicti mei heredes ab ea seu per eam requirētur. Pro quibus omnia bona mea obligo et pporbeco. obligatq; et pporbecat esse volo. Item sciens et attendēs robertū filium meum mihi olim grandem et atrocēs iniuriā fecisse et intulisse vñ ictum cum quodam cultelo in facie mea dando et percutiendo malitiose. adeo ipsum exheredo et

hereditatis mee penitus alienum et expertem esse volo. In ceteris autem omnibus vniuersis et singulis bonis rebus et iuribus meis mobilibus immobilibus ac per se mouentibus presentibus et futuris quocūq; qualiācūq; quantacūq; et vbicūq; sint vel cōsistant dicta bona res et iura ac quocūq; noie censentur seu valeant nuncupari heredes meos vniuersales mihi instituo facio et ore meo proprio nomino petrum et anthoniū filios meos impuberes legitimos et naturales equis portionibus. per quosquidē heredes meos exolui volo imbeo atq; mando omnia vniuersa et singula legata et distributa superius per me facta locis et personis quibus pertinuerint. Debitaq; ac fore facta mea si que post mortē meam apparuerint. et eo casu quo in futurum cōtingeret alterum dictorū petri et anthoniū filiorum et heredum meorum decedere infra pupillarem etatem aut alio quocūq; sine prole legitima de se et ex suo legitimo matrimonio procreata. aut cum prole legitima et deinde illa proles posset decedere et sine alia ple legitima alium eorundem supiuentem dicto sic premoventi et lizeris suis mō pmissio decederet. inuicem substituo. Si vero ambo petrus et anthonus modo pmissio decederēt substituo eis posthumum ventris dicte magarete vxoris mee. si vnus vel plures masculus seu masculi. dicto vero posthumus seu posthumis masculo vel masculis si et casu quo decederet seu decederent infra etatē pupillarem aut alio quocūq; sine ple legitima et. substituo dictam lutherinā filiā meā. Luquidē lutherine si cōtingerit eam decedere in futurū infra pupillare etatē aut alio quocūq; sine ple legitima et. substituo posthumā seu posthumas femellas ventris dicte magarete vxoris mee vnam vel plures. si vero dicta posthuma seu posthume modo pmissio decederent substituo eis gregoriū philippi fratrem meum. cuiquidē gregorio in casu pmissio expresse pbeo atq; veto ne pteritū huiusmodi substitutionis ipse fieri faciat aut procuraret aliquod inuentarium siue rectorū de bonis meis. et casu quo faceret seu procuraret nunc pro tunc predictā substitutionē eidē adimo et ruoco et annullo. Item volo et ordino atq; prohibeo dictis petro et anthoniū filijs hered. meis ne aliquo tempore in futurum quauis occasione ratione siue causa dictam meam hereditatem et bona eiusdem inter se diuidant nisi ambo essent concordēs et eo casu quo alter alterum ad diuisionem predictam pronocaret seu requireret. volo qd ille pronocans seu requirēs committat ipso facto penam quinquaginta librarum turoñ. que pena siue summa parti bonorū alterius eorundē adijciat et accrescat siue applicetur. Item volo et ordino qd dicti heredes mei et quicūq; meus heres extiterit credant et credere teneantur omnibus et singulis debis

tozibus meis suis medijs iuramentis affirmatibus debita in quibus mihi tenetur seu parte eorundem mihi viuere soluisse. Et scis ens et attēdes dictos liberos meos fore impuberes et in etate pupillari cōstitutos. ideo facio et decerno tutores testamētarios gubernatoresq; et administratores psonarum bonoz dictozum liberorum meozū tā natozū q̄ nasciturozū dictā margarētā vxorē meā matrē eorūde liberozū et petrū de ozo fratrē suū de quibus specialiter cōfido releuando eos expresse a consecutione inuentarij a redditiōe cōputi. Et q̄ etiā possint et valeant adiuturi in re seu assumere onus administrationis huiusmodi tutele absq; licentia confirmacione seu decreto cuiuscūq; iudicis siue magistratus. vt autem mea p̄sens ordinatio etc. vt in precedenti forma. testator ideo facio ordinio et esse volo executoris meos et huius mei vltimi remitte mihi testamēti gadiatores videlicet talem et talem eozum quē respectio liber quibusquidē executoribus meis etc. vt in forma precedenti nē inueni vſq; ad finē. Et conditus fuit hoc testamētū et acta fuerūt hec apud tarrū tuto alectū p̄dictū infra conuētā fratru predicatorū in capitulo dicti ribus. vt cōuentus. p̄tribus testib; ab eodē testatore vocatis et rogatis Garbi. tu li et tali etc. Et nota q̄ quādo testator infirmus notarij dū desit etc. l. h. §. gnat locū vbi cōficiēt testamētū debet de hoc facere mētionem et etiā de dispositiōe testatoris hoc modo Et dicitū fuit hoc testamētū et acta fuerūt hec in tali loco et in domo habitatiōis dicti testatoris in quādā camera vbi dicit? testator sedebat infirmus in suo lecto: vel in tali loco. vbi dicit? testator sedebat ad ignem. et sic de similib;.

¶ Item nota q̄ licet forma p̄cedens cōtineat varias dispositiōes et diuersa capitula: tū nō cōprehēdit nec cōprehēdere pōt omnes quas testatores possunt ordinare: q̄ hoc ex humana inuētiōe foret impossibile: cui vſitatū hominū nō sit finis. Nec etiā intelligas q̄ quilibet testator inferat in suo testamēto oēs predictas dispositiōnes siue capitula. Sed ideo possit plures vt notarij iuxta casū exigētiā dū cōficiēt testamēta possint recipere quas voluerint prout testatores disponēt et ordinabunt. ¶ Item nota q̄ notarius q̄ recepit instrumentū alicuius testamenti potest dare et reddere integrum instrumentum heredi instituto de toto illo testamēto: vel de parte tñ sicuti de ipsa institutione heredi. Et similiter pōt tradere et cōficere publicū instrumentū legatario seu legatarij dicti testamēti si velint vel de vna parte siue clausula cuiusdē sces de legato sibi facto duntaxat. Et etiā substitutus et fidei cōmissarius. vnde si notarius tradat instrumentū de vna pte tādū sine clausula testamēti debet in eo ponere p̄ncipiū ipsius testamēti: vſq; ad certa legata et finē. sicuti institutionē heredis. et deinceps vſq; ad finem.

¶ Forma instrumenti hominis cecū.

N dei nomine amen. Anno. etc. Nouerint etc. q̄ cum humana fragilitas quandoq; mortis cogitacione turbata minore possit adhibere pudentiā in agēdis. Salubre igitur videtur remedium vt vnusquisq; de bonis suis ordinet et disponat dum clare viget in eo iudiciū ratiōis. Expropterea constitutus presentia literis in p̄sentia mei notarij publici et testij infrascriptozū andreas philippi cecū et totaliter carēs visu tam ex eius senili etate q̄ caligine que oculis eius accidit siue euenit: vel ex tali accidēti sine egritudine. Inanus tñ et cōpos mēte et intellectu p dei gratiā ac in sua bona fama et valida memoria etis quīs etiā alia foret corporea infirmitate grauatur? Si infirmus sit testari volēs dixit et verbotenus ex posuit: q̄ ipse vult pposuitq; et intendit suū facere et cōdere vltimū testamētum: et de bonis reb; et iurib; suis a deo sibi collatis p aia sua q̄ alis disponere et ordinare. Et ob hoc dictos infrascriptos testes ac me notariū publicū infrascriptū euocari et ad se venire fecit requisit et rogauit. Quosqdē testes et me notariū ibidē p̄ntes pfecte et clare agnosce pcepit et itelligit vt dicebat quāuis nos et psonas n̄sas nō videat: et hoc ex n̄ris vocib; et pmo n̄is? dū nos singularit̄ audit loq̄. Et p eo q̄ ahi sui visus carētiā nos et n̄s? quilibet prout asserbat cognouit et cognouerat ac n̄si notitiā habuerat. Et ideo dū nos de p̄nti audit loq̄ itelligit pcepit esse illos quoz noibus nūcupamur seu audierat nūcupari. Rogās eodē testes quaten? p̄secutiōit recitatiōi dicti sui testamēti velint interesse: et esse de cōsētis in eodē memores atq; testes. Rogādō etiā me notariū publicū infrascriptū vt et tanq̄ p̄munet publicā psonā q̄ten? dictū suū vltimū testamētū in scriptis redigere: et deinde eorū p̄dictis et infrascriptis testib; habere recitare. qd testamētū sic in scriptis redactū et recitatiū voluit et vult suū esse vltimū testamētū nuncupatiū et sui animi sciētiā dispositū et suā esse vltimā voluntatem. ipsūq; voluit p̄sonas me notariū remanere ac custodiū vſq; ad diēz sui obitus: et post eius mortē siue obitum voluit et p̄cepit illud in publicam formam redactū tradī et deliberari heredi seu heredibus suis in infrascriptis. Necnō cuiuslibet particulari legatario si idigeat clausulā legati sibi per ipsū andrē in eodē suo presenti testamēto relicti siue facti. Et vltērius rogauit dictos infrascriptos testes vt in pede siue fine huius testamēti se suos p̄p̄is manib; subscribat. Quibus p̄missis prefatus andreas philippi in p̄sentia et auditiā dictozum et infrascriptozū testij ac mei notarij publici infrascripti suū fecit condidit et ordinauit testamētum vltimū nuncupatiū et suā vltimā voluntatem de bonisq; reb; et iuribus suis disposuit in hunc qui sequitur modū. Ego andreas

philippi predictus fanus: cōpā mēre ⁊ intellectu ac in mea bo
na firma ⁊ valida crītes memoria p dei gratiā vī pemitit licet
corporea sim infirmītare gramatus ⁊ infirmītare considerans ⁊ ar
tendens nil fore morte certū ⁊ nībilq incertū ei⁹ hōia. corpōis
tū īmmīnentē laqueo illi⁹ magis formidat cūctus. hoc ponat sī
infirmū ei⁹ testari vult alio nō ac cupiēs ppter ea qdā mīabī ali
fīte diuina ip⁹ mortis īnevitabiles laqueos dīspōsitiōe testa
mentaria pūnīre: ac de bonis reb⁹ ⁊ iuribus meis a deo mīhi co
latis dīspōnere ⁊ ordinare ⁊c. vī in alijs testamentis pōuit testa
tōs dīspōnere ⁊ ordinare vīq ad fīnē. deīnde in fine testamētī pō
natur fīc. Quidā fuit hoc testamētū ⁊ acta fuerūt bīc in tali lo
co ⁊c. pscītib⁹ testib⁹ ad eodē testatōre vocatis ⁊ rogatis tali ei
tali ⁊c. quī fīnt sēptē vī in alijs testamētīs. Quidquid testēs oēs
⁊ sīnglī ī fine sine pede pñtis testamētī seu ei⁹ notē sē suis manib⁹
pñtis pñtis subscrīpserūt ī hīc modū. Ego talis testis pñdict⁹
vī pñtis in cōfessione ⁊ recitatioē pñdicti testamētī testē pñtis
subscrīptioē manu mea pñtis facta. Et ego talis testis pñtis
ī mīlīter vī pñtis testē manu pñtis. Et ego talis etiā vī pñtis testē
testē manu pñtis. Et ego talis testis pñdict⁹ fūī pñtis ī pñmissis.
Et ego talis testis supradict⁹ etiā ī pñmissis pñtis fūī testē pñtis
ī scriptura manu mea pñtis facta. Et ego talis testis ī pñmissis
pñtis fūī testē pñtis scriptura manu pñtis facta. Et metalī no
ra. auctoritate regia vel alia publico quī de pñctis oībus ⁊ sīn
guīs requisit⁹ ⁊ rogatus notariū recepī ⁊c. ¶ Et nota qd sī cecus
velīr facere codicillos eadē solēnitatis seruārī debet ī pñbīo qd
ī alijs clausulis sicut ī pñcedētī testamētō mutatis mutand⁹
pōuit discretiōnī notarij videbīs faciendū sequēdo formam codi
cilloīū: hoc excepto qd ī codicillis sūfficiūt quīq testēs vocatī
⁊ nō rogatī: quīa dīcāt qd etiam requirūt sēptē testēs in
codicillis sicut ī testamētō homīnis ceciq: eadē solēnitatis ⁊c.
¶ Et nota qd tam cecus a natura sue a natūrate qd vīlī qd aliquī
vidit ⁊ postea causante senectute vel alīs ei aliquo accidētī fact⁹
est cecus possūt cū pñmissis solēnitatibus facere testamētū ⁊ sī
mīlīter codicillos quīs forma pñdicta testamētī referatur ad
illum cecum quī aliquando perantea videns fuit: vnde sī cecus a
natūrate quī nunq fuit vidēs velīr testārī notari⁹ nō debet
sequi sicut apponere ī testamētō oēs solēnitates ī principio pñ
dicte forme cōtētas: sed debet omītere illas quibus cauetur
q talis cecus ⁊ carens visu tam ei⁹ senili etiā qd ei⁹ caligine ⁊c.
Et illā quā habet qd testatōr agnoscat testēs ⁊ notariū dūm cō
loqui audīt pro eo quā ante sūī visus carēntiam notitiā eorūde
habuerat ⁊c. quā hoc est falsum cum nunq oēs vidētīr: sī p
sensū vīvis illorum notitiā habere nō pōtuerit. ⁊ alias similes

prout discretus notarius discernere poterit.

Consequitur de donatione causa mortis. a. ¶ **C**ausa mortis donatio fm aliquos magis est contra: natione-
ctus qd vltima voluntas: tñ qd cōtinet omni bonumz cā mort-
vltima dispositionem ideo hec vltimo loco pōt trā. tis. De
clarum vltimarū voluntatū de ea aliqua dicere pōt hac do-
posui offendēdo quid est donatio causa mortis. a q. natione
bus fieri possit. z qualiter seu quibz modis reuocet. Est autem cā mort-
causa mortis donatio fm aliquos cū quis magis se habere id qd risvide
donat qd eum cum donat tradēdo: vel se obligando magisqz cū qui summa
donat qd herēdē suū. A quibz vero fieri pōt hec donatio? dico q. aso. C. de
tam ab oīe fano qd infirmo: tā a patrefa. q. a filiofa. dñ thāts doñ. cau.
fi cōpos metis z talis qui etiā testari possit ex cepto filiofa. te. mortis.
stari nō pōt z tñ causa mortis donationē facere pōt vñ statim dñ. vbi pres-
can. vñ licet hec donatio vñ dictū fieri possit z ab oīe fano quia dñt ordi-
cogitat quando cūqz se moriturū. Et ab oīe infirmo quia videt ne q. suū
mortis periculū sibi imminere z tā a patrefa. q. a filiofa. cōiter ctoz nī. z
tñ fieri solet a filio vel filiafa. qñ in sui patris potestate sunt. Et cō cō
fimititer a nepote vel nepte ex filio qñ in aui sui paterni potesta-
te existunt dñ ses infirmam. z dubitat de morte: habet peculū
sue dona pfecticia vel aduēcticia de quibz disponere desiderāt.
In quaquidē donatione necesse est patris vel aui cōsensum. z li-
centia interuenire. ¶ **C** Itē est notandū q. in causa mortis donatio-
ne possunt substituiōnes fieri non quidē directe vñ sine testamē-
tis sed fidei cōmissum vt per verbū substituo vel aliud simile. vel
per verbū dono vñ plenius videbis infra in forma instrumēti
eiusdē. ¶ **C** Itē est notandū q. per hec donatio perficit per stipula-
tionem vel pollicitationē vel sola traditione fm iura ideo necesse
est vt donatarij seu donatarij sint in dicta donatiōe presentes
tipulati. z recipiē. vel saltem q. notarij. p eis si sint absē. stipu-
etur. potest tñ fieri etiā inter absē. z valebit nō vt donatio cau-
sa mortis: sed iure fidei cōmissi. z fm aliquos valebit etiam iure b. ¶ **C** A
donationis causa mortis. In quo auct z in quibz differt hec cau-
sa mortis donatio a legato? z in quibus cōuenit cā eodē. hec di-
mitto q. iuris sunt: nō pērtinet multū ad notarios. Sed quali-
ter z quibus modis reuocatur causa mortis donatio. dico q. tri-
bus modis. ¶ **C** Primo modo si prius decedat donatarius q. dona-
tor. ¶ **C** Secōdo si donato: cōualuerit ab ea qua derinebatur infirmū cau. mor-
tate: donatiōe nō confirmauerit. z hoc si infirmus sit donato: ris. nū-
quādo donatiōe facit. ¶ **C** Tercio si peniteat donato: z donatiōis
re eum facit. ¶ **C** Itē est notandum q. filius vel filiafa. pōt in pa-
tris vel aui absē. facere donatiōē causa mortis dñ tñ pater vel pēsside-
mus licentiā sibi dederit: de illa oīes p publicū instrumētū. iugdū.

Certe est notandū qd si filius vel filiasa cum licētia ⁊ cōsensu patris vel aui sui paterni faciat donationē causa mortis ⁊ in ea alii qua ex bonis suis donet patri vel aui a quo licētiā habuit non valet talis donatio facta patri vel aui. et ideo cōsultunt quidā qd si filius velit donare patri vel nepos aui paterno qd tunc pro auctoritate patris vel aui paterni interueniat auctoritas iudicis: ⁊ tunc valebit donatio fin eo. sed de hoc me remitto iuri. **C**erte est notandū qd pater dū dōtat filiū potest sibi in dotali instrumento licētiā dare donādū vel disponēdū de certa parte dotis: quā licētiā post postea si velit reuocare nisi obfiet sibi iuramētū per eum in dicto instrumento p̄stitum.

Coforma instrumenti donationis causa mortis.

In die noīc amen. Anno ⁊c. Nouerint ⁊c. qd cō laurētius fili⁹ andree philippi esset in graui infirmitate cōstitutus: sanus tñ ⁊ cōpos mēte ⁊ intellectu ac in sua bona firma ⁊ valida memoria cristēs: velleq; et affectaret ⁊ propterea de bonis rebus ⁊ iurib⁹ suis dī sponere ⁊ ordinare: ac donationē seu donationes causa mortis facere. idcirco dicto andree patri suo ibidē p̄senti humiliter supplicauit quaten⁹ licētiā auctoritatē ⁊ p̄missum eidē laurētio filio suo dare ⁊ cōcedere dignes dictā causa mortis donationem seu donationes faciēdi ac de bonis rebus ⁊ iurib⁹ suis tā pro aia sua qd als disponēdi ⁊ ordinādi. Quicquid andreas pater audi tā per eum supplicatione p̄dicta p̄ dictū laurētium filiū suū dilectum sibi supra faciat: eidē tanq; iuri ⁊ rationi cōsone fauorabiliter annuus motus etiā filiali dilectione erga dictū laurētium filium suū: licētiā auctoritatē ⁊ p̄missum eidem laurētio filio suo p̄senti petēti ⁊ requirēti dedit ⁊ p̄cessit faciēdi donationē seu donationes causa mortis: ac de bonis rebus ⁊ iurib⁹ suis ordinādi ⁊ disponēdi pro aia sua qd alias prout sue volūtati libitū fuerit. Quib⁹ quidē licētiā auctoritatē ⁊ p̄missū obtentis dictus laurētius de licētia p̄missu ⁊ auctoritate quib⁹ supra in dicti andree p̄is sui meis notarij publici ⁊ testij infra scriptorum p̄sencia donationem seu donationes causa mortis fecit de bonis reb⁹ ⁊ iurib⁹ suis a deo sibi collatis ordinauit ⁊ disposuit tā p̄ aia sua qd als in hūc qd sequit̄ modū. Primo nāq; aiam suā cū a carnis netib⁹ fuerit dissoluta humiliter recōmēdauit altissimi creatori ⁊ redēptori n̄ro dño iesu xpo: necnō p̄cesse ac gloriofissime virginī marie ei⁹: m̄i totiq; curie ciuiū supernorū. **E**oꝝ p̄oꝝ vero suo dū aia ei⁹ fuerit ab eodē separata elegit sepulturā in cimiterio ecclesie parochialis sc̄ti iohannis de alesto. deinde de licētia auctoritatē ⁊ p̄missū quib⁹ supra accepit de bonis suis p̄ aia sua ⁊ in redemptionē suorū peccaminū viginiquinq; libras

turonēsi. De quaquidē summa fieri ⁊ exsolui voluit et ordinauit oēs suas exequias funerarias ⁊ oia in eis necessaria tā honoris qd necessitatē ⁊ legata ac distributa infra scripta semel tñ atq; of ferendū annualem panis vini ⁊ luminis. Et primo de dicta summa donauit siue legauit dño p̄ioꝝ dicte parochialis ecclesie alesti pro lecto funerario ⁊ sepultura suis ac pro canonica portione sibi contingēdi de bonis suis quinq; solid⁹ turonēsi. **A**t donauit siue legauit capellano curato duob⁹ secundarijs ⁊ diacono maiori dicte ecclesie cuiuslibet eorū duos solidos turonēsi. **A**t donauit siue legauit cuiuslibet basilino quēstaz dicte ecclesie decē denarios turonēsi. **A**t donauit siue legauit cuiuslibet p̄sbytero qd sue interfuert sepulture quēdecim denarios turonēsi. **A**t donauit siue legauit dicta causa mortis donatione cōuentui fratru p̄dicatorū alesti pro vno cātari in ecclesia dicti cōuentus pro aia sua siēdo ⁊ celebrādo infra nouenā sui obit⁹ quinq; solidos turonēsi. **A**t legauit siue donauit cōuentui fratru minorū dicte ville p̄ vno alio cātari in ecclesia dicti cōuentus pro aia sua siēdo ⁊ celebrādo infra nouenā sui obitus quinq; solid⁹ turonēsi. **A**t legauit siue donauit domui sancti antonij dicte ville pro vno alio cantari in ecclesia dicte domus p̄ aia sua siēdo ⁊ celebrādo infra nouenā sui obit⁹ quinq; solid⁹ turonēsi. **A**t legauit siue donauit dñabus monialib⁹ monasterij beate marie de fontib⁹ in alesto residētibus p̄ vno alio cantari in ecclesia dicti monasterij pro aia sua siēdo ⁊ celebrādo infra nouenā dicti sui obitus quinq; solidos turonēsi. **I**tem donauit siue legauit dñis canonicis sancti germani de monte curio supra alesti in augmentū eorum veltarij quinq; solid⁹ turonēsi. **I**tem donauit siue legauit dicte parochiali ecclesie sancti iohannis de alesto pro duobus cātarijs in dicta ecclesia pro aia sua siēdis ⁊ celebrandis: vno scilicet in capite nouenē: et alio in capite anni dicti sui obitus: pro quolibet cantari septem solidos et sex denarios turonēsi. **I**tem de summa p̄dicta donauit siue legauit dño tali p̄sbytero pro vno trentenario missarum ⁊c. **A**t domino tali p̄sbytero pro vno trentenario missarum ⁊c. prout disponet ⁊ ordinabit donatoꝝ. residuum vero dictarum viginiquinq; librarum turonēsi. si quod fuerit dari et distribui voluit per suos executores infra scriptos in missis pro anima sua celebrandis ⁊c. **I**tem de alijs bonis suis donauit siue legauit p̄dicta causa mortis: ac de licētia p̄missu ⁊ auctoritatē quibus supra iure institutionis et iure hereditario philippe filie sue: et ad opus sui maritagij quinquaginta libras turonēses semel tantum. Et ultra hoc vestes suas nuptiales vsq; ad summam seu valorem viginī librarum turonēsiū. Cum quibus voluit dictam philippā esse contentā de omnibus bonis suis: ita qd

nihil plus in eisde petere possit conse qui seu habere. Et eo casu q dicta philippa in futurū qñqz decedere contingeret sine p le legitima de se: et ex suo legitimo matrimonio procreata dicta summa quinquaginta librarū turonens. cū vestib⁹ nuptialib⁹ p di ctis dicta cā mortis donatione donauit p̄tinere q ac puenire vol uit guillelmo filio suo infra scripto. Itē eadē donatione cā mor tis donauit siue legauit yfendi vroz sui p seruitiis sibi p ea ha ctenus factis et impensis de cē libras turonens. semel tāto. eidem soluēdas et c. ponant alia legata siue donatiōes et dispositiones seu ordinationes. put donatoz disponet et ordinabit. Cetera vo oia vniuersa et singula bona res et iura sua mobilia imobilia ac p se mouentia p̄stia et futura quocūqz qualiūcūqz quātacūqz et vbi cūqz sint vel consistant ac quocūqz noie censeant seu valeat mun cupari. p̄fatur laurentius de licentia pmissur auctoritate quib⁹ supra dedit et donauit predicta cā mortis donatione guillelmo fi lio suo legitimo et naturali licet absenti. et mihi notario publico in fra scripto vt et tāq cōi et publice persone pro dicto guillelmo ab senti. suisqz heredibus ac successozib⁹ in futurū vniuersis stipulā ti solēniter et recipiēti. Si q dictus guillelm⁹ decederet in fu turum qñcūqz sine prole legitima de se et ex suo legitimo matri monio procreata predicta bona oia res et iura eadē donatiōe cā mortis donauit ac pertinere et puenire voluit dicte philippe fi lie sue. ponant alie substitutiones si plures fecerit donatoz. Has aut donationes causa mortis predominantes laurentius de licen tia auctoritate et permisso qb⁹ supra ratas gratas et firmas ha bēdo laudauit approbauit emologauit ratificauit confirmauit. easqz valere et robur perpetuū obtinere voluit iure donatiōis cā mortis ac iure cuiuslibet alterius vltime volūtatis omnīqz alio iure via modo et forma quibus de iure vsu stilo seu consuetudine valere et consistere poterunt et debebūt nisi ipsum laurentium ab ea qua detinetur infirmitate conualescere et liberari vel presenz ris donatiōis penitere aut donatarios predictos premoz cōtin gat. altero em boz casuum contingentiū p̄sens donatio nāc. p tunc reuocata fit et penitus euancelat. Et executorum suum et huius sue vltime voluntatis fecit et esse voluit martinū de ponte sacerō suum cui dedit et concessit potestatem licentiam et auctoritatem de bonis suis accipiendi et c. in forma. Quasquidē donatiōē seu do natiōes cā mortis p̄fatus laurenti⁹ modo p̄misso fecit psonis et locis supradictis licet absenti. me notario publico infra scrip. vt et tāq cōi et publica psona pro eisde acceptante stipulāte solēni ter et recipiente. In qbus oibus et singulis p̄missis supradict⁹ andreas philippi p̄ dicti laurenti⁹ auctoritate suā paternā et li cen tiā interposuit pariter et assensum. De quib⁹ oib⁹ dict⁹ laurē

tus petijt sibi et alijs quoz interest concessit et fieri voluit publi cum instrumentum seu publica instrumenta vnum vel plura per me notarium publicū infra scriptum: quot seu q possint et valeat dictari et c. in forma. Acta fuerunt hec et c.

Sequitur de codicillis.

Postq de testamētis dictū est nūc de codicillis⁹ qui etiā a vltime voluntatis dicunt aliqua ostendere opz. Videndum codicil⁹ igit p̄mo est qd pōt facere codicillos: qñ et in quo dis lis. Vide ferūt vel conueniūt cū testē. Potest autē ille solus facere codicil⁹ de los qui testm facere potest de iure. si cñ de iure ipediri facere tes tamentū: vt quia nō est cert⁹ de statu suo vel qz furiosus est vel lis. C. et alijs rōnibus quas dixi supra sine dubio nec faciet codicillos. si furiosus em per oia et in oibus absente. vel quiescente. vel dormiente. Et p do. loco habet. excipit tñ a dicta regula s̄m aliquos mutus qui ne scit scribere: qz l⁹ testm facere non possit nisi de equitate canonice ad ad pias causas vel nisi impetrauerit a p̄ncipib⁹ codicillari tñ potest fieri aut possunt codicilli et facto testē et nullo testē facto. Et siquidē codicilli p̄cedūt testm non valēt nisi testē postea fa cto confirmet. sed vbi testm p̄cedit codicillos semper videntur cōfirmati in testē p̄cedenti. et hoc de iure p̄torio antiquo. Hodie autem siue codicilli p̄cedant testm siue testamentū p̄cedat co dicillos semper vident⁹ esse codicilli confirmati in testē. Diffe runt vo codicilli a testē in hoc: qz in codicillis hereditas neqz da ri neqz adimi seu auferri pōt saltes directer: hoc ideo ne p̄funda tur ius testamentoz et codicilloz. Item nec codicillis pōt et be redatio scribi vel fieri. Item neqz cōditio aliqua heredi institu to in testē adijci nec substitutiones directe fieri possunt i codicil lis. p̄ hēc cōmissum aut hereditas recte in eis relinquuntur. Itē differūt codicilli a testē in hoc: nā si quis duz esset filiusfamilias in codicillis relinquat hēc cōmissum postmodū decesserit p̄ter ei⁹ eadē volūtate durante valebūt codicilli. quod ita esset in testamento: qz a principio testm fuit nullus cū filiusfamilias testa ri nō possit. Item differunt qz plures codicillos quis facere pōt et nullam solēnitatē ordinationis desiderāt et oēs valebūt nec r̄ p̄tur primum per scdm nisi sed⁹ contradicat p̄mo. Testamēta vo duo aut plura vt vtrūqz valeat simul nemo facere pōt: qz p̄i mum semper rūpitur per poster⁹ nisi fieret a milite. Itē i testē eriguntur septem testes et rogati: sed in codicillis quinqz suffi ciunt etiā nō rogati. Conueniūt aut codicilli euz testē in hoc: qz infirmant⁹ sicut testm si fiant ab eo qui condidit testm. si vo ab eo qui voluit decedere intestatus nō infirmantur agnatide postib⁹: nili licet testm infirmet. Itē capit⁹ diminuit⁹ eodē modo irrū tantur codicilli sicut testamentū. Dicitur autem codicillus quasi

parvus cōdet respectu testamenti qđ magnus cōdet dici potest
eo qđ plura continentur in eo qđ in codicillis.

¶ Forma instrumenti codicillorum.

In dei nōre amen. Anno 2c. Nouerint 2c. qđ in p̄sentia
me notarij publici 2 testium infrascriptoz cristēs 2 p̄
sonaliter constitutus martinus de ponte sanus 2 com
pos mētē intellectu per dei gratiam ac in sua bona fir
ma 2 valida memoria existens quīs corporea esset infirmitate
grauatus reminiscens 2 ad sui memoriam reducens prout dice
bat se dudum fecisse codicillū 2 ordinasse suum vltimū testamē
tum nuncupatiū p me notariū publicum infrascriptū in notam
sumptum sub anno 2c. Et in eodem suo testamēto inter cetera se
cisse 2 instituisse suum heredem vniuersalem in omnib⁹ bonis re
bus et iuribus suis bertrandum filium suum nulla substitutione
eidē facta in casu quo contingeret eum in futurū decedere infra
pupillarem etatem aut alīs quandoq; sine prole legitima. Nūc
igitur cum vnicuiq; licitum de iure existat post suum conditus te
stamentum facere codicillos: 2 in actis de eodem testamento ad
dere 2 detrabere corrigere 2 mutare aut alīs penitus annullare.
dictus inquā martinus volens suos facere codicillos de presen
ti codicillando 2 his presentib⁹ codicillis eo casu quo dictus ro
bertus filius suus in futurū decederet infra pupillare etatem aut
alīs qñcūq; sine prole legitime de se 2 ex suo legitimo matrimo
nio p̄creata eidem substituit petrum filium suum eiusdē marti
ni. Si vō contingeret dictum petrū in futurū decedere infra pu
pillarem etatem aut alīs qñcūq; sine prole legitima ysendē filias
suā dicto petro substituit: 2 si dicta ysendē decederet 2 in futurū
infra etatem pupillarem aut alīs quandoq; sine prole legitima
2c. eidem substituit tosquina filiam suam. dicte vō tosquine ca
su quo decederet in futurum sine prole legitima de se 2 ex suo legi
timo matrimonio p̄creata substituit andream philippū petrū
de orto et alterum ipsoz qui tunc superueneret atq; suos libe
ros. Item codicillādo his presentibus codicillis legauit andrie
nē vroz sue p̄ seruitiū p eam sibi hactenus impensis 2 factis de
cem libras turofi. Semel tñ. ponant alia legata prout codicillās
voluerit 2 ordinabit. Cetera vō omnia vniuersa 2 singula in p̄
dicto testamento contenta. p̄fectus martinus de ponte laudauit
approbavit ratificauit et confirmauit: eaq; omnia valere voluit
2 obtinere perpetuas roboris firmitatē. hos autē codicillos 2 om
nia in eis contenta. supradictus martinus valere voluit iussit 2 mā
dauit iure codicilloz 2 iure cuiuslibet alterius vltime voluntatis
omniq; eo iure vīo modo 2 forma quib⁹ meli⁹ firmi⁹ 2 efficaci⁹
de iure vsu seu cōsuetudine valere 2 cōsistere poterūt 2 debebūt.

De quibus omnib⁹ 2 singulis supradictis p̄fatus martin⁹ petijt
2 cuiq; tangenti cōcessit fieri publicum instrumentū 2c. Acta fue
rūt hec 2c. ¶ Et nota qđ quēdam modū testator pōt in suis codicillis
legata quibus voluerit facere: ita 2 i testamēto facta potest illis
quos facta sunt adimere detrabere 2 reuocare: sic dicendo. Itē
sciēs se dict⁹ martinus in dicto suo testamēto legasse tali decē li
bras turofi. vel tale quid nunc codicillando his p̄sentib⁹ codicil
lis predictū legatum eidem tali decem reuocauit 2 annullauit.
Et similiter pōt testator substitutiones p̄ eū in suo testamēto fa
ctas reuocare vel mutare seu limitare ita dicendo. Itē sciēs
2 attendens p̄fatus martin⁹ testator: se in dicto suo testamēto sub
stituisse bertrando filio 2 heredi suo in dicto testamēto instituto
casu quo ipsius cōtingeret decedere erate reuocauit 2 annullauit.
qñcūq; 2c. videlicet petrū fratrem suum: nūc vō his p̄sentib⁹
codicillis codicillando predictam substitutionem cassauit reuo
cauit 2 annullauit: vel eam in eum casum valere 2 locum habere
voluit si dictus petrus tñc liberos legitimos 2 naturales habue
rit qui eidem succedere possint. 2 sic de similib⁹. ¶ Itē nota qđ
in codicillis nō possunt directe substitutiones fieri oblique vero
sue fideicommissarie fieri possunt. Item licet dictum sit supius
qđ substitutiones in testamento facere possunt in codicillis reuoca
ri hoc verum est excepto exemplari que facta in testamento non
potest in codicillo reuocari vel de nouo fieri.

¶ Actiois excusatio 2 actio gratiarū ac p̄sentis libelli cōclusio.
¶ Quamuis autem i epodio huius libelli promiserim
me post tractatum contractum 2 vltimarum volun
tatum de reliquis duabus partibus artis notarie
tractaturum videlicet de acti. iudicialibus 2 de res
criptis: quia tamen circa primam partem nimum
laborem sustinui 2 desideratum oceani porum qđ inconsulte
intraueram vit potui adipisci. Et quia etiam de illis non bene
potest certa 2 determinata doctrina tradi propter diuersitatem
curiarum. Et similiter si de eis plene tractare vellem tātum et
plus me laborare oportet quantum in hac prima parte laborauit
2 fieret volumen impotitum 2 difficile ad comunicandum his
qui eo indigebunt. Ideo hic ratem sisto 2 meo operi finem im
pono: verum qz multa superius sunt sup quib⁹ plures forsitan co
nabuntur ruditatem meā reprehēderent: tñ et hoc miretur dos
ctrine filius nec hunc libellū abiciat: sed qđ in eo ad sui eruditio
nē bonū inuenerit gratanter accipiat. nā quā plures legū 2 cano
nū doctores erimios legitimos al alijs rep̄bēros. Jam igit laus
des deo sint habenti gratiā 2 bonitatem 2 pietatem 2 misericor
diā sublimi 2 gloriozo 2 dñi dicto in secula. 2 sint ei grates 2 gra
s q iij

tiaractiones qui sua munificentia huius libelli peroptatum finem attingere me permisit. Pluries enim me penituit incepisse et pluries obmittere disposui propriam attendens ignorantiam et meipsum reprehendens: sed dei fretus auxilio qui res penitus desperatas donare et consummare sue virtutis magnitudine potest opus inceptum continuans et labores labori adiciens ad finem usque per duxi. Et quoniam multa male vel minus bene dicta esse non ambigo illa legens quislibet mihi dictata ascribat. Si quid autem in hoc opere bonum est soli bonorum omnium attribuas auctori: cui laus honor et gloria in secula seculorum. Amen.

¶ Uersus.

Accipe primeuas decapentha quoque thetras
Primorum litteras capitulorum et illas
Ordine coniunge debito: sic inde liquebit
Actoris huius tibi nomen libelli quod erit.

¶ Doctrinale florum: artis notarie: seu formularium instrumentorum. Cum allegationibus vtriusque iuris: canonici et civilis: additis per Magistrum Joannem de Bradibus vtriusque iuris professorem finitur. Lugd. impressum per Hilbertum de Villiers commorantem in vico Mercuriali prope sanctum Antonium: ad inter signum diui Joannis baptiste. Anno dñi M. lxxxx. xxi. die quarta mensis Julij.

Incipit tabula huius presentis

doctrinalis florum artis notarie.	Et primo.	
Preambulum.		folio. ij.
Diuisio artis et presentis libelli.		folio. ij.
Quid sit notarius siue tabellio.		folio. ij.
Quis potest facere tabelliones siue notarios.		folio. ij. et. iij.
Que et quot attendi debent in creatione notariozum.		folio. iij.
De vita et honestate notariozum.		folio. iij.
Qualiter se habere debent notarij super instrumentis et alijs scripturis publicis consiciendis in genere.		folio. iij.
De contractu in genere quid est.		folio. iij.
Qd in omni contractu perfecto quattuor cause assignantur. et qd aliud est substantia: aliud natura contractus.		folio. v.
Qd notarij verborum proliterationibus non vtantur.		folio. v.
Qd in chartis seu publicis instrumentis rasura fieri non debent.		folio. v.
Qd notarij in suis scripturis publicis seu contractibus nihil debent asserere vel affirmare nisi ea solum de quibus eis legitime constat.		folio. vj.
Qd notarij amphibologias et equiuocationes in suis tractatibus et scripturis vitare debent.		folio. vj.
De dictione siue verbo etc. quo notarij siue tabelliones in suis notis protohocolis et scripturis publicis sepius vtuntur.		folio. vj.
Qd notarij siue tabelliones litteris vel figuris numerum signisificantibus in suis chartis seu publicis instrumentis non vtantur.		folio. viij.
Utrum tabellio siue notarius domesticus vel amicus possit consicere instrumentum inter suos domesticos vel amicos.		fo. viij.
Utrum ex vnicuique contractu plura instrumenta extrahi possint.		folio. viij.
Quot et quales testes in contractibus debeant adhiberi.		fo. viij.
In quibus contractibus testes rogari esse debent: et in quibus non.		folio. viij.
De contractuum eorumque siue narratiuis.		folio. ix.
Quando dies incipit et definit: vtrum hora et locus contractus in instrumentis apponi debeant.		folio. ix.
Qd tabelliones siue notarij publici in suis contractibus seu instrumentis publicis pro personis absenti stipulari possunt: et quid sit stipulatio: quid sit acceptatio.		folio. x.
De personarum et rerum vocabulis siue nominibus et cognominibus: et qualiter circa illa scribenda notarij se habere debent.		

Tabula.

beant.	folio. ff.
Utrum aliquæ ferie siue dies prestant vacationem contractibus et publicis instrumentis recipiendi seu consuecendis.	folio. rj.
Qui seu quibus possunt et debent notarij edere seu tradere publi- ca instrumenta ex suis rogationibus siue notis: et quedam alia capitula.	folio. rj.
De orthographia.	folio. rñ. et rñij.
De renunciatiõibus iurium que in diuersis contractibus et pu- blicis instrumentis per notarios apponi solent.	folio. rvi.
De senatuconsulto macedoniano.	folio. rvi.
De senatuconsulto vellegano.	folio. rvi.
De autentica. si qua mulier.	folio. rviij.
De autentica. siue a me.	folio. rviij.
De iure hypothecarum.	folio. rviij.
De lege iulia.	folio. rviij. et rviij.
De non numerata pecunia.	folio. rviij.
De dote non numerata.	folio. rviij.
De minoris etatis et in integrum restitutionis beneficio.	folio. rviij.
De epistola diui adriani.	folio. rxi.
De noua constitutione et de duobus reis debendi.	folio. rxi.
De noua constitutione et de fideiussozibus.	folio. rxi.
De beneficio cessionis bonorum.	folio. rxi.
De recurſu ad arbitrium boni viri.	folio. rxi.
De feriis messium et vindemiarum.	folio. rxi.
De redibitoria et quanto minoris.	folio. rxi.
De quibusdam abusus et de renunciatione ceteroꝝ rescripto- rum et remedioꝝ.	folio. rxi.
Sequitur de singulis contractibus in specie. Et primo de em- ptione et venditione.	folio. rxiij.
Forma instrumenti venditionis rei immobilis parui prechij.	folio. rxiij.
Forma instrumenti venditionis plurium rerum immobilium ma- gni prechij.	folio. rxiij.
Emolagatio siue ratificatio venditionis rei immobilis.	folio. rxiij.
Forma instrumenti venditionis et noue impositionis seruitutis urbane et rustice.	folio. rxiij.
Forma instrumenti venditionis vsufructus domus vel predij rustici.	folio. rxiij.
Forma instrumenti venditionis et impositionis noui census.	folio. rxiij.
Forma venditionis antiqui census annui.	folio. rxiij.

Tabula.

Forma instrumenti venditionis rei pupillaris immobilis.	folio. rxiij.
Forma instrumenti venditionis ad inquam publicum curie.	folio. rxiij.
Sequitur de contractu permutationis.	folio. rxiij.
Forma instrumenti permutationis pure rerum immobilium.	folio. rxiij.
Forma instrumenti permutationis et partim venditionis rerum immobilium.	folio. rxiij.
Sequitur de contractu locationis et conductionis.	folio. rxiij.
Forma instrumenti locationis persone ad operandum et ad dis- cendum in aliqua arte et c.	folio. rxiij.
Forma instrumenti locationis boum ad arandum siue laboran- dum.	folio. rxiij.
Forma instrumenti locationis domus et predij rustici.	folio. rxiij.
Forma instrumenti arendamenti prioratus vel beneficij ecclesie fascici.	folio. rxiij.
Sequitur de contractu emphiteotico.	folio. rxiij.
Sequitur de contractu accipiti.	folio. rxiij.
Forma instrumenti dationis ad nouum accipitum sub antiquo censu.	folio. rxiij.
Forma instrumenti accipiti cum diminutione antiqui census.	folio. rxiij.
De laudimio.	folio. rxiij.
Forma instrumenti laudimij post venditionem.	folio. rxiij.
Forma instrumenti recognitionis census annui.	folio. rxiij.
Forma instrumenti diminutionis siue reductionis annui cen- sus.	folio. rxiij.
Sequitur de contractu feudali.	folio. lñ.
Forma instrumenti concessionis in feudum.	folio. lñ.
Forma instrumenti recognitionis feudi facre per vasallum do- mino suo et c.	folio. lñ.
Sequitur de contractu transactionis.	folio. lñ.
Forma instrumenti transactionis.	folio. lñ.
Sequitur de contractu arbitrij siue compromissi.	folio. lñ.
Forma instrumenti compromissi.	folio. lñ.
Forma instrumenti diffinitionis arbitralis.	folio. lñ.
Sequitur de contractu bonorum diuisionis.	folio. lñ.
Forma instrumenti bonorum diuisionis.	folio. lñ.
Sequitur de contractu donationis.	folio. lñ.

Tabula.

Forma instrumenti donationis inter viuos et propter nuptias.	folio. lxxij.
folio	folio. lxxij.
Forma instrumenti donationis facte extraneo.	folio. lxxij.
Sequitur de contractu dotis.	folio. lxxij.
Forma instrumenti constitutionis dotis in pecunia.	folio. lxxij.
Forma constitutionis dotis in rebus siue bonis mobilibus et im-	folio. lxxij.
mobilibus.	folio. lxxij.
Sequitur de contractu quittance siue remissionis quam facit	folio. lxxij.
filia contenta dote sibi constituta.	folio. lxxij.
Forma instrumenti quittance siue remissionis facte filia dos	folio. lxxij.
tatam.	folio. lxxij.
Sequitur de contractu societatis siue affrayramenti.	folio. lxxij.
Forma instrumenti associationis siue affrayramenti duorum futu-	folio. lxxij.
rorum coniugum.	folio. lxxij.
Forma instrumenti affrayramenti et associatiōis duorum fratrum.	folio. lxxij.
folio	folio. lxxij.
Forma instrumenti societatis super mercantia siue negociatione	folio. lxxij.
contracte.	folio. lxxij.
Forma instrumenti pararie siue meiarie aliam.	folio. lxxij.
Sequitur de contractu obligationis	folio. lxxij.
Forma instrumenti simplicis obligationis.	folio. lxxij.
Forma instrumenti obligationis quā duo vel plures obligantur	folio. lxxij.
quilibet in solidū cū cautione et post veditiōem.	folio. lxxij.
Forma obligationis cum cōstitutione pcuratorum.	folio. lxxij.
Sequitur de solutionibus et liberationibus siue quittanceibus.	folio. lxxij.
folio	folio. lxxij.
Forma instrumenti quittance totius debiti siue dotis.	folio. lxxij.
Alia forma instrumenti generalis quittance.	folio. lxxij.
Forma instrumenti de legationis siue donationis insoluiti alicui	folio. lxxij.
debiti	folio. lxxij.
Sequitur de procuratoribus constituendis.	folio. lxxij.
Forma instrumenti procure generalis ad oēs lites.	folio. lxxij.
Forma instrumenti procure ad diuersa negocia siue ad diuersos	folio. lxxij.
actus.	folio. lxxij.
Forma instrumenti procure ad resignandum ac permūtandum	folio. lxxij.
beneficium ecclesiasticum.	folio. lxxij.
Alia forma ad resignandum siue permūtatione.	folio. lxxij.
Alia forma ad petendum et obtinendum absolutionis beneficium	folio. lxxij.
a sententia excommunicationis.	folio. lxxij.
Alia forma ad intimandum appellationem interpositam corā	folio. lxxij.
autentica persona.	folio. lxxij.
Forma procuratoris seu actoris facte per tutorem siue curatorem.	folio. lxxij.
folio	folio. lxxij.

Tabula.

Forma procure pro curia parlamenti	folio. lxxij.
Substitutio procuratorum.	folio. lxxij.
Forma reuocationis seu destitutionis pcuratorum.	folio. lxxij.
Sequitur de tutelis et tutoribus.	folio. lxxij.
Forma instrumenti tutelae dativae.	folio. lxxij.
Alia forma donationis tutelae anozimale.	folio. lxxij.
Sequitur de curatozibus.	folio. lxxij.
Forma instrumenti cure ad causas et ad negocia.	folio. lxxij.
Forma instrumenti cure furiosi seu in cūre capti vel prodigi.	folio. lxxij.
lio	folio. lxxij.
Sequitur de emancipatione.	folio. lxxij.
Forma instrumenti emancipationis.	folio. lxxij.
Qualiter confici debet instrumentum super electione instrumē-	folio. lxxij.
ti debiti de perdit.	folio. lxxij.
Forma transcripti siue vidimus alicuius publici instrumenti.	folio. lxxij.
folio	folio. lxxij.
Forma instrumenti tituli clericalis.	folio. lxxij.
Fundatio capellanie.	folio. lxxij.
Instrumentum fundacionis capellanie.	folio. lxxij.
Forma instrumenti appellationis extra iudicium et in scriptis	folio. lxxij.
interposite.	folio. lxxij.
Forma instrumenti appellationis interposite coram autentica per-	folio. lxxij.
sona quando scilicet presentia iudicis qui grauamen intulit	folio. lxxij.
haberi non potest.	folio. lxxij.
Forma instrumenti intimationis appellationis	folio. lxxij.
Forma instrumenti super reconciliacione mulieris adultere fa-	folio. lxxij.
cta per maritum.	folio. lxxij.
Sequitur de ultimis voluntatibus.	folio. lxxij.
De testamentis.	folio. lxxij.
De legatis.	folio. lxxij.
Sequitur de substitutionibus.	folio. lxxij.
De vulgari substitutione.	folio. lxxij.
De pupillari substitutione	folio. lxxij.
De substitutione exemplari.	folio. lxxij.
De breuiloqua siue reciproca substitutione.	folio. lxxij.
De compendiosa substitutione.	folio. lxxij.
De obliqua substitutione que fideicommissaria appellatur.	folio. lxxij.
lio	folio. lxxij.
Forma brevis et simplicis testamenti.	folio. lxxij.
Forma testamenti continens plures bonorum dispositiones et or-	folio. lxxij.
dinationes.	folio. lxxij.
Forma testamenti hominis cec.	folio. lxxij.
Sequitur de donatione causa mortis.	folio. lxxij.

Tabula.

Forma instrumenti donationis causa mortis.

Sequitur de codicillis.

Forma instrumenti codicillorum.

Actoris excusatio et actio gratiarum ac presentis libelli conclusio.

folio. cxxj.

folio. cxxij.

folio. cxxij.

folio. cxxij.

¶ Finit tabula presentis doctinalis.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q.

Omnes sunt quaterni.

5
VIA

3
FIN

in qua
re sua
ulatus
no tate
erat pla
comps

[illegible]

22. *hab eo*
corpe ad q
in p[ro]p[ri]etate
is p[ro]p[ri]um
reus ubi
et si p[ro]p[ri]et
cor in omni

*...
...
...
... quomodo*

10. **Q**uod
 11. aliquis
 12. dicitur

